

listopad-grudzień 2014
nr 5/2014 (85)
ISSN 1642-6797

Gazeta UNIWERSYTECKA

pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

TEMAT
NUMERU >>

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2014/15
NA MAŁYM UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

W NUMERZE:

Z ŻYCIA UCZELNI

Jak działa repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego

NAGRODY
I OSIĄGNIĘCIA

Profesura na Wydziale Muzyki

DO POCZYTANIA

Czy produkty owsiane mogą pomóc w walce z cholesterolem?

Wesołych Świąt

Z okazji zbliżających się
Świąt Bożego Narodzenia
serdeczne życzenia zdrowia,
spełnienia wszystkich marzeń i wielu sukcesów
w nadchodzącym Nowym Roku

Uniwersytet Rzeszowski

życzy

*Prof. dr hab. Aleksander Bobko
Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego*

Z ŻYCIA UCZELNI: OTWARCIE AKADEMICKIEGO KLUBU FITNESS 3 • JAKI DOROBEK, TAKA OCENA 7 • WYDZIAŁ EKONOMII PO RAZ SZÓSTY REALIZUJE GRANT NBP 8 • PROFESOR Z YALE UNIVERSITY PROWADZI BADANIA W WERYNI 9 • CENTRUM BIOTECHNOLOGII STOSOWANEJ I NAUK PODSTAWOWYCH W WERYNI 10 • JAK DZIAŁA REPOZYTORIUM UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO 11

WSPOMNIENIE: ODSZEDŁ NA WIECZNĄ SŁUŻBĘ 14 • WSPOMNIENIE O PROFESORZE JÓZEFIE NOWAKOWSKIM 15 • WETERANI W ROCZNICĘ POWSTANIA WARSZAWSKIEGO 16

NAGRODY I OSIĄGNIĘCIA: 40 LAT PRACY NAUKOWO-DYDAKTYCZNEJ PROFESOR DR HAB. INŻ. DOROTY BOBREC-KIEJ-JAMRO 17 • NIE TYLKO ARTYŚCI SĄ TWARZAMI RZESZOWSKICH TEATRÓW 20 • OLA NIZIO, STUDENTKA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO WYGRAŁA THE VOICE OF POLAND! 21 • PROFESURA NA WYDZIALE MUZYKI 22 • DR HAB. TERESA POP 24 • DOKTORATY NA WYDZIALE MEDYCZNYM 25 • LUCYNA BORATYN-DUBIEL 25 • ZDZISŁAWA CHMIEL 26 • DOMINIKA PASIERB 26 • AGNIESZKA GUZIK 27 • KATARZYNA WARDAK 27 • NAGRODA DLA WYDAWNICTWA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO 28

DO POCZYTANIA: NAGRODZONA PUBLIKACJA WYDAWNICTWA UR 29 • MYSZ KOŚCIELNA I KOLĘDA, KTÓRA ŚWIAT OBIEGŁA 30

MUR: INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2014/15 NA MAŁYM UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM 31 • WYSTAWA INTERAKTYWNA „JAK I DLACZEGO” 32 • ZAJĘCIA NA WYDZIALE EKONOMII 34

DO POCZYTANIA: NOWOŚCI WYDAWNICZE 35 • CZY PRODUKTY OWSIANE MOGĄ POMÓC W WALCE Z CHOLESTEROLEM? 36

SZTUKA I KULTURA: CZARNOWIDZENIE; WYSTAWA MALARSTWA PRZEMYSŁAWA POKRYWKI 38 • TAŃCE NARODOWE I PIEŚNI PATRIOTYCZNE 40 • „DUNAJ” I „WISŁA” – „WYSPY” PEŁNE KSIĄŻEK 41 • CZY COŚ SIĘ KOŃCZY? 43 • OGRÓD – POMIĘDZY NATURĄ A KULTURĄ 44

SPOTKANIA: POLSKA I NIEMCY WOBEC PRZEMIAN NA UKRAINIE - KONFERENCJA W UR 46 • HAMBURSKA TRADYCJA 48 • WIZYTA PROFESORA WAYMONDA RODGERSA 50 • EDUKACJA PROZDROWOTNA W WYCHOWANIU FIZYCZNYM 51 • W CENTRUM „POLONUS” SPEŁNIAJĄ SIĘ ŻYCZENIA MŁODYCH 52

STUDENCKI UNIwersYTET: STUDENCI WYDZIAŁU EKONOMII ZDOBYWAJĄ DOŚWIADCZENIE W PRACY BADAWCZEJ 54 • PROFILAKTYKA RATUJE CI ŻYCIE 55 • TYLKO STRACH MA WIELKIE OCZY 56

NA SPORTOWO: MISTRZOSTWO POLSKI DLA RZESZOWIAN 58 • KIJE, NOŻE I MACZETY, CZYLI SAMOOBRONA PO FILIPIŃSKU 59 • III ŚWIATOWY KONGRES SPORTÓW WALKI I SZTUK WALKI W RZESZOWIE. III MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA IMACSSS 61 • VIII EDYCJA TESTU COOPERA 62

DOROTA
SKIBA

Otwarcie Akademickiego Klubu Fitness

W dniu 3 listopada 2014 r. prezes Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. prof. UR Emilian Zadarko wraz z zaproszonymi gośćmi oficjalnie otworzył Akademicki Klub Fitness. Symboliczną wstęgę przecinali: minister sportu i turystyki Andrzej Biernat, prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc, prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat, dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego dr hab. prof. UR Wojciech Czarny oraz kanclerz Uniwersytetu Rzeszowskiego mgr inż. Jarosław Szlęzak.

Akademicki Klub Fitness usytuowany jest na parterze budynku Domu Studenckiego „Laura” przy ulicy Cichej 2. Z siłowni mogą korzystać wszyscy członkowie Klubu Uczelnianego AZS UR. Ceny karnetów wahają się od 40 (dla mężczyzn) do 30 zł (dla kobiet). Wejściówka jest ważna przez 30 dni od daty wystawienia. Zajęcia fitness prowadzone są w małych grupach (6–8 osób), po ustaleniu terminu i zebraniu chętnych.

Prowadzona jest też akcja promocyjna – nowy członek AZS otrzymuje jeden miesięczny karnet do Akademickiego Klubu Fitness GRATIS!

Fot. J. Zakulec

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiustacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: MITEL, tel. 17 852 13 62

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8,

tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec, Fot.: Jadwiga Zakulec, autorzy tekstów, archiwum, Fot. na okładce: Ewa Krzyżanowska, korekta: mgr Anna Szydło, nakład: 1200 szt.

Fot. E. Wójcikiewicz

Z OBRAD SENATU

Podczas listopadowego posiedzenia Senatu UR (27 listopada) podjęto dyskusję nad kluczowymi dla Uniwersytetu zmianami wynikającymi z nowelizacji ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Zabierając głos, dyrektor Uniwersyteckiego Centrum Transferu Technologii dr Grzegorz Wisz w prezentacji na temat budowy systemu wdrażania innowacji dla gospodarki opartej na wiedzy wskazywał na niezbędne do tego celu procesy, m.in.: wspieranie i asystowanie przy realizacji transferu technologii i wiedzy z uczelni do gospodarki i biznesu oraz wypracowanie odpowiednich rozwiązań regulaminowych i procedur zgłaszania wyników pracy intelektualnej.

Z kolei z informacjami na temat zmian w programach studiów, uprawnień do tworzenia i prowadzenia kierunków, potwierdzania efektów uczenia się (także w kontekście wymogów nowej ustawy) wystąpił prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

Senat podjął także uchwałę o rozpoczęciu procedury nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr. hab. Igorowi Cependzie – Rektorowi Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku.

Ponadto pozytywnie zaopiniowane zostały wnioski rad wydziałów dotyczące zatrudnień na stanowiskach profesorów nadzwyczajnych: dr hab. n. o zdr. Teresy Pop (Wydział Medyczny), prof. dra hab. Tadeusza Boruty i prof. dra hab. Krzysztofa Skórczewskiego (Wydział Sztuki) oraz dr hab. Marty Połtowicz-Bobak i dra hab. Marcina Wołoszyna (Wydział Socjologiczno-Historyczny).

Wstępem do październikowego posiedzenia Senatu (30 października) było wręczenie przez JM Rektora aktu mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego Uniwersyte-

tu Rzeszowskiego prof. dr. hab. Kazimierzowi Prusowi z Katedry Filologii Rosyjskiej.

W trakcie obrad przyjęte zostały uchwały zawierające regulacje, do wprowadzenia których obliguje uczelnię zmieniona w br. ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym*, tj.:

- Uchwała w sprawie zasad pobierania opłat, określenia wzorów umów o warunkach pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów i opłat za usługi edukacyjne oraz trybu i warunków zwalniania z tych opłat na studiach wyższych w UR,
- Uchwała w sprawie zasad pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne oraz trybu i warunków obniżania i zwalniania z tych opłat cudzoziemców podejmujących studia na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich,
- Uchwała w sprawie zasad funkcjonowania studiów podyplomowych lub kursów dokształcających,
- Uchwała w sprawie zasad pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne na studiach podyplomowych lub kursach dokształcających.

W najbliższym czasie – zapowiedział JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko – wdrożone zostaną kolejne regulacje ustawowe, łącznie z dostosowaniem Statutu Uniwersytetu Rzeszowskiego do zmian wprowadzonych przez MNiSW.

Senat podjął także uchwały o uruchomieniu nowych studiów podyplomowych na Wydziale Ekonomii: akredytowany coach oraz metody poprawy gospodarowania finansami przez jednostki samorządu terytorialnego.

Pod opinię Senatu poddane zostały także wnioski osobowe dotyczące:

- przedłużenia zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego (w myśl nowych rozwiązań ustawowych): dr hab. prof. UR Urszuli Kopeć (Wydział Filologiczny), prof. dra hab. Piotra Tutki (Wydział Medyczny), dra hab. prof. UR Krzysztofa Bochenka (Wydział Socjologiczno-Historyczny),
- zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. prof. UR Doroty Sankowskiej (Wydział Sztuki), prof. dra hab. Adama Kopińskiego na II etacie (Wydział Ekonomii) i dra hab. Grzegorza Jurasa na II etacie (Wydział Wychowania Fizycznego).

Małgorzata Dworak

KRONIKA REKTORA

PROF. DRA HAB. ALEKSANDRA BOBKO

- 15 października | Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w uroczystej mszy świętej inauguracyjnej rok akademicki uczelni miasta Rzeszowa. Uroczystość ta odbyła się w Bazylice oo. Bernardynów.
- 31 lipca – 7 listopada | Prof. dr hab. Aleksander Bobko oraz dr Bogdan Wierziński – prodziekan ds. rozwoju i współpracy z zagranicą Wydziału Ekonomii UR przebywali na wizycie studyjnej w kilku miastach Chińskiej Republiki Ludowej. Odwiedzili Pekin (University of International Business And Economics – School of International Education, North China University of Technology NCUT), Guangzhou – Guangdong Polytechnic Normal University oraz instytucję zajmującą się promocją przedsiębiorstw MSP – Guangzhou Civil Financial Street – Kanton. Przedmiotem spotkań było nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy chińskimi uniwersytetami i UR w zakresie wspólnych badań naukowych oraz wymiany kadry i studentów. W ramach wizyty w Guangdong Polytechnic Normal University JM Rektor UR Aleksander Bobko wystąpił z wykładem skierowanym do kadry akademickiej oraz studentów pt. „European idea of the university”.
- 22–23 października | JM Rektor UR prof. dr hab. Aleksander Bobko uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP), którego gospodarzem był Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS) w Lublinie. Rektorzy polskich uniwersytetów dyskutowali m.in. o zasadach finansowania oraz rozliczania środków w ramach programów operacyjnych, przewidywanych skutków finansowych dla uniwersytetów, zmian w polityce finansowej państwa oraz znowelizowanych przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego. W obradach wzięła udział także prof. dr hab. Lena Kolarska-Bobińska – minister nauki i szkolnictwa wyższego. Wydarzenie połączone było z obchodami 70-lecia UMCS.
- 08 listopada | W Rzeszowie odbyło się XXX Ogólnopolskie Spotkanie Obieżyświatów, Trampów i Turystów (OSOTT). OSOTT jest najstarszą imprezą organizowaną nieprzerwanie od roku 1985. Jest to forum wymiany informacji, któremu towarzyszy niepowtarzalna atmosfera sprzyjająca nowym przyjaźniom oraz tworzeniu grup wyprawowych. Spotkaniu patronował Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Aleksander Bobko.
- 13 listopada | W Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się debata wyborcza kandydatów na urząd Prezydenta Miasta Rzeszowa, zorganizowana przez studentów. Udział w niej wzięli: Tadeusz Ferenc (Komitet Wyborczy Rozwój Rzeszowa Tadeusza Ferenc), Marta Niewczas (Komitet Wyborczy Wyborców Marty Niewczas – Aktywny Rzeszów), dr Krzysztof Predecki (Komitet Wyborczy Nowa Prawica – Janusza Korwin-Mikke) oraz Andrzej Szlachta (Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość). W debacie uczestniczył JM Rektor UR prof. dr hab. Aleksander Bobko, który objął wydarzenie honorowym patronatem.
- 20 listopada | Rektor Aleksander Bobko wziął udział w sesji naukowej „Eugeniusz Kwiatkowski – człowiek, dzieło i jego spuścizna. W 40. rocznicę śmierci Twórcy Centralnego Okręgu Przemysłowego”. Podczas obrad prelegenci przybliżyli postać Eugeniusza Kwiatkowskiego, jednego z najwybitniejszych polityków polskich XX wieku oraz zmiany związane z tworzeniem Centralnego Okręgu Przemysłowego. Wskazali również na znaczenie tradycji we współczesnych procesach modernizacyjnych dokonujących się na Podkarpaciu. Inicjatorami wydarzenia byli: JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko, Instytut Historii UR oraz WSK „PZL-Rzeszów S.A. Gościem honorowym spotkania była dr Julita Maciejewicz-Ryś, wnuczka Eugeniusza Kwiatkowskiego, która podzieliła się z licznie zebranymi uczestnikami sesji osobistymi refleksjami związanymi z Jej Dziadkiem.
- 4 grudnia | – W sali Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się uroczyste wręczenie Dyplomów Uznania Rektora. Dyplomy zostały przyznane 26 absolwentom Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy w trakcie studiów rzetelnie wywiązywali się ze swoich zadań na uczelni oraz angażowali się w różnego rodzaju działalność społeczną, akademicką i naukową.
– JM Rektor prof. Aleksander Bobko uczestniczył w konferencji dotyczącej dziejów uniwersyteckich placówek archeologicznych w Polsce, zorganizowanej z okazji piętnastolecia powołania Instytutu Archeologii w Uniwersytecie Rzeszowskim. W ramach tego wydarzenia odbyła się również specjalna sesja poświęcona wielkim mistrzom archeologii. Świętowano jubileusz prof. dra hab. Jana Machnika w iwonickim spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich instytutów archeologii w Polsce. Obchody odbywały się w Zespole Pałacowo-Parkowym Uniwersytetu Rzeszowskiego w Iwonicy.

Grzegorz Kolasiński

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

- 16 październik | Prorektor ds. nauki spotkał się z przedstawicielami „Gazety Wyborczej” (Gazeta Praca), organizatorami akcji społecznej pt. „Projekt Praca”. Wraz z partnerami: Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce zorganizowano w Uniwersytecie Rzeszowskim, za pośrednictwem Biura Karier UR, warsztaty, w czasie których ok. 90 studentów i absolwentów UR mogło dowiedzieć się, jak skutecznie szukać pracy.
- 17 październik | Profesor Sylwester Czopek otworzył konferencję naukową „Społeczna przestrzeń internetu. Między wirtualnością a realnością”, zorganizowaną przez Instytut Socjologii UR.
- 23 październik | Prorektor ds. nauki poprowadził uroczystą inaugurację studiów doktoranckich dla słuchaczy pierwszego roku studiów III stopnia. W czasie uroczystości, która miała miejsce w małej auli UR, profesor Sylwester Czopek powitał nowych doktorantów i rozdał im indeksy.
- 23 październik | Profesor Sylwester Czopek wygłosił pierwszy w tym roku akademickim wykład otwarty zatytułowany „Czy (pra-)historia lubi się powtarzać?” Cykl wykładów otwartych w UR to inicjatywa skierowana do społeczności akademickiej naszej uczelni, a także wszystkich mieszkańców Rzeszowa i Podkarpacia.
- 6 listopada | Prorektor ds. nauki wziął udział w posiedzeniu Komisji Statutowej UR. W trakcie spotkania dyskutowano nad zmianami w Regulaminie Wyborczym Uniwersytetu Rzeszowskiego, wynikającymi m.in. ze znowelizowanej ustawy o szkolnictwie wyższym.
- 6 listopada | Profesor Sylwester Czopek spotkał się z ambasadorem Królestwa Szwecji w Polsce, panem Staffanem Herrströmem. JE Ambasador wygłosił dla studentów UR wykład pt. „Economic growth in troublesome European times. Swedish thoughts and experiences”.
- 17 listopada | Pod patronatem prorektora ds. nauki obchodzono Międzynarodowy Dzień Studenta w Uniwersytecie Rzeszowskim. Prof. Sylwester Czopek wziął udział w części artystycznej wydarzenia.
- 20–21 listopada | Prorektor Sylwester Czopek uczestniczył w posiedzeniu ekspertów Narodowego Centrum Nauki w Krakowie.

Małgorzata Grygiel-Rożek

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU DRA HAB. INŻ. PROF. UR CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

- 14 października | - Prorektor wziął udział w uroczystych obchodach Dnia Edukacji Narodowej, podczas których nauczyciele z Podkarpacia zostali uhonorowani odznaczeniami wręczonymi przez wojewodę Małgorzatę Chomycz-Smięgielską i kuratora oświaty Jacka Wojtasa.

- 14 października | - Prof. Puchalski uczestniczył w inauguracji roku akademickiego 2014/2015 Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- 16 października | Prorektor uczestniczył w uroczystym otwarciu nowo powstałego Parku Naukowo-Technologicznego Rzeszów–Dworzysko (współfinansowanego w ramach PO RPW), podczas którego powiat rzeszowski przekazał do zagospodarowania przez inwestorów 60 ha nowych terenów.
- 24 października | Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski uczestniczył w konferencji połączonej z otwarciem Laboratorium Badawczego dla Politechniki Rzeszowskiej, które stanowi jeden z segmentów projektu „Rozbudowa Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego (PPNT), II etap” realizowanego przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A, w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013.
- 27 października | Podczas II Kongresu Polskiej Przedsiębiorczości w Katowicach dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski wygłosił prelekcję pt. „Rola nauki, edukacji i sposoby zaangażowania otoczenia na rzecz rozwoju innowacyjności” oraz odebrał Polską Nagrodę Innowacyjności 2014, przyznaną Uniwersytetowi Rzeszowskiemu za kompleks naukowo-dydaktyczny w Zalesiu.
- 4 listopada | Prorektor ds. rozwoju uczestniczył w Forum Nauka–Gospodarka, które odbyło się w Politechnice Rzeszowskiej. W spotkaniu udział wzięło 70 przedstawicieli firm z różnych branż zainteresowanych wdrażaniem rozwiązań innowacyjnych.
- 5 listopada | Prof. Puchalski wziął udział w gali Konkursu Podkarpackiej Nagrody Gospodarczej, organizowanego przez Centrum Promocji Biznesu w Rzeszowie, przy współpracy z Wojewodą Podkarpackim i Marszałkiem Województwa Podkarpackiego. Celem konkursu jest wyłonienie grupy najlepszych i najaktywniejszych gospodarczo firm naszego regionu, które dzięki osiąganym wynikom w prowadzonej działalności są lub mogą stać się wzorem dla innych.
- 6 listopada | Prof. Puchalski zaprezentował obszary współpracy Uniwersytetu w zakresie realizacji wspólnych projektów na spotkaniu z ambasadorem Królestwa Szwecji w Polsce, panem Staffanem Herrströmem.
- 11 listopada | Prorektor ds. rozwoju reprezentował Uniwersytet na uroczystościach Święta Niepodległości w kościele farnym oraz złożył kwiaty przed pomnikiem płk. Leopolda Lisa-Kuli na pl. Farnym.
- 20 listopada | Prorektor uczestniczył w „Spotkaniu przy Okrągłym Stole”, w ramach cyklu Akademia e-Biznesu, organizowanego przez PARP oraz Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy UR. Celem „okrągłych stołów innowacji” jest nawiązanie dialogu i docelowo współpracy przy planowaniu i realizacji działań tworzących przyjazny klimat do powstawania start-up’ów technologicznych o światowym potencjale rozwoju.

Gabriela Pawłowska

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA DRA HAB. PROF. UR WOJCIECHA WALATA

- 29 paź-
dziernika W klubie Pod Palmą, zgodnie z październikową tradycją, odbyła się impreza powitalna studentów pierwszego roku - Beanalnia 2014. Prorektor ds. studenckich i kształcenia zainaugurował to wydarzenie.
- 30 paź-
dziernika Podczas październikowego posiedzenia Senatu UR prorektor przedstawił wnioski z rekrutacji na rok akademicki 2014/2015 (studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie). Rekomendował też zatwierdzenie uchwały w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne oraz trybu i warunków zwalniania z tych opłat na studiach w UR (analogiczne zasady przyjęto dla cudzoziemców) oraz nowych regulacji dotyczących studiów podyplomowych – dostosowanych do znowelizowanej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.
- 6 listopada Dr hab. prof. UR Wojciech Walat dokonał otwarcia Ogólnopolskiego Forum Edukacji Prawnej. Inicjatywa ta służy zwiększeniu wiedzy i umiejętności oraz wymianie doświadczeń w zakresie edukacji prawnej obywateli. Została m.in. zorganizowana przez Uniwersytecką Poradnię Prawną działającą przy Wydziale Prawa i Administracji UR.

17 listopada Na Uniwersytecie Rzeszowskim – po raz pierwszy – obchodzony był Międzynarodowy Dzień Studenta, pod patronatem prorektora ds. nauki prof. dra hab. Sylwestra Czopka. Przypadające w tym dniu „święto”, mające 70-letnią tradycję, stało się okazją do promocji aktywności studenckiej – wielopłaszczyznowej (sportowej i artystycznej) i wielokulturowej (z udziałem studentów z programu Erasmus+). W inauguracji tego wydarzenia brali udział: prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat oraz prorektor ds. rozwoju dr hab. prof. UR Czesław Puchalski. Organizatorem było CSiR UR.

26–27 listo-
pada Realizowano kolejne działania w kierunku dostosowania uczelnianych aktów prawnych do zapisów nowej ustawy. W tym celu zorganizowane zostało dla pracowników uczelni szkolenie dotyczące systemu potwierdzania efektów uczenia się. Z kolei na zwyczajnym posiedzeniu Senatu (27.11.) prorektor przedstawił wynikające z nowelizacji, założenia dotyczące zmian w programach studiów.

Małgorzata Dworak

JAKI DOROBEK, TAKA OCENA

W szkolnictwie wyższym systematycznie prowadzone są oceny studentów, nauczycieli akademickich, a także podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni. Szczególną formą sprawdzianów są okresowe wizyty komisji w ramach Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Co kilka lat nadawane są też kategorie jednostkom polskich uczelni. Ta swoista ocena jest dla wielu potwierdzeniem jakości, dla innych sygnałem do dokonania zmian. Przy ocenie – zgodnie z rozporządzeniem MNiSW – brane są pod uwagę następujące kryteria: osiągnięcia naukowe i twórcze, potencjał naukowy, materialne efekty działalności naukowej oraz pozostałe efekty działalności naukowej. W 2013 roku jednej naszej jednostce nadano kategorię naukową A, dziewięciu B oraz jednej C (tabela obok).

A jak było trzy lata wcześniej, w 2010 roku, kiedy MNiSW ustalało także kategoryzację jednostek? W innej trochę strukturze organizacyjnej żadna jednostka UR nie miała kategorii A, wówczas Zamiejscowy Wydział Biotechnologii miał kategorię B (obecnie Pozawydziałowy Instytut... ma kategorię A, najwyższą w UR). Z 12 ocenianych jednostek pięciu przyznano w 2010 roku kategorię C, pozostałym B.

L.B.

JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA	Kategoria naukowa
Wydział Biologiczno-Rolniczy	B
Wydział Ekonomii	B
Wydział Filologiczny	B
Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	B
Wydział Medyczny	B
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny	B
Wydział Prawa i Administracji	B
Wydział Socjologiczno-Historyczny	B
Wydział Sztuki	B
Wydział Wychowania Fizycznego	C
Pozawydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych	A

Kategorie jednostek w Uniwersytecie Rzeszowskim (2013 rok)

LUDWIK
BOROWIEC

WYDZIAŁ EKONOMII PO RAZ SZÓSTY REALIZUJE GRANT NBP

Obecnie rzadko bywa tak, że studia podyplomowe przygotowane do ustalonego adresata kontynuowane są przez kilka lat. O tym, że jest to możliwe, świadczy zainaugurowana niedawno (22 listopada 2014 r.) szósta edycja studiów podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro*, realizowanych na Wydziale Ekonomii UR. Studia podyplomowe (grant Narodowego Banku Polskiego w ramach programu edukacji ekonomicznej) przeznaczone są dla osób zainteresowanych poznaniem zasad polityki fiskalnej w unii walutowej, działaniem Europejskiego Banku Centralnego oraz integracją rynków walutowych w UE. Wydział Ekonomii jest jedyną jednostką z Podkarpacia realizującą ten wyjątkowy grant. Tematyka zajęć obejmuje także problematykę konkurencyjności strefy euro oraz zagadnienia kryzysu gospodarczego i jego skutków dla polskiej gospodarki.

NBP Narodowy Bank Polski

Słuchacze zajęć realizowanych w rocznym cyklu poznają mechanizmy funkcjonowania strefy euro, korzyści i koszty oraz szanse i zagrożenia wynikające z przyjęcia wspólnej waluty przez poszczególne kraje, specyfikę polskiej gospodarki i ewentualne korzyści z integracji walutowej. W programie zaplanowano też zajęcia na temat zmian gospodarczych i społecznych, będących efektem procesu integracji walutowej oraz oddziaływanie UE (w ramach polityki gospodarczej) na rynek towarów i usług, rynki czynników produkcji oraz poszczególne sfery gospodarki krajów członkowskich. Ogólnoświatowy kryzys gospodarczy wywołuje wiele pytań nie tylko o przyszłość polskiej gospodarki, ale także innych krajów należących do UE. Dlatego podczas zajęć podjęte są też tematy dotyczące polityki gospodarczej Polski, określania przewidywanej daty przyjęcia przez nasz kraj euro oraz konkurencyjności polskiej gospodarki w czasach kryzysu finansowego oraz w zglobalizowanej gospodarce.

Uzupełnieniem programowych zajęć są otrzymywane przez słuchaczy bezpłatnie wydawnictwa, przygotowywane co roku przez wybitnych ekonomistów, ekspertów w dziedzinie euro.

W tym roku akademickim w zajęciach studiów podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* uczestniczy 50 słuchaczy. Zaplanowana na czerwiec 2015 roku sesja będzie podsumowaniem szóstej edycji programu realizowanego jako grant Narodowego Banku Polskiego.

Prof. D. Oren
z prof. M. Koziorowskim
w hallu Wydziału Lekarskiego Yale University

LUDWIK
BOROWIEC

PROFESOR Z YALE UNIVERSITY PROWADZI BADANIA W WERYNI

Od września br. w **Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych** w Weryni przebywa (jako visiting profesor, w ramach stypendium Fundacji Fulbrighta) **Dan Oren**, profesor Wydziału Lekarskiego Yale University w New Haven (USA), światowej sławy chronobiolog. Profesor Oren będzie pracował w Weryni do czerwca 2015 roku, a celem prawie rocznego pobytu jest kontynuacja rozpoczętych wcześniej badań dotyczących mechanizmów oddziaływania światła na struktury centralnego układu nerwowego, włączonych w systemy regulacyjne związane z powstawaniem sezonowej depresji u ludzi. Poznanie tych mechanizmów może w istotnym stopniu zmienić dotychczasowe poglądy na znane metody leczenia tego schorzenia, na które cierpi około 25% populacji w krajach rozwiniętych. W ramach wspólnych doświadczeń z profesorami Instytutu Biotechnologii prowadzone będą również badania mające na celu

wyjaśnienie molekularnych podstaw sezonowej regulacji rozrodu na poziomie podwzgórza, przysadki i szyszynki oraz wpływu pola elektromagnetycznego na neurosekrecję struktur układu limbicznego.

Dotychczasowa współpraca nauczycieli akademickich z Weryni z prof. Orenem zaowocowała już wspólnie opublikowaną pracą w Am. J. Psychiatry oraz dwoma wysłanymi do prestiżowych czasopism (z listy JCR). W czasie tegorocznej inauguracji roku akademickiego w Weryni, w której uczestniczył także prof. dr hab. Sylwester Czopek, prorektor ds. nauki w UR, profesor Dan Oren wystąpił z wykładem inauguracyjnym pt. Innovation in Science: Looking at the "Big Picture", gdzie przedstawił konieczność głębokiej analizy uzyskiwanych wyników, stosowania nowoczesnych metod w badaniach naukowych i podejmowania tematów wnoszących postęp do światowej nauki.

MACIEJ WNUK

CENTRUM BIOTECHNOLOGII STOSOWANEJ I NAUK PODSTAWOWYCH W WERYNI

Centrum Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych (CBSINP) w Weryni to inwestycja sfinansowana w ramach działania I.3 *Wspieranie innowacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013*, obejmująca zakup aparatury naukowej za łączną kwotę prawie 20 mln zł. Powstało pięć wysoce specjalistycznych laboratoriów, w składzie których zorganizowano trzynaście pracowni. Centrum od samego początku swojej działalności, dzięki unikalności i komplementarności zakupionej aparatury, zgodnie ze swoim założeniem, stanowi swoistą interdyscyplinarną platformę współpracy różnych jednostek naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W misji CBSINP zapisano, że niezwykle ważne jest *budowanie społeczeństwa opartego na wiedzy oraz stworzenie korzystnych warunków, które sprzyjają zarówno nawiązywaniu bliskiej współpracy pomiędzy nauką a podmiotami gospodarczymi, jak również rozwojowi i dyfuzji przedsięwzięć innowacyjnych, niezbędnych do wzrostu konkurencyjności gospodarki*. Jednostka ta jest przykładem dobrze wydanych funduszy strukturalnych. Potwierdzają to nie tylko osiągnięte wskaźniki, ale przede wszystkim jakość prowadzonych w Weryni badań. Od chwili uruchomienia CBSINP uległa znacznemu zwiększeniu liczba publikacji naukowych (w tym w zagranicznych czasopismach z listy JCR), przygotowanych przez pracowników kierunku biotechnologia, z afiliacją Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dzięki wykorzystaniu sprzętu zakupionego w ramach projektu możliwe jest publikowanie wyników w czasopismach o wyższym Impact Factor. Ilość publikacji z listy JCR wykonanych dzięki zakupionej aparaturze (licząc od 2011 do 2014) wynosi 117 (stan na dzień 30.10.2014), przy średnim IF dla pracownika CBSINP ~ 2.0/rok. Osiągnięcia naukowe, w tym aktywność publi-

kacyjną zespołu z Weryni, potwierdził **Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych** MNiSW, przyznając **kategorię A** – z mocną oceną końcową 30,06 (w grupie Nauk o Życiu) Instytutowi Biotechnologii, w którym pionem badawczym jest CBSINP.

Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu zwiększeniu uległa także efektywność mierzona współczynnikiem sukcesu w ilości otrzymywanych projektów badawczych w trybie konkursowym, finansowanych z różnych źródeł, m.in. MNiSW czy NCN przez pracowników oraz studentów UR, realizujących swoje prace w Centrum w Weryni. W latach 2011–2014 otrzymano 8 projektów na łączną kwotę blisko 3 mln zł i są to: **Construction and application of a panel of whole chromosome painting probes (WCPPs) to study aging process in a model organism *Saccharomyces cerevisiae*** (2011–2013; Konkurs IUVENTUS PLUS finansowany z MNiSW), **The role of gene duplications in evolutionary process, example from yeast *Saccharomyces cerevisiae*** (2013–2016; Konkurs SONATA finansowany z NCN), **Identification of new risks associated**

with the use of gold, silver, silica nanoparticles and nanodiamonds on the process of premature ageing of human cells (2013–2014; Konkurs Generacja Przyszłości finansowany z MNiSW), **Adaptation mechanisms to low temperature in C4 grasses: maize (*Zea mays* L.) and miscanthus (*Miscanthus x giganteus*)** (2013–2016; Konkurs FUGA finansowany z NCN), **Genetic characteristic of selected yeast *Saccharomyces cerevisiae* strains including genomic instability analysis and chromosome aberration evaluation** (2014–2015; Konkurs finansowany w ramach Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Działanie 1.3 Regionalny system innowacji Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego), **Search for novel mechanisms underlining inhibition of cancer cell proliferation by plant-derived nutraceuticals** (2014–2017; Konkurs SONATA finansowany z NCN),

The search for novel properties of Klotho protein in the fight against bacterial infections (2014–2017; Konkurs Diamentowy Grant finansowany z MNiSW), **The role of methyltransferase DNMT2 in the regulation of cellular senescence** (2014–2017; Konkurs IUVENTUS PLUS finansowany z MNiSW).

O sile naukowej CBSINP stanowi nie tylko unikatowe w tej części Polski wyposażenie laboratoriów, ale także nieduży zespół naukowców pasjonatów, który odpowiada za wyjątkową atmosferę sprzyjającą prowadzeniu badań oraz nawiązywaniu współpracy z innymi jednostkami naukowymi, w tym także zagranicznymi. W te działania wpisują się również studenci kierunku biotechnologia, którzy systematycznie uczestniczą w badaniach, realizując projekty naukowe własne lub we współpracy z kadrą nauczycieli akademickich oraz partnerami zagranicznymi.

BOŻENA
JASKOWSKA

Jak działa repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego

Realizując założenia ruchu Open Access, tj. otwartego dostępu do wiedzy, od października 2013 r. działa w Uniwersytecie Rzeszowskim repozytorium uczelniane.

Open Access to koncepcja wiedzy i kultury jako dóbr wspólnych. Otwarty dostęp oznacza wolny, powszechny, trwały i natychmiastowy dostęp do cyfrowych treści naukowych oraz edukacyjnych. Głównym celem upowszechniania wiedzy w tym modelu jest wymiana naukowa oraz maksymalizacja oddziaływania publikacji na inne badania naukowe. Istnieją dwie podstawowe metody dystrybuowania treści w Open Access. Pierwsza to tzw. złota droga polegająca na publikowaniu prac naukowych w czasopiśmie dającym otwarty dostęp do wszystkich artykułów. Drugi sposób (tzw. zielona droga) to upowszechnianie treści za pośrednictwem repozytoriów. Autorzy wówczas sami deponują i udostępniają swój dorobek naukowy w repozytoriach tematycznych lub instytucjonalnych.

Repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego to cyfrowe archiwum rejestrujące na zasadach samoarchiwizacji dorobek naukowy i dydaktyczny pracowników i doktorantów uczelni. Dostępne jest pod adresem <http://repozytorium.ur.edu.pl>. Zgodnie z § 1 Regulaminu Repozytorium UR służy upowszechnianiu do-

robku naukowego pracowników i doktorantów oraz promowaniu projektów i badań naukowych prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Organizacja treści w repozytorium odzwierciedla strukturę organizacyjną Uniwersytetu – każdemu wydziałowi przypisana jest jedna kolekcja, w ramach której wprowadzono podział na typy deponowanych materiałów: artykuły, doktoraty, materiały dydaktyczne, monografie, rozdziały, sprawozdania i raporty oraz varia. Warto zwrócić uwagę na różnorodność materiałów, które można opublikować w repozytorium. System bowiem służyć może nie tylko do upowszechniania artykułów i monografii naukowych (choć jest to jego podstawowe zadanie), ale jest także miejscem gromadzenia i udo-

” Organizacja treści w repozytorium odzwierciedla strukturę organizacyjną Uniwersytetu – każdemu wydziałowi przypisana jest jedna kolekcja (...).

stępniania prezentacji dydaktycznych i konferencyjnych, dokumentacji badawczej, posterów, sprawozdań lub komunikatów. Istnieje również osobna kolekcja dedykowana czasopiśmom wydawanym przez jednostki UR, gdyż docelowo repozytorium ma być wspólną platformą udostępniania wszystkich periodyków naukowych sygnowanych przez Uniwersytet.

Zasady funkcjonowania Repozytorium UR regulują następujące dokumenty: **Zarządzenie nr 146/2013** Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego (z 9 października 2013 r.) w sprawie gromadzenia i udostępniania przez Bibliotekę UR elektronicznych wersji materiałów naukowych i dydaktycznych stworzonych przez pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz **Zarządzenie nr 145/2013** Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego (z 9 października 2013 r.) w sprawie gromadzenia i udostępniania przez Bibliotekę Uniwersytetu Rzeszowskiego rozpraw doktorskich broniących na Uniwersytecie Rzeszowskim. Szczegóły realizacji zarządzeń zawarto w regulaminie.

Repozytorium UR działa na zasadach samoarchiwizacji, co oznacza, że pracownicy i doktoranci po zarejestrowaniu się w serwisie i weryfikacji konta przez administratora systemu, samodzielnie deponują swe prace oraz opatrują je odpowiednim opisem (metadanymi). W dziale *Pomoc* <http://repozytorium.ur.edu.pl/page/pomoc> dostępne są wszystkie instrukcje objaśniające krok po kroku proces deponowania publikacji w repozytorium. Działanie to jest proste i wymaga jedynie uzupełnienia takich pól, jak: *autorzy, tytuł, rodzaj dokumentu, język, słowa kluczowe oraz abstrakt*, a także dołączenia dokumentu w postaci pliku pdf. Następnie autor może wybrać jedną z otwartych licencji CC, na której chciałby udostępnić swoją publikację oraz zatwierdza treść licencji (niewyłącznej). Po kliknięciu *Zdeponuj* publikacja archiwizowana jest na serwerze oraz powszechnie dostępna w Internecie.

Odpowiedzialność prawna dotycząca deponowanej publikacji spoczywa na autorze. Autor oświadcza, że deponowany przez niego utwór nie narusza praw osób trzecich, w szczególności praw autorskich lub praw pokrewnych oraz, że przysługują mu autorskie prawa majątkowe do dzieła. Do autora należy sprawdzenie polityki

wydawcy, który wcześniej opublikował utwór i ewentualne uzyskanie jego zgody na samodzielne opublikowanie utworu w repozytorium. Podobnie należy uzyskać zgodę od współautorów w przypadku pracy mającej wielu autorów. Pomocnym narzędziem w sprawdzaniu polityki wydawniczej czasopiśm naukowych jest serwis Sherpa/Romeo (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo>), który zawiera odpowiednie informacje prawne dotyczące wielu międzynarodowych tytułów. Należy jednak pamiętać, że bez względu na politykę wydawcy autorskie prawa majątkowe do preprintu (a więc tekstu sprzed procesu recenzyjnego) należą do autora i preprint zawsze można zdeponować w repozytorium.

Zgodnie z przywołanym wcześniej Zarządzeniem nr 145/2013 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego w repozytorium deponowane są także prace doktorskie broniące na uczelni - w repozytorium muszą się one znaleźć co najmniej 10 dni przed dniem obrony. Za zgodą autora, po obronie, praca doktorska może być nadal zdeponowana w repozytorium i powszechnie udostępniana w Internecie. Na stałe w repozytorium deponowane muszą być streszczenia oraz recenzje rozpraw doktorskich obronionych w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Publikujący w ramach repozytorium i ruchu Open Access pracownicy naukowcy sporo zyskują:

- wzrost cytowalności prac umieszczonych w otwartym dostępie (wg różnych badań wynosi od 40 do 250 proc. w zależności od dziedziny),
- zwiększenie „widoczności dorobku naukowego” – prace umieszczone w repozytorium dzięki metadaniom są indeksowane przez światowe wyszukiwarki (Google, Scirus),

” Uniwersytet Rzeszowski - dzięki uruchomieniu Repozytorium - dołączył do grupy czołowych polskich uczelni promujących otwartą naukę i stwarzających warunki do rozwijania potencjału swej kadry naukowej w duchu nowoczesności i aktualnych standardów komunikacji naukowej. Warunkiem koniecznym jednak do prawidłowego funkcjonowania Repozytorium jest aktywność i zainteresowanie samych pracowników naukowych.

- zabezpieczenie dokumentów zdeponowanych w repozytorium – każdy dokument otrzymuje indywidualny identyfikator, dzięki któremu nie ginie w sieci,
- możliwość przechowywania dokumentów w różnych formatach,
- możliwość utworzenia cyfrowego CV – prezentacja własnego dorobku z dostępem do pełnych tekstów,
- skrócenie czasu przeznaczanego na prezentowanie wyników badań,
- możliwość zapoznawania się ze statystykami dotyczącymi zdeponowanych prac.

Prace zdeponowane w repozytorium opatrzone są metadanymi, dzięki czemu indeksowane są i wyszukiwalne m. in. przez Google Scholar. Z kolei ta wyszukiwarka jest „silnikiem” systemu do analizowania cytowań Publish or Perish, które (obok Web of Science) jest akceptowalne przez Narodowe Centrum Nauki jako narzędzie do wyliczania cytowań i indeksu Hirscha we wnioskach konkursowych. Deponując zatem swoje pu-

blikacje w Repozytorium UR znacząco zwiększa szanse na wzrost liczby cytowań oraz wyższy indeks Hirscha.

Uniwersytet Rzeszowski - dzięki uruchomieniu Repozytorium - dołączył do grupy czołowych polskich uczelni promujących otwartą naukę i stwarzających warunki do rozwijania potencjału swej kadry naukowej w duchu nowoczesności i aktualnych standardów komunikacji naukowej. Warunkiem koniecznym jednak do prawidłowego funkcjonowania Repozytorium jest aktywność i zainteresowanie samych pracowników naukowych.

Zachęcamy do rejestrowania się w Repozytorium UR oraz udostępniania swego dorobku naukowego i dydaktycznego w ramach Open Access!

Więcej szczegółów uzyskać można w Bibliotece UR u redaktorów Repozytorium.

Wszelkich informacji udzielają: mgr Anna Buszta oraz mgr Alicja Bułdak; tel. 17 872 13 77, e-mail - repozytorium@ur.edu.pl.

Repozytorium UR
Pomoc | Regulamin | Zaloguj

Strona główna Repozytorium UR

Repozytorium Uniwersytetu Rzeszowskiego

Witamy w Repozytorium UR - cyfrowym archiwum rejestrującym dorobek naukowy i dydaktyczny środowiska akademickiego UR

W repozytorium przechowywane są oraz udostępniane różnego rodzaju materiały naukowe i dydaktyczne (artykuły, monografie, czasopisma, materiały konferencyjne, raporty, rozprawy doktorskie). Dostęp do wszystkich materiałów zgromadzonych w repozytorium jest otwarty, a archiwizowanie publikacji odbywa się samodzielnie przez pracowników i doktorantów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Jeśli jesteś pracownikiem UR i chcesz dodać własne publikacje ZAREJESTRUJ się w serwisie i postępuj zgodnie z instrukcją. Jeśli chcesz przeglądać materiały skorzystaj z wyszukiwarki lub indeksu po prawej stronie, albo przejrzyj zbiory wyszczególnione poniżej.

Zbiory w Repozytorium UR

Wybierz zbiór, którego kolekcję chcesz przeglądać.

- [Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego / The Library of Rzeszow University](#) [16]
- [Czasopisma naukowe UR / Scientific Journals](#) [264]
- [Jednostki pozawydziałowe / Interfaculty Units](#) [0]
- [Pozawydz. Inst. Biotechnologii i Stosowanej i Nauk Podstawowych / Branch Campus of the Fac. of Biotechnology](#) [0]
- [Wydział Biologiczno-Rolniczy / Faculty of Biology and Agriculture](#) [6]
- [Wydział Ekonomii / Faculty of Economics](#) [1]
- [Wydział Filologiczny / Faculty of Philology](#) [5]
- [Wydział Matematyczno-Przyrodniczy / Faculty of Mathematics and Natural Sciences](#) [195]
- [Wydział Medyczny / Faculty of Medicine](#) [0]
- [Wydział Muzyki / Faculty of Music](#) [0]
- [Wydział Pedagogiczny / Faculty of Pedagogy](#) [0]
- [Wydział Prawa i Administracji / Faculty of Law and Administration](#) [41]
- [Wydział Socjologiczno-Historyczny / Faculty of Sociology and History](#) [49]
- [Wydział Sztuki / Faculty of Art](#) [0]
- [Wydział Wychowania Fizycznego / Faculty of Physical Education](#) [0]

Przeszukaj Repozytorium UR

W formularzu poniżej wpisz tekst, którego chcesz szukać w Repozytorium UR.

Idź

Szukaj w Repozytorium UR

Idź

[Szkicowanie zaawansowane](#)

Przełóżaj

[Całe Repozytorium UR](#)
[Zbiory i kolekcje](#)
[Dane wstąpienia](#)
[Autorzy](#)
[Tytuły](#)
[Tematy](#)

Moje konto

[Zaloguj](#)
[Zarejestruj](#)

Statystyki

[Przejrzyj statystyki użycia](#)

Informacje

[Regulamin](#)
[Pomoc](#)
[Zespół Redakcyjny](#)

Kanały RSS

RSS 1.0
RSS 2.0
Atom

Uniwersytet Rzeszowski Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego
 Kontakt z nami | Wydział wiadomości | Regulamin | Pomoc

Strona redaguje

HENRYK
KURCZAB

Odszedł na wieczną służbę

18 października 2014 roku odszedł na wieczną służbę Profesor Józef Nowakowski. Z wieloma osobami łączyły go więzy przyjaźni i życzliwości. Był wybitną osobowością, uczonym prezentującym bogatą wiedzę z dziedziny nauk humanistycznych. Jego nazwisko, jako krytyka literackiego, pojawia się w „Widnokregu”, „Życiu literackim”, „Tygodniku Kulturalnym”, „Poezji”, „Regionach” i „Nowej Okolicy Poetów”. Był współautorem wydanego przez Ossolineum „Słownika literatury popularnej”.

Upominał się o przestrzeganie, respektowanie wartości uniwersalnych i ponadczasowych, m.in. takich jak Prawda-Dobro-Piękno-Sprawiedliwość.

Bliskie mu były powiązania między różnymi dziedzinami sztuki i nauki, integrujące spojrzenie na rolę historii, tradycji i patriotycznego obowiązku każdego Polaka. Jako działacz Towarzystwa Ziemi Strzyżowskiej i wybitny regionalista uzasadniał to również w odniesieniu do kultury małej ojczyzny. Świadczą o tym publikacje książkowe i redagowanie prasy lokalnej, czasopism, wśród których znaczące miejsce zajmowały trzy: „Waga i miecz” – miesięcznik społeczno-literacki, „Bardo” – miesięcznik powiatu strzyżowskiego oraz niezależny miesięcznik „Nad Wisłokiem”.

Był autorem dociekliwych felietonów na tematy społeczne, polityczne i historyczne oraz artykułów wyjaśniających zawiłe historie z życia i śmierci żołnierzy Armii Krajowej. Był twórczym działaczem społecznym i kulturalnym miasta, gminy i powiatu strzyżowskiego. Cechowało go zamiłowanie do działalności społecznikowskiej, chęć czynienia dobra. Swoim postępowaniem uzasadniał – za Janem Pawłem II – że „Człowiek jest wielki nie przez to, co ma, nie przez to, kim jest - lecz czym się dzieli z innymi”. W dążeniu do prawdy prezentował własne, niezależne i oryginalne myśli będące dużym wkładem w demokratyczne przemiany społeczeństwa obywatelskiego ziemi strzyżowskiej i Podkarpacia. Był człowiekiem niezwykłej odwagi, bezkompromisowym w walce o wolne i prawdziwe słowo. Ogarniała go pasja Poety z „Wesela” S. Wyspiańskiego, który woła:

„Tak by się gdzieś het gnało/gnało, tak by się serce nam śmiało/do ogromnych rzeczy,/a tu pospolitość skrzeczy. No właśnie.”

Dopóki mu sił starczało zawsze robił coś dobrego dla ludzi i służył prawdzie. Bliski Mu był C.K. Norwid, który pisał:

Józef Nowakowski

*Z rzeczy świata tego zostaną tylko dwie,
Dwie tylko: poezja i dobroć...i więcej nic.*

*Ścisłe wiąże się z nimi piękno i miłość.
Cóż wiesz o pięknie? Kształtem jest Miłości.
Kształtem miłości piękno jest – i tyle...
Bo piękno na to jest, by zachwycalo do pracy
– praca, by się zmartwychwstało.*

Profesor Józef Nowakowski przywoływał barwy przeszłości, zainteresowanie literaturą i sztuką ziemi strzyżowskiej. Pozostawił trwałą ślad w rozwoju badań naukowych Podkarpacia.

Wspomnienie o Profesorze Józefie Nowakowskim

21 października 2014 roku uczestniczyliśmy jako dość liczna reprezentacja pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego w pogrzebie śp. prof. Józefa Nowakowskiego, który odbył się w Jego ukochanym Strzyżowie. Podążaliśmy w kondukcje pogrzebowym na miejsce wiecznego spoczynku, usytuowane na wzgórzu, z którego rozpościerał się widok na kolejne wzniesienia. Przypominały mi się niegdysiejsze rozważania Profesora o motywie koła w poezji Juliana Przybosia. W czasie, gdy większość interpretatorów ów motyw koła kojarzyła z istotną dla przedstawicieli Awangardy krakowskiej fascynacją mechaniką i cywilizacją urbanistyczną, Profesor dostrzegał genezę tego motywu w krajobrazowym ukształtowaniu najbliższej sercu ojczyzny Przybosia. Ojcowizna tego poety – Gwoźnica Górna, podobnie jak całe Pogórze Strzyżowskie wyróżnia się pagórkowatą topografią, a widnokraj urzeka postacią kolistą. W Gwoźnicy, w 1970 roku pochowano Juliana Przybosia. Tych dwóch wędrowców, jak wielu innych pielgrzymów – Odyseuszów, powróciło do swej Itaki.

Pożegnaliśmy Profesora, który był niewątpliwie współtwórcą rzeszowskiej polonistyki, wyznaczając jej losy od pierwszej połowy lat sześćdziesiątych do połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia jako nauczyciel akademicki, prodziekan Wydziału Filologicznego (1972–1974, 1989–1990), dziekan tegoż wydziału (1990–1993) i pierwszy kierownik Zakładu Literatury Polskiej XX Wieku i Teorii Literatury.

Śp. Profesor miał dar i umiejętność dostrzegania w opisywanych światach literatury szczegółu, który wkomponowywał w syntezę interpretacyjną dzieła, konwencji i epoki historycznoliterackiej. Uczył nas i przekonywał, że bez klucza metodologicznego poznawanie literatury nie jest godne etosu uczonego. Potrafił w swoich barwnych wykładach zabierać słuchacza na „spacer po lesie fikcji”. Bez cenną wartością Jego talentu było inspirowanie oraz inicjowanie przeróżnych przedsięwzięć naukowych.

Zajmował się przede wszystkim opisem i analizą tekstów przynależnych do – jak je nazywał – „obiegowych ideałów estetycznych”, zwanych literaturą popularną albo traktowanej pogardliwie jako tandetna, trywialna, lub brukowa. A działo się to w okresie, gdy uważano, iż historyk literatury powinien przedmiotem swoich dociekań czynić przede wszystkim arcydzieła. Niewątpliwie Profesor był prekursorem takich badań w środowisku rzeszowskim, a nawet wyznaczał strategię interpretacyjnych poszukiwań tego obiegu. Jego autorytet został znacznie później doceniony, gdy Zespół Badań nad Literaturą i Kulturą Popularną (działający w Uniwersytecie Wrocławskim) finalizował prace nad Słownikiem literatury popularnej, powierzając pracownikom naukowym skupionym wokół prof. Nowakowskiego opracowanie kilkudziesięciu haseł encyklopedycznych.

Drugim ważnym obszarem naukowych pasji śp. Profesora była poezja, którą potrafił wpisywać w różnorodne konteksty, przy tym nie tracąc nic ze sfery lirycznych emocji i przeżyć, co niewątpliwie było oznaką subtelnej sztuki interpretacji. Cenne są wciąż jego książki o poezji Stanisława Piętaka czy Jana Bolesława Ożoga.

Kolejnym polem zainteresowań naukowych Profesora stała się tradycja szlachecka oraz zjawisko „opadania” i przenikania wzorów tej kultury do „światoodczuć” warstwy inteligencji, mieszczaństwa i klasy chłopskiej (por. prace *Tradycja – dekadencja – terapia*, Piotr Choynowski. *Zarys monograficzny*).

Od czasu przejścia na emeryturę, tj. od roku 1996 począł coraz wyraźniej koncentrować uwagę na historii Armii Krajowej w regionie strzyżowskim, co zaowocowało kilkoma publikacjami (np. *Akowskie tematy*), angażował się równocześnie w życie lokalne ziemi strzyżowskiej.

Jestem przekonany, że wiele ustaleń i sugestii interpretacyjnych, które pozostają w dziele życia śp. Profesora Józefa Nowakowskiego, przetrwa próbę czasu.

Korespondencja z Wrocławia

Weterani w rocznicę Powstania Warszawskiego

W siedemdziesiątą rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego wszyscy powstańcy zostali zaproszeni przez Jana Stanisława Ciechanowskiego – kierownika Urzędu ds. Kombatantów do stolicy. Tam program uroczystości był bardzo bogaty. Niestety stan zdrowia nie pozwolił mi uczestniczyć we wszystkich rocznicowych obchodach.

Jako osoba niepełnosprawna (oczy i kręgosłup) uczestniczyłam tylko w niektórych uroczystościach, natomiast córka brała w nich udział i referowała mi ich przebieg. Najważniejszy dla mnie był apel poległych oraz spotkanie na plebanii kościoła garnizonowego przy ulicy Długiej, gdzie otrzymaliśmy Medal Weterana dający dodatkowe uprawnienia w zakresie opieki medycznej.

Po raz pierwszy nie byłam o Godzinie W na cmentarzu Powązkowskim. Stojąc na balkonie domu u wylotu ulicy Kaliskiej na Grójecką, byłam świadkiem, że po syrenie zamarł całkowicie ruch w mieście, a ludzie, których widziałam w pobliżu, stali na baczność.

W dniu 2 sierpnia, po mszy polowej pod pomnikiem Powstańców, minister Ciechanowski spotkał się z Grupą Kobiet z Karnego Jenieckiego Obozu Kobiet Żołnierzy AK. Byłam w gronie 156 osób. Warto przypomnieć, że w dniu 12 kwietnia 1945 roku I Dywizja Pancerna gen. Stanisława Maczka wyzwoliła 1227 osób, w tym 9 niemowląt urodzonych przed wyzwoleniem. Podobnie jak przed laty kapelan polowy WP na Zachodzie ks. biskup Józef Gawlina, tak obecnie minister Ciechanowski wychwalał nasze bohaterstwo. Przeczył jedynie pewną grupę wiekową wśród powstańców. Mówił o narzeczonych, żonach, matkach żołnierzy AK, za którymi poszły na wojnę. Przeczył natomiast moje pokolenie wstępujące do konspiracji w wieku poniżej 17 – 18 lat, nieposiadające koneksji z mężczyznami, a poprzez harcerstwo, jak w zwrotce „Na straży polskich granic będziemy wiernie stać, szarymi szeregami my harcerska szara brać...”

Sądzę, że ta wiadomość ucieszy prof. dra hab. Kazimierza Ożoga, który z pomocą brata Zenona – autora pięknej okładki wydał wiersze Teresy Julii Dębowskiej oraz pozostałych pracowników Instytutu Filologii Polskiej zajmujących się od lat poezją konspiracyjną.

Przy okazji przypominam, że przed laty byłam pracownikiem zamiejscowego Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego w Rzeszowie, zostałam zatrudniona z inicjatywy prorektora krakowskiej AR prof. M. Ziółka. Z materiałów IPN w Rzeszowie wynika, że byłam inwigilowana przez TW (Tajnych Współpracowników), których numery rejestracyjne zamykały się między 14 – 19 tysięcy, w tym kilku z naszego środowiska.

Prof. dr hab. Maria Radomska

Jeniec Stalagów XI-A i VI-C
Ochotniczka 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie
Ppor. WP w stanie spoczynku
Prezes Obwodu Wrocław Śródmieście
Światowego Związku Żołnierzy AK

40 LAT PRACY NAUKOWO- -DYDAKTYCZNEJ PROFESOR DR HAB. INŻ. DOROTY BOBRECKIEJ-JAMRO

*„ ... w nauce można, i nawet trzeba się zakochać,
jeśli chce się być dobrym nauczycielem akademickim”.*

(fragment wywiadu „Nauki rolnicze. Rozmowa z profesorem Dorotą Bobrecką-Jamro”
[w:] Czopek J., Kinal J. (red.) 2014. Alfabet nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego)

Prof. dr hab. inż.
Dorota Bobrecka-Jamro

Dorota Bobrecka-Jamro jest absolwentką Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej w Krakowie. Swoje życie zawodowe i prywatne związała z Rzeszowem. Uczestniczyła w całym rozwoju ośrodka rzeszowskiego, od filii Akademii Rolniczej w Krakowie do Uniwersytetu Rzeszowskiego. W roku 1974 podjęła pracę w Zamiejscowym Wydziale Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego w Rzeszowie, Akademii Rolniczej w Krakowie, w Zakładzie Uprawy i Hodowli Roślin (aktualnie Katedra Produkcji Roślinnej). W jednostce tej Pani Profesor pracuje nieprzerwanie 40 lat, pełniąc (od 1990 roku) funkcję kierownika. W krótkim czasie uzyskiwała kolejne stopnie naukowe: doktora (1980), doktora habilitowanego (1989) i profesora (2002).

Dorobek naukowy profesor Doroty Bobreckiej-Jamro obejmuje 322 publikacje, w tym 6 pozycji książkowych. W pracach naukowych zajmuje się konsekwentnie zagadnieniami szeroko pojętej produkcji roślinnej, m.in. optymalizacją technologii produkcji roślin rolniczych, w tym roślin strączkowych (soja, bobik, łubiny). Dla tej grupy roślin opracowała zalecenia uprawowe dla rejonu Polski południowo-wschodniej. W swojej pracy zajmuje się również doskonaleniem technologii produkcji roślin zbożowych, oleistych, włóknistych i specjalnych, które znajdują bardzo dobre warunki do produkcji na Podkarpaciu. W Bieszczadach prowadziła badania związane z uprawą traw.

Pani prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro była promotorem 6 zakończonych przewodów doktorskich, 315 prac magisterskich, 98 inżynierskich i 12 licencjackich. Dotychczas była recenzentem 17 prac doktorskich, 19 habilitacyjnych, 9 o stanowiska profesorskie oraz licz-

Odznaczenie Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2013), [Fot. E. Wójcikiewicz]

nych recenzji dla wydawnictw naukowych oraz wniosków o finansowanie badań przez Komitet Badań Naukowych i Narodowe Centrum Nauki (27 recenzji). Pani Profesor posiada także znaczny dorobek dydaktyczno-wychowawczy i popularyzacyjny. Efektem współpracy w relacji mistrz - uczeń są na przykład dwie magistrantki, które pod Jej opieką uzyskały stopień doktora, a następnie doktora habilitowanego (w 2013 roku Katedra wzbogaciła się o dwóch samodzielnych pracowników naukowych). Szuka ciągle nowych dróg skutecznego nauczania młodzieży. Uczestniczyła m.in. w opracowaniu skryptu z przedmiotu „Dobra praktyka rolnicza” dla studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, nauczanych metodą e-learningu.

Od początku swojej pracy uczestniczy w działalności organizacyjnej na rzecz Uniwersytetu Rzeszowskiego i Wydziału Biologiczno-Rolniczego. Przed laty przez 3 kadencje pełniła funkcję prodziekana ds. studenckich Wydziału Ekonomii w Rzeszowie. Była przewodniczącą Senackiej Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich (2010–2012). Obecnie jest członkiem Senatu (2012–2016) i członkiem Komisji Statutowej (od 2012). Jako członek Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego

Gratulacje i życzenia od współpracowników z okazji 40-lecia pracy zawodowej [Fot. P. Kubit]

uczestniczy w działalności wielu komisji, m.in. ds. oceny nauczycieli akademickich (2012–2016), nagród i wyróżnień (od 2012) oraz do przeprowadzania egzaminów doktoranckich (od 2012).

Pani Profesor cieszy się dużym uznaniem w środowisku naukowym. Jest wybierana do Komitetu Uprawy Roślin Polskiej Akademii Nauk (kadencje –1999–2002,

2007–2010, 2011–2014), a od roku 1999 pełni funkcję zastępcy przewodniczącego Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego. Aktywnie współpracuje z pracownikami naukowymi innych wyższych uczelni: Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu i Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (w którym odbyła staż naukowo-dydaktyczny w Katedrze Diagnostyki i Patofizjologii Roślin). Pani Profesor współpracuje również z instytutami naukowymi, m.in. z Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej i podległymi jej stacjami (Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu, ZDOO w Skołoszowie, Lublińcu Nowym i Dukli) oraz Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. We współpracy z przemysłem może wielokrotnie weryfikować naukowe efekty badań. Stąd wspólne projekty z przedsiębiorstwem Alima-Gerber S.A. w Rzeszowie, SMAK-GÓRNO w Górnicy k. Sokołowa, Browarem VAN PUR Sp. z o.o. Rakszawa, Igłomeat-Sokołów Sp. z o.o. Oddział w Dębicy, Bayer Sp. z o.o. Uczestniczy również w działaniach podejmowanych przez Departament Współpracy Międzynarodowej i Promocji, Departament Rolnictwa i Środowiska oraz Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie, Instytut Ochrony Roślin – Stacja Terenowa w Rzeszowie, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencję Nieruchomości Rolnych w Rzeszowie. Jest współautorem Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2000–2006, 2007–2013 i 2014–2020 oraz członkiem zespołu ds. realizacji projektu celowego Ministerstwa Nauki i Informatyzacji – „Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego (KBN nr 6RSJ 2002003C/5997). Wykonuje ekspertyzy dotyczące doboru odmian roślin uprawnych jarych i ozimych dla województwa podkarpackiego (od 1998 r.) oraz technologii produkcji roślin rolniczych (w tym dla PODR w Boguchwale).

Pani Profesor działa aktywnie w pozyskiwaniu środków finansowych na rzecz Uniwersytetu Rzeszowskiego. Była kierownikiem licznych programów branżowych i resortowych. Obecnie jest kierownikiem realizowanego grantu MN i SW nr 0031/B/PO 1/2011/40 (2011-2015). Koordynowała 2 projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w ramach działania 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy („Innowacje w technologiach roślinnych podstawą kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej przez samorząd terytorialny” oraz „Tworzenie sieci współpracy pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorcami branży rolno-spożywczej w zakresie budowania innowacyjnego klastra spożywczego”). Ze środków uzyskanych w ramach tych projektów Katedra Produkcji Roślinnej wzbogaciła się m.in. o nową aparaturę badawczą, sprzęt komputerowy i multimedialny.

Pani Profesor współpracuje z Uniwersytetem w Keszthely (Węgry), Ukrainką Akademią Rolniczą w Kijowie, Dublinach i Uniwersytetem Rolniczym w Nitrze (Słowacja). Odbyła staże naukowe w Universität für Bodenkultur w Wiedniu (Austria) i Szent István Egyetem w Gödöllő (Węgry). Swoją wiedzę dotyczącą produkcji roślinnej przekazywała studentom Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego, gdzie prowadziła wykłady w ramach programu Erasmus Lifelong Learning Programme.

Jest członkiem licznych organizacji naukowych, m.in. European Society for Agronomy (ESA), Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, Polskiego Towarzystwa Łubinowego, Naczelnej Organizacji Technicznej, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, Rzeszowskiego Towarzystwa Naukowego.

Za swoją działalność naukową i organizacyjną Pani Profesor została wyróżniona dwukrotnie nagrodą Ministra Edukacji Narodowej (1982, 1999), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1998), Medalem Zasłużony dla Rolnictwa (1998), Złotym Krzyżem Zasługi (2001), Złotym Medalem za Długoletnią Służbę (2013) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2013) oraz licznymi nagrodami JM Rektora Akademii Rolniczej w Krakowie i Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie.

Pani Profesor Dorota Bobrecka-Jamro jest osobą niezwykle miłą, pracowitą, obdarzoną dużym poczuciem sprawiedliwości, przyjaźnie ustosunkowaną do współpracowników i młodzieży.

Z okazji 40-lecia pracy zawodowej, życzenia długich lat w zdrowiu oraz dalszych sukcesów w pracy naukowej i życiu osobistym składają Pani Profesor obecni i emerytowani pracownicy Katedry Produkcji Roślinnej oraz Władze Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Pani Profesor w trakcie pracy w laboratorium Katedry Produkcji Roślinnej - pomiary biometryczne roślin
[Fot. K. Gorzelany]

LUDWIK
BOROWIEC

NIE TYLKO ARTYŚCI SĄ TWARZAMI RZESZOWSKICH TEATRÓW

24 listopada br. w Teatrze Maska, w Rzeszowie świętowano jubileusz trójki rzeszowskich ludzi teatru: **Małgorzaty Machowskiej, Janusza Pokrywki i Małgorzaty Szczyrek**. Trzygodzinna impreza, zwana benefisem, była wyrazem hołdu złożonego aktorkom i naszemu dr. hab. prof. UR Januszowi Pokrywce, artyście-malarzowi, scenografowi i reżyserowi, który ma już 35 lat pracy scenicznej. Na wniosek rzeszowskiego Towarzystwa Kultury Teatralnej wszyscy wyróżnieni otrzymali Złote Krzyże Zasługi i wysłuchali, razem z licznie przybyłymi do sali widowiskowej Teatru Maska, stosownych mów pochwalnych, tzw. laudacji.

O dorobku artystycznym i osiągnięciach prof. Janusza Pokrywki mówiła **Jolanta Nord**, była aktorka Teatru Kacperek i Sceny Propozycji. Jak przystało na artystyczne środowisko pochawał nie szczędzono nikomu. Dowiedzieliśmy się, że J. Pokrywka *wielkim upartym artystą jest, który uparty, doskonale wie, czego chce. Ale można Go przekonać. No i przede wszystkim lubi aktora...*

Pierwsze w jego szkolnej drodze było Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu, następnie Wydział Malarstwa ASP w Krakowie (dyplom w pracowni prof. Jerzego Nowosielskiego), Studium Scenografii Teatralnej i Studium Pedagogiczne ASP (dyplom z wyróżnieniem u prof. Jerzego Skarżyńskiego).

W Teatrze Lalki i Aktora Kacperek w Rzeszowie (poprzednik Teatru Maska) pracował przez 15 lat, kolejno jako scenograf, kierownik artystyczny założonej przez siebie Sceny Propozycji, dyrektor artystyczny i przez 5 lat dyrektor naczelny tego teatru. Potem przenosi Scenę Propozycji do Estrady Rzeszowskiej, gdzie kieruje nią przez 15 lat, pisze scenariusze do kolejnych spektakli, projektuje do nich scenografię, kostiumy i rekwizyty. Przenosi się następnie do Młodzieżowego Domu Kultury, a obecnie Scena Propozycji jest teatrem Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zrealizował 131 scenografii i 58 reżyserii w polskich teatrach i za granicą.

Twórczość teatralna Janusza Pokrywki – mówiła Jolanta Nord – artysty plastyka, scenografa, reżysera, scenarzysty, organizatora zdarzeń kulturalnych i pedagoga zmieniała się wraz z dorastaniem Jego potomstwa. Realizuje więc najpierw widowiska dla dzieci, potem dla młodzieży starszej, wreszcie dla dorosłej widowni. Na uwagę zasługuje wieloznaczność i metaforyczność rekwizytów, które sam, własnoręcznie wykonywał. Pasja tworzenia teatru plastycznego wynikała z potrzeby wyrażenia własnych przeżyć.

Jego teatr wystawił około 2000 spektakli, grając w przedszkolach, szkołach i w domach kultury Rzeszowa i województwa podkarpackiego. Scena Propozycji znana jest również na Oddziale Dziecięcym w Szpitalu nr 2 i w rzeszowskim Caritasie.

Jubilat – przypomniła laudatorka – angażuje się w realizację dorocznego Konkursu Teatralny Autograf w Sędziszowie, jest pomysłodawcą Przeglądu Szkolnych Zespołów Teatralnych „Młyn Sztuki” w Młodzieżowym Domu Kultury w Rzeszowie. W Sędziszowie Małopolskim stworzył teatr „Sędziszek”. Kilkakrotnie prowadził warsztaty teatralne dla uczestników przeglądu dziecięcych i młodzieżowych zespołów teatralnych w Strzyżowie.

Przed podjęciem pracy na Uniwersytecie Rzeszowskim przez 10 lat Janusz Pokrywka pracował w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Krośnie, przy-

bliżając studentom filologii polskiej wiedzę o teatrze. Obecnie na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego prowadzi podstawy projektowania scenograficznego. Współpracuje jako konsultant z domami kultury Rzeszowa, Sędziszowa, Krasnego, Trzyciany, Wielopola Skrzyńskiego, Lubeni i Głogowa Małopolskiego.

Dr hab. prof. UR Janusz Pokrywka oprócz twórczości teatralnej uprawia malarstwo, systematycznie uczestnicząc w plenerach, nie tylko na Podkarpaciu. Zaliczył już 22 plenery. Jego prace są eksponowane na wystawach zbiorowych i indywidualnych.

Fot. ze zbiorów J. Pokrywki

GRZEGORZ
KOLASIŃSKI

OLA NIZIO, STUDENTKA UNIwersytetu RZESZOWSKIEGO WYGRAŁA THE VOICE OF POLAND!

Studentka Uniwersytetu Rzeszowskiego (z kierunku politologia) zwyciężyła w 5. edycji „The Voice of Poland”! W finale zaśpiewała z Natalią Sikorą i Marylą Rodowicz! W dniu 6 grudnia 2014 r. o miano najlepszego głosu w Polsce walczyło czworo finalistów.

– *Zasłużyłaś na ten finał* – mówiła do Oli Edyta Górniak, po wykonaniu przez naszą solistkę przeboju Zakopower „Pójdę bosą”. Komplementów nie szczędziła jej także Justyna Steczkowska – *jesteś cudowna* – przyznała. Ola wystąpiła także w duecie z Marylą Rodowicz, w piosence „Wielka woda”. Królowa polskiej sceny muzycznej doceniła talent młodej artystki: – *jesteś absolutnie przygotowana do kariery muzycznej. Jesteś bardzo mądrą dziewczyną. Aleksandra do ścisłego finału dostała się razem z Przemkiem Radziszewskim. Wcześniej zaśpiewała utwór Edyty Bartosiewicz pt. „Ostatni”, a następnie własną balladę „Czas zapomnieć”.*

Ola, zdobywając tytuł The Voice of Poland, wygrała 50 tys. zł – 25 tys. zł na zakup odzieży marki Guess oraz możliwość nagrania własnej płyty. Wkrótce zaśpiewa też na sylwestrowej imprezie TVP2 i w konkursie „Debiuty” na festiwalu w Opolu.

Aleksandra Nizio pochodzi z Aleksandrowa w województwie lubelskim. Od najmłodszych lat wyjeżdżała na festiwale, zdobywając czołowe miejsca. Jej muzyczna droga związana jest z Młodzieżowym Domem Kultury w Biłgoraju, gdzie ćwiczy głos w studiu wokalnym

„Kombinejszyn”. Tam również rozwija się jej miłość do folklu, którą przekazuje poprzez występy w zespole ludowym „Zawierucha”, pracującym przy Zespole Tańca Ludowego „Tanew”, z którym jeździ nie tylko po Polsce, ale i poza granice kraju.

Aleksandra jest zaangażowana w różne projekty, gra w orkiestrze dętej na saksofonie, wspiera młodzież w programie profilaktycznym „Profilaktyka a Ty” który pokazuje młodym ludziom, że można żyć bez używek i alkoholu. Jej marzeniem jest występ w Opolu i nagranie płyty folkowo-rockowej. Jest typem optymistki, która nie boi się wyzwań i z uśmiechem na twarzy zdobywa swoje wyznaczone cele.

PROFESURA NA WYDZIALE MUZYKI

Grzegorz Oliwa jeszcze podczas studiów (w 1992 roku) rozpoczął pracę zawodową w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia w Strzyżowie, w charakterze nauczyciela przedmiotów teoretycznych i chóru szkolnego. W latach 1997–1999 pracował w Zespole Szkół Muzycznych nr 2 w Rzeszowie prowadząc zajęcia z chóru. W 1999 roku objął stanowisko dyrektora PSM I stopnia w Strzyżowie. Od 1998 r. jest pracownikiem naukowym na Wydziale Muzyki (wcześniej Instytutu Muzyki) Uniwersytetu Rzeszowskiego (wcześniej WSP), gdzie obecnie pracuje na stanowisku profesora i pełni funkcję prodziekana ds. studenckich i rozwoju. Prowadzi zajęcia dla studentów studiów stacjonarnych (pierwszego i drugiego stopnia) z dyrygowania, zespołów wokalnych i chóru, metodyki prowadzenia zespołów oraz seminarium pracy licencjackiej. Systematycznie uczestniczy w przygotowaniu programów artystycznych, z którymi studenci występują w Filharmonii Podkarpackiej.

Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Strzyżowie oraz Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia w Rzeszowie Grzegorz Oliwa rozpoczął studia na Wydziale Wychowania Muzycznego Akademii Muzycznej w Krakowie, które ukończył w 1997 r. W wyniku przeprowadzonego przewodu artystycznego w Akademii

Muzycznej w Krakowie uzyskał (28 stycznia 2002 roku) kwalifikacje I stopnia sztuki muzycznej w zakresie prowadzenia zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych. W wyniku przeprowadzonego przewodu habilitacyjnego, w Akademii Muzycznej w Poznaniu, uzyskał (20 czerwca 2008 r.) stopień doktora habilitowanego w zakresie dyrygentury. Postępowanie o nadanie tytułu profesora sztuk muzycznych przeprowadzone zostało w Akademii Muzycznej w Gdańsku i zakończyło się postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (z dnia 28 lipca 2014 r.).

Prof. dr hab. Grzegorz Oliwa od 2001 roku jest członkiem zarządu Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (Oddział w Rzeszowie), od 2002 r. dyrektorem artystycznym, a od 2005 roku pełni funkcję prezesa tego stowarzyszenia. Systematycznie inicjuje działania mające na celu rozwój zespołów chóralskich i orkiestrowych na Podkarpaciu. Do podejmowanych przez Związek inicjatyw artystycznych należy zaliczyć: Międzynarodowy Festiwal Pieśni Religijnej „Cantate Deo”, „Wieczory Bernardyńskie”, koncerty „Alleluja” oraz „Magnificat”, eliminacje regionalne do Ogólnopolskiego Konkursu Chórów Szkolnych A’Cappella Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy oraz przeglądy zespołów orkiestrowych. W mi-

nionych latach prowadził również seminaria i wykłady dla dyrygentów oraz uczestniczył w pracach jury różnorodnych festiwali chóralskich.

W latach 1999–2006 pełnił funkcję wiceprezesa Rzeszowskiego Towarzystwa Muzycznego. Od 2001 roku jest członkiem Strzyżowskiego Towarzystwa Muzycznego, a od 2014 jego wiceprezesem. W 2003 roku został ekspertem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Od 2006 roku jest regionalnym koordynatorem Ogólnopolskiego Programu Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska”. Od 2007 roku jest członkiem zarządu Stowarzyszenia „Musicus” - Kameraliści Rzeszowscy. Był organizatorem wielu działań upowszechniających działalność artystyczną Zygmunta Mycielskiego. W roku 2002, z okazji 10-lecia PSM I stopnia w Strzyżowie, z inicjatywy G. Oliwy nadano szkole imię Zygmunta Mycielskiego oraz wydano płytę CD z m. in. *Preludiami na fortepian* tego kompozytora. W roku 2007, z okazji 15-lecia szkoły prof. Oliwa zorganizował ogólnopolską konferencję naukową „Twórczość Zygmunta Mycielskiego jako dziedzictwo kultury polskiej i europejskiej”, z której materiały zostały wydane w publikacji książkowej. W latach 1990–2002 prof. G. Oliwa był liderem grupy wokalnejszej „Fiat Singers”, specjalizującej się w wykonawstwie muzyki gospel i spiritual. Na repertuar grupy składało się pięćdziesiąt utworów, od standardów jazzowych, bluesów, poprzez kolędy oraz utwory gospel i spiritual. Zespół był wielokrotnym zdobywcą głównych nagród kilku festiwali. Ukoronowaniem działalności grupy była płyta z muzyką gospel i polskimi utworami nurtu chrześcijańskiego („Radość brzmienia” – 1999) oraz wspólny projekt artystyczny z wybitnym polskim wokalistą jazzowym Markiem Bałatą, wykonany na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Gospel w Osieku (2000) oraz we Wrocławiu (2002).

Grzegorz Oliwa jest także założycielem i dyrygentem Strzyżowskiego Chóru Kameralnego, który powstał w 1994 r. przy Domu Kultury „Sokół” w Strzyżowie. W repertuarze znajdują się utwory muzyki sakralnej od renesansu do współczesności, negro spirituals, kolędy, pieśni ludowe i patriotyczne. Chór współpracuje z różnymi zespołami instrumentalnymi, wykonując wokalo-instrumentalne dzieła, m. in. takich kompozytorów jak J.S. Bach, A. Vivaldi, W.A. Mozart, G.G. Górczycki, J. Haydn. Chór znany jest także mieszkańcom Rzeszowa, występował w koncertach organizowanych przez Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Rzeszowie, m. in.: „Wieczory Bernardyńskie”, „Alleluja”, „Magnificat” oraz w cyklu koncertów pn. „Noworoczne Impresje Muzyczne”.

Ważnym wydarzeniem w historii chóru było nagranie w 2002 roku płyty CD z polskimi kolędami w opracowaniu Jana Maklakiewicza. Od maja 2005 r., kiedy to wykonane zostało w Rzeszowie Oratorium „Woła nas Pan” do słów Ernesta Brylla, rozpoczęła się współpraca zespołu z Włodzimierzem Korczem (kompozytorem oratorium) oraz Alicją Majewską. Od tamtego momentu doszło jeszcze do kilku wspólnych, interesujących przed-

sięwzięć artystycznych, do których należy zaliczyć: nagranie dwóch utworów na płytę „To miłość mi wszystko wyjaśniła” do słów Karola Wojtyły, nagranie płyty „Idzie kolęda, polska kolęda” z udziałem A. Majewskiej, w opracowaniu W. Korcza (2006), udział w nagraniu płyty „Majewska&Korc live” (2006), udział w programach telewizyjnych „Między niebem a ziemią”, „Pytanie na śniadanie”, „Dzień dobry TVN”, wykonanie oratorium „A kto się odda w radość” (sł. E. Bryll, muz. W. Korcz). Wspólne koncerty odbywały się w ważnych dla polskiej kultury salach koncertowych wielu miast. Chór brał też udział we wspólnych projektach artystycznych, m. in. z Dorotą Osińską, Januszem Szromem, Jackiem Wójcickim i Ewą Urygą. W listopadzie 2012 r. brał udział w koncercie w Filharmonii Krakowskiej z okazji 40-lecia pracy artystycznej Zbigniewa Wodeckiego. Strzyżowski Chór Kameralny koncertował również za granicą: w Austrii (1996 i 2007 r.), na Ukrainie (1999 r.), we Włoszech (2001 i 2004 r.), na Węgrzech i Słowacji (2003 r.), w Anglii (2008 r.), na Łotwie (2011 r.), a także w Hiszpanii (2012 r.) oraz we Francji (2014 r.).

Prof. Grzegorz Oliwa koncertował także z Chórem Filharmonii Śląskiej, Tarnowską Orkiestrą Kameralną oraz Przemyską Orkiestrą Kameralną. Wspólnie z Rzeszowską Orkiestrą Kameralną dokonał również nagrań utworów znajdujących się w zbiorach biblioteki Muzeum-Zamku w Łańcucie – „Muzykalia łańcuckie” oraz „Muzykalia łańcuckie – koncerty” – z udziałem Joanny Supranowicz, Roberta Naściszewskiego i Tomasza Strahla.

23 października 2014 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski wręczył akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Uroczystość odbyła się w Belwederze. Wśród 47 osób, które otrzymały tytuły profesorskie był prof. dr hab. Grzegorz Oliwa – prodziekan Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. W tym szczególnym dniu towarzyszyli mu: Jan Oliwa (ojciec) i Eryk Oliwa (syn).

Zdjęcia pochodzą z serwisu fotograficznego Kancelarii Prezydenta RP.

Fot. Wojciech Olkuśnik

Dr hab. Teresa Pop

O PRACY W RZESZOWSKICH SZPITALACH

Od 1996 r. była zatrudniona jako adiunkt w Instytucie Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego, następnie (od 2006 r.) na Wydziale Medycznym. Z wykształcenia jest fizjoterapeutką związaną z rzeszowskimi szpitalami od 1972 roku. W 1973 r. została kierownikiem Pracowni Fizjoterapii Klinicznego Oddziału Rehabilitacji z Pododdziałem Wczesnej Rehabilitacji Neurologicznej Szpitala Wojewódzkiego nr 2. W trakcie pracy zawodowej uzyskała specjalizację II° z rehabilitacji ruchowej (obecnie fizjoterapii).

Kierowała 40-osobowym zespołem fizjoterapeutów i masażyistów. Jest to największa w województwie placówka, wykonująca zabiegi fizjoterapeutyczne zarówno w systemie leczenia stacjonarnego, ambulatoryjnego i rehabilitacji w warunkach domowych. W okresie do 2010 roku zainicjowała i zrealizowała wiele projektów mających na celu rozwój pracowni oraz umożliwienie kształcenia studentów kierunku fizjoterapia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W okresie pracy w szpitalu przygotowała dokumenty potrzebne do uzyskania akredytacji placówki do prowadzenia specjalizacji z fizjoterapii. Od 2004 roku jest tam 10 miejsc specjalizacyjnych. Dotychczas specjalizację „nowym trybem” ukończyły 22 osoby, 10 osób jest w trakcie specjalizacji. Dla 7 z nich dr T. Pop była kierownikiem specjalizacji. W trakcie pracy zawodowej odbyła wiele podróży studyjnych i staży, w tym 3 staże zawodowe w Niemczech.

W 2003 roku dr Teresa Pop została powołana przez wojewodę podkarpackiego na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie fizjoterapii i jest nim nadal.

Aktualnie na Wydziale Medycznym UR jest kierownikiem Zakładu Kinezyterapii (w Instytucie Fizjoterapii). Szczególnie bliski jest Jej studencki ruch naukowy. Studenci kierunku fizjoterapia, pod opieką dr T. Pop brali udział w licznych ogólnopolskich studenckich konferencjach naukowych, przedstawiając 15 referatów, z których 9 otrzymało nagrody i wyróżnienia. Dr T. Pop była inicjatorem zorganizowania (2006 r.) Studenckiego Koła Wolontariuszy, nad którym sprawuje merytoryczną opiekę. Wolontariusze pracują w 6 placówkach służby zdrowia i opieki społecznej na terenie Rzeszowa. Dwukrotnie otrzymała laur *Przyjaciel Studentów*.

W UR JAKO NAUCZYCIEL AKADEMICKI

Teresa Pop od 2001 roku pracuje w Uniwersytecie Rzeszowskim jako adiunkt, starszy wykładowca i obecnie profesor nadzwyczajny. Była prodziekanem dwóch kadencji (2005–2008 oraz 2008–2012). Wówczas dokonano wielu zmian organizacyjnych w tej jednostce. W 2006 r. Wydział Nauk o Zdrowiu zmienił nazwę na Wydział Medyczny. Mając akceptację ówczesnego rektora, władze wydziału rozpoczęły starania o działkę pod nowe budynki i wówczas nakreślono pierwszy projekt medycznych centrów badawczych. Jako prodziekan dr Teresa Pop była inicjatorem przygotowania i wdrożenia międzynarodowych projektów o współpracy z ośrodkami niemieckimi w Buchholz, Winsen i Bad Salzuflen. Ta współpraca nadal jest kontynuowana, ożywiona zarówno praktykami studenckimi, jak i uczestnictwem w konferencjach naukowych, organizowanych przez obie strony. Jako absolwentka Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie przygotowała pracę doktorską na temat: *Ocena przydatności krioterapii w rehabilitacji chorych po udarze mózgu*, ocenioną przez komisję jako wyróżniająca, obronioną na Wydziale Rehabilitacji AWF Warszawa.

Całość dorobku naukowego dr hab. Teresy Pop to 169 prac zamieszczonych w polskich i zagranicznych czasopismach naukowych, 70 streszczeń z wystąpień na konferencjach naukowych krajowych i 8 zagranicznych oraz artykuły pokonferencyjne i popularyzacyjno-naukowe, o łącznym IF= 13,683, i 501 pkt MNiSW. W 59 artykułach jest pierwszym autorem, a ich cząstkowa liczba punktów KBN/MNiSW wynosi 244 pkt. Liczba cytowań: 25 wg bazy Scopus (bez autocytoowań), 4 wg bazy Web of Science; współczynnik Hirscha: 3 wg bazy Scopus, 1 wg bazy Web of Science.

DOKTORATY NA WYDZIALE MEDYCZNYM

Po kilkuletnich staraniach Wydział Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego, decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych, uzyskał w 2011 roku uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk o zdrowiu. W ten sposób po raz pierwszy w historii Rzeszowa można było otwierać przewody doktorskie i przeprowadzać obrony. Dla najlepszych absolwentów studiów drugiego stopnia stworzono możliwości naukowego awansu.

W bieżącym wydaniu „Gazety Uniwersyteckiej” prezentujemy kilka życiorysów osób, które uzyskały doktorski dyplom na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

DOKTORAT NA WYDZIALE MEDYCZNYM

Lucyna Boratyn-Dubiel

Lucyna Boratyn-Dubiel w październiku 2013 roku, po obronie rozprawy doktorskiej pt. *Wpływ edukacji zdrowotnej na zmianę stylu życia pacjentów po zabiegach angioplastyki wieńcowej, ograniczającą czynniki ryzyka*, napisanej pod kierunkiem dr hab. n. med. prof. UR Idalii Cybulskiej, na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego, otrzymała stopień doktora nauk o zdrowiu. Od 2004 roku jest pracownikiem Instytutu Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu, Wydziału Medycznego UR. Zainteresowania badawcze dr Lucyny Boratyn-Dubiel koncentrują się głównie na dwóch zagadnieniach: różnych aspektach pracy pielęgniarki oraz profilaktyki i edukacji pacjentów z chorobami przewlekłymi (choroby układu sercowo-naczyniowego, cukrzyca). Jest autorem i współautorem 21 prac opublikowanych w czasopiśmie naukowych i monografiach pokonferencyjnych. Uczestniczyła z referatami w pięciu konferencjach naukowych ogólnopolskich oraz siedmiu międzynarodowych, w tym trzech za granicą. Jest członkiem Podkarpackiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego oraz członkiem Komisji Dydaktycznej w Instytucie Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu.

Zdzisława Chmiel

Zdzisława Chmiel w okresie od czerwca 2001 do września 2004 r. zdobywała doświadczenia zawodowe na stanowisku pielęgniarki w oddziale Klinicznym Hemodializ Kliniki Nefrologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie oraz w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Rzeszowie na Oddziale Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej oraz w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii. W 2010 r. uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego. W listopadzie 2011 roku odbyła wizytę studyjną w Hiszpanii, w Universidad de Zaragoza Escuela Universitaria de Ciencias de la Salud.

Od września 2004 pracuje w Uniwersytecie Rzeszowskim, aktualnie na stanowisku adiunkta w Instytucie Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu. Jako nauczyciel akademicki brała udział w 24 konferencjach, w tym także o zasięgu międzynarodowym, a na dotychczasowy dorobek naukowy składa się 28 opublikowanych prac.

W 2013 r. uzyskała tytuł doktora nauk o zdrowiu za przedstawioną dysertację *Częstość występowania i czynniki ryzyka nadciśnienia tętniczego wśród młodzieży rzeszowskich szkół ponadgimnazjalnych*. Promotorem rozprawy doktorskiej była dr hab. n. med. prof. UR Idalia Cybulska. Recenzje przedstawili: prof. dr. hab. n. med. Paweł Januszewicz oraz prof. nzw. dr hab. n. med. Marek Kabat.

Dr Zdzisława Chmiel jest członkiem Podkarpackiego Oddziału Towarzystwa Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego oraz Podkarpackiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Pielęgniarek i Położnych. Wśród zainteresowań naukowych wymienia m. in. problemy opieki pielęgniarskiej w aspekcie chirurgicznym i prozdrowotne zachowania młodzieży w aspekcie nadciśnienia tętniczego i jego czynników ryzyka.

Dominika Pasierb

Rzeszowianka **Dominika Pasierb**, z wykształcenia mgr pielęgniarstwa, dwukrotnie była stypendystką programów Socrates/ Erasmus oraz Leonardo da Vinci (przebywała w Hiszpanii). Od 2010 roku pracuje na stanowisku instruktora zawodu/asystenta w Instytucie Położnictwa i Ratownictwa Medycznego na Wydziale Medycznym UR. Łączy obowiązki naukowo-dydaktyczne z pracą koordynatora ds. wymiany międzynarodowej. Znajomość dwóch języków (angielskiego i hiszpańskiego) oraz terminologii medycznej czyni tę pracę niezwykle skuteczną. W instytucie zajmuje się głównie onkologią ginekologiczną. Jest autorem i współautorem 8 publikacji w recenzowanych czasopismach. Systematycznie uczestniczy w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych. W czerwcu 2014 roku decyzją Rady Wydziału Medycznego UR uzyskała stopień doktora nauk o zdrowiu, prezentując pracę *Ocena jakości życia u kobiet poddanych chemioterapii z powodu raka jajnika: porównanie kwestionariuszy EORTC z realizacją indywidualnych oczekiwań*. Promotorem była dr hab. n. med. prof. UR Joanna Skręt-Magierło.

Agnieszka Guzik

Agnieszka Guzik pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Fizjoterapii Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego jest od 2008 r. W uczelni uczestniczyła w kilku projektach związanych z oceną chodu chorych po udarze mózgu oraz z wykorzystaniem metod biologicznego sprzężenia zwrotnego w rehabilitacji chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu. W obszarze jej szczególnych zainteresowań znajdują się badania związane z oceną prędkości i wydolności chodu chorych rehabilitowanych z dodatkowym treningiem na bieżni ruchomej. Opublikowała kilkanaście artykułów, z referatami występowała podczas krajowych i zagranicznych konferencji. Organizatorzy kilku z nich wyróżnili A. Guzik za wygłaszane doniesienia.

Od 2010 r. była współrealizatorem grantu ministerialnego związanego z badaniem skuteczności rehabilitacji chorych z niedowładem połowicznym po udarze mózgu leczonych w późnym okresie z wykorzystaniem metod biofeedbacku. Część zgromadzonych wyników badań posłużyła do przygotowania rozprawy doktorskiej. Wyniki pierwszej części projektu zostały przedstawione na kilku międzynarodowych konferencjach, m.in. podczas World Congress of International Society of Physical and Rehabilitation Medicine (ISPRM 2013), Beijing-China oraz 1st European Neurorehabilitation Congress, Merano-Italy.

W 2014 roku mgr Agnieszka Guzik uzyskała stopień doktora nauk o zdrowiu (z wyróżnieniem). Promotorem był prof. dr hab. n. med. Andrzej Kwolek.

Katarzyna Wardak

Katarzyna Wardak po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w IV Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie podjęła naukę w medycznej szkole zawodowej, uzyskując tytuł zawodowy położnej. Studia na Akademii Medycznej w Lublinie (kierunek pielęgniarstwo) ukończyła w 1994, uzyskując tytuł magistra pielęgniarstwa.

Pracowała w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Rzeszowie oraz jako nauczyciel zawodu w medycznej szkole zawodowej. Od października 2004 r. pracuje w Instytucie Pielęgniarstwa i Położnictwa UR. Prowadzi zajęcia dydaktyczne na kierunku pielęgniarstwo (studia I i II stopnia).

Współautorka programów nauczania i dzienniczków umiejętności praktycznych. Jest opiekunem zajęć i praktyk zawodowych. Jako członek Rady Instytutu pracuje w Komisji Dydaktycznej, pełni też rolę opiekuna koła naukowego Multikultura. Do najważniejszych obszarów naukowej aktywności zalicza: dydaktykę medyczną, edukację pacjenta w okresie dziecięcym oraz problemy pielęgniarstwa ginekologiczno-położniczego. Dr K. Wardak jest autorem (lub współautorem) 11 prac naukowych.

Pracę doktorską obroniła (z wyróżnieniem) 29 stycznia 2014 roku i decyzją Rady Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego uzyskała stopień doktora nauk o zdrowiu. Promotorem rozprawy *Wejście w dorosłość młodocianych chorych z nieswoistym zapaleniem jelit, obawy i oczekiwania chorych i ich opiekunów* była dr hab. n. med. prof. UR Danuta Celińska-Cedro.

Mgr Stanisław Dudziński, dyrektor Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego odbiera od prof. dra hab. Jacka Witkosia, prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej UAM puchar za 1. miejsce w konkursie na najlepszą książkę akademicką.

Nagroda dla Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego

5 listopada w Poznaniu podczas 18. Targów Książki w Poznaniu mgr **Stanisław Dudziński** – dyrektor Wydawnictwa UR odebrał dyplom i puchar za pierwsze miejsce przyznane dwutomowej publikacji przygotowanej w Uniwersytecie Rzeszowskim. Główną Nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Adama Mickiewicza w konkursie na najlepszą książkę akademicką wyróżniono *Poezję okolicznościową w Polsce w latach 1730–1830* (t. 1: *W kręgu spraw publicznych i narodowych*; t. 2: *W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*), pod red. Marka Nalepy, Grzegorza Trościńskiego i Romana Magrysia z Instytutu Filologii Polskiej UR.

Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego w czasie 18. edycji Poznańskich Dni Książki nie tylko Naukowej było obecne także na stoisku zbiorczym, gdzie zaprezentowało ciekawe pozycje wydawnicze. Pomysł organizatorów na rozszerzenie formuły targów już w zeszłym roku bardzo dobrze się sprawdził. Wydawcy książek popularnonaukowych doskonale uzupełnili i ożywili ofertę stałych wystawców – wydawnictw naukowych, uniwersyteckich i akademickich. W tym roku kontynuowany był wciąż aktualny i powszechnie dyskutowany temat: „Otwarty dostęp do treści naukowych” w kontekście przedstawionego przez MNiSW „Planu wdrożenia otwartego dostępu do treści

naukowych w Polsce”. Nowością okazał się trwający równoległe z targami studencki kiermasz książek i notatek „Wymień się wiedzą”.

Fot. M. Męczyński i J. Zakulec

ROMAN
MAGRYŚ

Nagrodzona publikacja Wydawnictwa UR

Na nagrodzoną podczas 18. Poznańskich Dni Książki nie tylko Naukowej składają się dwie komplementarne monografie historycznoliterackie noszące tytuły: *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych* oraz *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych*. Obie książki stanowią pokłosie zakrojonej na szeroką skalę konferencji naukowej *Poezja okolicznościowa lat 1730-1830 w Polsce. Nowe (?) perspektywy badawcze*, którą w kwietniu 2012 r. zorganizowali pracownicy Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia UR oraz Zakładu Historii Literatury PWSW w Przemyślu. Uczestniczyli w niej najwybitniejsi znawcy literatury oświecenia w Polsce, jak również młodzi badacze mający świeże spojrzenie na problematykę twórczości okolicznościowej. Podczas konferencji wygłoszono ponad pięćdziesiąt referatów, które weszły później w skład nagrodzonych publikacji. W pracę nad materiałami pokonferencyjnymi zaangażowały się trzy osoby: dr hab. Marek Nalepa prof. UR, dr Grzegorz Trościński oraz dr hab. Roman Magryś prof. UR. Jeden tom pokonferencyjny dotyczy poezji okolicznościowej odnoszącej się do spraw publicznych i narodowych, drugi zaś traktuje o liryce środowiskowej i prywatnej. Obie książki tym samym zachowują pewną autonomię problemową, a jednocześnie dopiero czytane łącznie dają całościowy ogląd badawczy polskiej poezji okolicznościowej z lat 1730–1830.

Większość artykułów pomieszczonych w obu tomach ma charakter historycznoliteracki, historyczny i socjologiczny. Wszystkie reprezentują wysoki poziom naukowy, czego świadectwem jest uzyskana za tę pracę przez Wydawnictwo UR nagroda. Istotne jest również to, że znajdują się w niej artykuły, które podejmują kwestię definicji i zakresu pojęcia „literatura okolicznościowa”. Książki w ten sposób nabierają charakteru teoretycznego, utrzymując jednocześnie cały czas swoją literaturoznawczą specyfikę. Do tej pory nie powstało tak szeroko zakrojone problemowo i historycznie dzieło traktujące o polskiej literaturze okolicznościowej okresu oświecenia. Z tej racji można słusznie założyć, że publikacja ta będzie stanowić istotny punkt orientacji i odniesienia dla kolejnych prac badawczych dotyczących zagadnień w niej poruszanych czy przywołanych. Jej znajomość wydaje się konieczna dla pogłębionego wglądu w epokę oświecenia, w całe jej bogactwo i złożoność kulturową oraz literacką.

Przygotowania do wydania dwóch nagrodzonych monografii trwały blisko dwa lata. Sukces wydawniczy jest efektem pracy wielu osób, stoją za nim zarówno redaktorzy naukowcy książki, jak też pracownicy Wydawnic-

stwa odpowiadający za jej walory techniczne i edytorskie. W pierwszej kolejności trzeba zaznaczyć dążenie do jak najlepszego efektu pracy wydawniczej przez dyrektora Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego mgra Stanisława Dudzińskiego i dra hab. Marka Nalepę prof. UR, który odegrał decydującą rolę w nadaniu zwycięskiej publikacji ostatecznej formy edytorskiej. Opracowanie redakcyjne i korektę wykonali redaktorzy wyznaczeni do tego zadania, mgr Krystyna Strycharz i mgr Bogdan Strycharz, którzy tym samym w znaczący sposób przyczynili się do uzyskania nagrody poznańskiej.

Obie monografie są dopracowane edytorsko w każdym szczególe. Ich wartość rynkową i koneserską podnoszą takie choćby elementy wydawnicze jak twarda oprawa, dobór odpowiedniej kolorystyki oprawy i wytłoczonego na niej tytułu książki (harmonizują w tym wypadku dwie barwy, czerwona i złota), kunsztowna okładka książki, którą stanowi kolaż obrazów odwołujący się do fragmentów dzieł malarskich z XVIII wieku. (Nad okładkami książek wspólnie pracowali Grzegorz Wolański i Marek Nalepa). Do monografii dołączone zostało też ozdobne pudełko, chroniące obydwie tomy przed zabrudzeniami i uszkodzeniami. Na koniec wypada podkreślić, że monografie *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw prywatnych i środowiskowych* oraz *Poezja okolicznościowa w Polsce w latach 1730–1830. W kręgu spraw publicznych i narodowych* ukazały się w niewielkim nakładzie, co zwiększa ich atrakcyjność handlową i bibliofilską. Na szczęście, dla prawdziwych miłośników książki naukowej istnieją wypożyczalnie i czytelnie biblioteczne, w których mogą zapoznać się z dziełami tak zajmującymi jak rzeszowska publikacja nagrodzona w tym roku w Poznaniu na ogólnopolskich targach wydawnictw naukowych i popularnonaukowych.

KS. PROF. DR HAB.
STANISŁAW
NABYWANIEC

MYSZ KOŚCIELNA I KOŁĘDA, KTÓRA ŚWIAT OBIĘGŁA

Zbliża się czas świąt Bożego Narodzenia. Jedną z form przeżywania okresu bożonarodzeniowego jest w kulturze religijnej śpiewanie radosnych, ale niekiedy i sentymentalnych w swej treści i w melodii pieśni zwanych kołędami. Jedną z nich jest „Stille Nacht”. Ze względu na wielką jej popularność narosła wokół okoliczności i czasu jej powstania, a także wokół jej twórców bogata w wersje legenda. Chciałbym tu przypomnieć jedną z wersji opowieści osnutej wokół najpopularniejszej chyba kołеды świata, która śpiewana jest w różnych językach. Jest nią znana w Polsce kołęda „Cicha noc”. Według popularnej i powszechnej wersji kołęda ta zrodziła się pewnej grudniowej, cichej nocy. Jej powstanie związane jest z dziwnym splotem okoliczności. Wysoko w Alpach austriackich, niedaleko od Salzburga leży wioska Oberndorf. W dole znajduje się druga wioska – Berndorf, związana z obecnością współtwórcy tej kołеды – Franzem Xaverym Gruberem (1787–1863), który zaczynał tu pracę jako organista. Jeszcze niżej srebrzy się wspaniałe górskie jezioro.

W tradycyjnej opowieści odnotowano, że w wigilijny wieczór w 1818 roku wikariusz z parafii Oberndorf ks. Józef Mohr (1792–1848) przygotowywał kazanie, które miał wygłosić w czasie Pasterki. Właśnie tego wieczoru, mimo ostrej zimy alpejskiej i głębokiego śniegu, przyszła jakaś kobieta z wiadomością, że żona węglarza, najbiedniejszego człowieka we wsi, urodziła dziecko. Młoda jeszcze kobieta nie czuła się dobrze i prosiła księdza o rychłe przybycie. Chciałaby ochrzcić dziecko i pojednać się z Bogiem. Ksiądz Mohr opatulony ze względu na srogą zimę wyruszył w drogę do kobiety w połogu, aby ochrzcić jej dziecko i zaopatrzyć ją na śmierć. To, co ujrzał w domu, przypominało obrazek żywcem wzięty z ewangelii. Na pryczy leżała matka, tuląca do siebie śpiące maleństwo, z wyrazem radości na twarzy, bo dziecko się narodziło. Ksiądz ochrzcił niemowlę, zaopatrzył matkę, pobłogosławił domowników i wrócił do siebie. Scena z chaty węglarza tak mu jednak utkwiła w pamięci, że zaraz po Pasterce miał spisać swoje wrażenia z nocnej podróży do chorej kobiety. Zapisał tekst:

Stille Nacht, heilige Nacht!

Alles schläft, einsam wacht

nur das traute, heilige Paar.

Holder Knab im lockigen Haar

Schlafe in himmlischer Ruh!

Schlafe in himmlischer Ruh!

„Cicha noc, święta noc, pokój nie-
sie ludziom wszem. A u źlóbka Matka
święta czuwa, sama, uśmiechnięta
nad Dzieciątka snem”. Tekst polski
oczywiście odbiega nieco od orygina-

łu, co wynika z faktu tłumaczenia na obcy język. Zachowuje on jednak ducha tej podsalzburskiej kołеды.

Nazajutrz tekst zobaczył Franz Xaver Gruber, organista i nauczyciel śpiewu, który przeniósł się z Berndorfu do Oberndorfu. Urzeczony tekstem napisanym przez wikarego ułożył do niego melodię i tego samego dnia zaśpiewał kołędy w kościele. W rzeczywistości było nieco inaczej. Ksiądz Mohr już dawniej zajmował się pisaniem poezji. Pierwowzór kołеды powstał zatem wcześniej. Wydarzenia tamtej wigilijnej nocy stały się tylko okazją do odgrzebania w zapiskach wcześniej napisanego tekstu.

Pieśń pozostałaby jednak zapewne w Oberndorfie, gdyby nie to, że mysz kościelna pogryzła miechy napędzające organy. Do naprawy poproszono znanego specjalistę, Karola Maurachera z Zillertal, który po naprawie poprosił Grubera o ich wypróbowanie. Ten zagrał m.in. „Cichą noc”. Zachwycony utworem organmistrz zabrał do Tyrolu nuty i słowa kołеды, lecz zataił nazwisko twórcy melodii. Zaczął w Tyrolu uczyć dzieci i dorosłych nowej pieśni, która bardzo szybko stała się niezwykle lubiana i śpiewana w czasie świąt. Mauracher sprawił, że ta powstała w okolicach Salzburga, kołęda stała się znana w świecie jako „Volkslied aus Tirol”.

Do spopularyzowania kołеды przyczyniły się dwie wędrujące rodziny – Rainerów i Strasserów. Rodzina Strasserów zajmująca się szyciem zimowych rękawic miała uzdolnione muzycznie dzieci: Karolinę, Amelię, Józefa i Andrzeja. Jak co roku, dzieci wędrowały na targ do odległego Lipska sprzedawać rękawiczki szyte przez rodziców. By dodać sobie odwagi i skrócić czas wędrowania, nuciły różne melodie, w tym i kołędy „Cicha noc”. Usłyszał ją pewien starszy człowiek, który młodych Strasserów zaprosił na koncert do domu cechowego lipskich sukienników. Na koncercie obecna była również para królewska. W jej obecności onieśmielone nieco dzieci zaśpiewały oczywiście „Cichą noc”. Sala podobno zamarła w zachwycie. Dzieci musiały śpiewać kołędy kilkakrotnie. Zostały zaproszone też na zamek królewski w Plisenburgu, gdzie również śpiewały swoją kołędy. Było to w 1832 roku. Od tej pory „Cicha noc” zaczęła podbój świata. W 1834 roku ukazała się w lipskim śpiewniku z dopiskiem „prawdziwa pieśń tyrolska”.

Franz Gruber stał się znany i awansował na posadę organisty w Hallein, mieście leżącym tuż przy granicy z Niemcami. Tymczasem nie doczekał się rozgłosu prawdziwy albo przynajmniej pierwszoplanowy twórca kołеды. Zmarł w 1863 roku całkowicie zapomniany, lecz jego kołęda trafiła do wszystkich ważniejszych śpiewników świata. W 1937 roku dla upamiętnienia twórców „Cichej nocy” wzniesiono w Oberndorfie kaplicę, gdzie w każdą Wigilię kołęda wykonywana jest w kilkunastu językach.

RENATA JURASIŃSKA

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2014/15 NA MAŁYM UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

11 października 2014 r. w auli budynku A0 odbyła się druga w historii UR uroczysta inauguracja roku akademickiego na Małym Uniwersytecie Rzeszowskim. W tym roku zajęcia rozpoczęło prawie 350 studentów! Uroczystość, którą prowadziła pełnomocniczka rektora UR ds. MUR, dr **Renata Jurasieńska**, zaszczylicili swoją obecnością przedstawiciele władz: prorektor UR ds. studenckich i kształcenia, dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, wiceprezydent Rzeszowa **Stanisław Sieńko** oraz dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa **Zbigniew Bury**.

Studenci MUR, którzy przybyli na inaugurację w towarzystwie rodzinstwa, rodziców i dziadków (aula pękała w szwach!), złożyli ślubowanie:

Ja, student Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego, ślubuję uroczyście, że będę starać się wiedzieć więcej, niż wiem, starać się umieć więcej, niż umiem, starać się rozumieć więcej, niż rozumiem, wykorzystywać zdobytą wiedzę dla dobra swojego i innych. Ślubuję być superstudentem!

Wysłuchali tradycyjnej pieśni uniwersyteckiej „GAUDEAMUS IGITUR - CIESZMY SIĘ WIĘC”, którą odgrywa się (a niekiedy odśpiewuje, po łacinie) podczas rozpoczęcia roku akademickiego, wręczania dyplomów i innych ważnych dla uczelni uroczystości. Miłe słowa skierował do małych studentów pan prorektor Wojciech Walat, mówiąc m.in. *Wierzę, że wśród Was jest Adaś, który w przyszłości będzie tak jak Mickiewicz poetą znanym na całym świecie, jest Mikołajek, który tak jak Kopernik zmieni nasze widzenie świata, wreszcie, ufam, że jest tu Marysia, która tak jak Skłodowska, co najmniej dwa razy uzyska Nagrodę Nobla.*

Po zakończeniu inauguracji „świeżo upieczeni” studenci MUR odebrali indeksy (w których przez cały rok zbierać będą potwierdzenia uczestnictwa w zajęciach), identyfikatory oraz upominki od UR (ogromne podziękowania za pomoc należą się studentkom i studentowi studiów II stopnia kierunku matematyka, którzy świetnie poradzili sobie z ogromną liczbą rozentuzjasmowanych dzieciaków).

Zajęcia MUR będą odbywały się raz w miesiącu, na różnych wydziałach. W listopadzie były na Wydziale Ekonomii, w grudniu małych studentów zaprosi Wydział Sztuki, w styczniu Wydział Biologiczno-Rolniczy i Poza wydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych, w lutym – Wydział Pedagogiczny i Uniwersyteckie Centrum Nauki Języków Obcych, w marcu – Wydział Medyczny, w kwietniu – Wydział Socjologiczno-Historyczny oraz Wydział Prawa i Administracji, w maju – Wydział Wychowania Fizycznego i Centrum Sportu i Rekreacji, zaś w czerwcu – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy.

Życzymy naszym małym studentom, by zajęcia na MUR przekonały ich, że NAUKA NIE MUSI BYĆ NUDNA i aby pozwoliły im odkrywać własne zainteresowania i pasje!

Za MUR-em dzieciaki sznurem!

Fot. J. Zakulec

RENATA
JURASIŃSKA

WYSTAWA INTERAKTYWNA „JAK i DLACZEGO”

Inauguracja roku akademickiego 2014/15 na MUR w dniu 11 października 2014 r. połączona była z otwarciem wystawy interaktywnej „Jak i dlaczego?”, zorganizowanej w holu budynku przy ulicy Pigionia 1.

Wszyscy wierzą, że ta wystawa była zalążkiem pierwszego na Podkarpaciu Interaktywnego Centrum Nauki „Eksploratorium”, które powstanie – mamy taką nadzieję – w wyniku współpracy Stowarzyszenia ExploRes i Uniwersytetu Rzeszowskiego w ramach konsorcjum URiSE.

Wystawę objął honorowym patronatem Prezydent Miasta Rzeszowa.

Uroczystego otwarcia (w dniu 11 października) dokonali: prorektor UR ds. studenckich i kształcenia, dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, wiceprezydent Rzeszowa **Stanisław Sienko** oraz prezes Stowarzyszenia ExploRes **Tomasz Michalski**.

układankę, grę logiczną „Wieża Hanoi”, IQBlock – wielopoziomą grę logiczną związaną z figurami geometrycznymi, PŁONĄCY WIEŻOWIEC – układankę logiczną, zestaw specjalnych klocków różnych kształtów do układania na stojaku, TAJEMNICĘ STOŻKÓW – modele eksponujące krzywe stożkowe i sposób ich powstawania, TOR ANTYGRAWITACYJNY – eksponat pokazujący wpływ środka ciężkości na ruch obiektów (toczenie się stożka pod górę), TAŃCZĄCEGO Z KULKAMI – zespół wahadeł ukazujący zależność okresu wahadła od jego długości oraz powstawanie fali i zmianę jej częstotliwości, LEWITUJĄCĄ PIŁECZKĘ – dmuchawę, piłeczki pingpongowe i zestaw przeszkód do pokonania przy pomocy strumienia powietrza, LUSTRO FRANKENSTEINA – zespół wąskich lusterek ustawionych z przerwami, dzięki czemu powstaje złozenie twarzy dwóch osób siedzących naprzeciw siebie, MAGICZNE LUSTERKA – zespół lusterek do uzyskania efektu wielokrotnego odbicia, WŁODZIMIERZA ODKRYWCĘ – model anatomiczny torsu i głowy człowieka z możliwością rozkładania i układania poszczególnych organów wewnętrznych, TWARDOGŁOWEGO – dokładny model czaszki ludzkiej z możliwością jej rozkładania na poszczególne kości i późniejszego składania, SPIRALĘ ŻYCIA – model helisy DNA

Studenci MUR po części oficjalnej inauguracji zwiedzali wystawę, „bawiąc się” nauką dzięki interaktywnym eksponatom. Mogli zobaczyć np. ŁUK TRYUMFALNY – zestaw klocków i podpór umożliwiających zbudowanie bez spoiwa i elementów montażowych stabilnej konstrukcji wg krzywej łańcuchowej, TYBETAŃSKĄ ZAGADKĘ –

zawierający 22 pary nukleotydów z możliwością składania i rozkładania, **NAJWAŻNIEJSZĄ POMPEŃ** – działający pompowany model serca i krwotoku płucnego oraz wykonać wirtualne, bezpieczne doświadczenia chemiczne w technologii rozszerzonej rzeczywistości – **PROFESSOR WHY**.

Nie brakło też akademickich dokonań na stoiskach Wydziału Medycznego, Koła Archeologów, Koła Biotechnologów **BIOTECH** oraz BioCentrum Edukacji Naukowej **BIO-CEN** z Warszawy, współpracującego ze Stowarzyszeniem **ExploRes** a także Fundacji **Imperium Techniki**.

Wystawa była czynna przez miesiąc i cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. W 1,5 godzinnych zajęciach interaktywnych wzięły udział **54 grupy z 28 szkół** z Rzeszowa, Przemysła i powiatu rzeszowskiego (**ponad 1400 uczniów!**). W czasie „dnia otwartego”, 25 października, wystawę odwiedziło prawie 100 osób.

Ogromne podziękowania należą się słuchaczom Uniwersytetu Trzeciego Wieku UR oraz animatorom Stowarzyszenia **ExploRes** za obsługę wystawy!

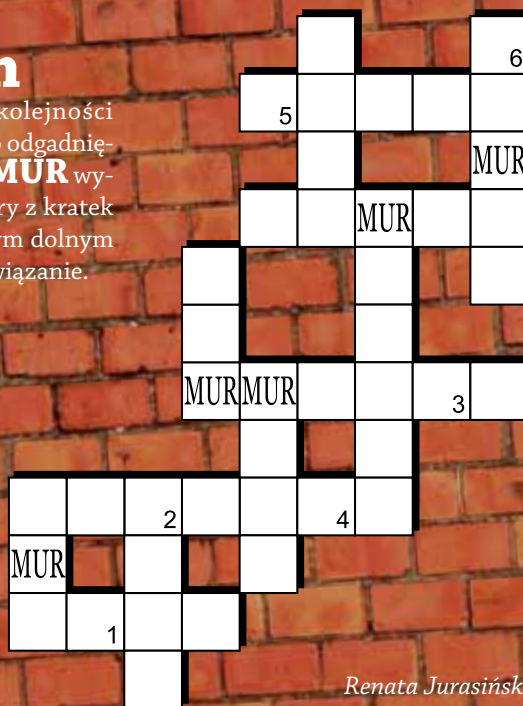
Fot. J. Zakulec, T. Michalski

Jolka z MURem

Określenia wyrazów podano w kolejności przypadkowej. Miejsce wpisywania – do odgadnięcia. Podpowiedzią są ujawnione litery **MUR** występujące w niektórych wyrazach. Litery z kratek ponumerowanych dodatkowo w prawym dolnym rogu, napisane od 1 do 6, utworzą rozwiązanie.

- bajkowy Król Julian
- Bambo ze znanego wierszyka
- śpiew z zamkniętymi ustami
- Ważniak albo Łasuch
- z makiem, z pasternakiem
- kukurydzy albo od strzelby
- dolna kończyzna
- można go strzelić
- japoński rycerz
- obłoczek
- rzemieślnik budujący domy
- linka, postronek

Renata Jurasińska

RENATA JURASIŃSKA
KAZIMIERZ CYRAN

ZAJĘCIA NA WYDZIALE EKONOMII

Pierwsze zajęcia w roku akademickim 2014/15 odbyły się 15 listopada na Wydziale Ekonomii.

Najmłodszy studenci MUR dowiedzieli się „**Jak bezpiecznie kupować w Internecie**”. Proces transakcji z wykorzystaniem Internetu został zaprezentowany za pomocą rzeczywistej transakcji w serwisie Allegro oraz wirtualnym sklepie oferującym artykuły dla dzieci (smyk.com). Ważnym elementem zajęć było zwrócenie uwagi na zagrożenia oraz możliwości poprawy bezpieczeństwa zakupów w Internecie.

Studenci z grup średnich zastanawiali się „**Skąd się biorą pieniądze?**”

Poznali historię rozwoju pieniądza, znaczenie pieniądza w życiu człowieka i rozwoju gospodarki. Dyskutowali o wadach i zaletach pieniądza oraz najnowszych formach dokonywania płatności. W ramach zajęć wyjaśniono też zasady funkcjonowania systemu bankowego oraz omówiono różne możliwości inwestowania pieniędzy.

W trakcie zajęć dla najstarszych grup studentów MUR- „**Marka – jak to się robi?**” - omówiono zostało pojęcie marki i podstawy jej budowania i rozwijania. Słuchacze zostali zaznajomieni z korzyściami płynącymi z posiadania przez firmy silnej marki oraz koncepcją wartości marki. Podano przykłady pozycjonowania, wyboru nazwy marki i konstruowania logo oraz strategii rozwoju marki. Na zakończenie zaprezentowano przykłady marek, które odniosły sukces.

Fot. K. Cyran

Nowości WYDAWNICZE

Marzena Woźny, *Między pokoleniami – wywiad rzeka. Z Profesorem Janem Machnikiem rozmawia Marzena Woźny*, ISBN: 978-83-7996-073-6, 2014, s. 468+48, format B5, oprawa twarda, cena: 35 zł

– Rzadko myślałem o tym, aby w jakiś sposób utrwalić różnego rodzaju wydarzenia, moje obserwacje, oceny czy odczucia z mijającego dość długiego życia, którego większość przypadła na pełnych siedemdziesiąt lat XX wieku. Nigdy nie miałem na to czasu, a i teraz nie posiadam go za wiele. Zawartość tego „wywiadu” jest pewnym z góry założonym wyborem. Chciałem utrwalić nie tylko najistotniejsze wydarzenia z mojego życia, ale przede wszystkim to, co działo się w tamtych czasach. Zależało mi, by moje wspomnienia pozwoliły czytelnikowi lepiej zrozumieć ówczesne realia, zachowania czy odczucia ludzi. Byłbym szczęśliwy, mogąc w możliwie niedługim czasie porównać zasoby mojej pamięci z zasobami tych, którzy byli uczestnikami tych samych zdarzeń.

prof. Jan Machnik

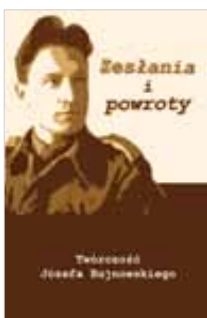
Technologia żywności i żywienia, red. **Marek Zin**, ISBN: 978-83-7996-051-4, 2014, s. 402, format B5, oprawa broszurowa, cena: 31,50 zł

Treści teoretyczne zawarte w książce obejmują sposoby pozyskiwania najważniejszych surowców i produktów spożywczych w naszym kraju i ich znaczenie w diecie. Publikacja uzupełnia również wiedzę z zakresu właściwości fizykochemicznych oraz podstawowego składu żywności i ich przemian podczas różnych procesów technologicznych. Podręcznik jest przeznaczony dla studentów wydziałów technologii żywności i żywienia człowieka oraz pokrewnych specjalności, takich jak towaroznawstwo żywności czy przetwórstwo żywności. Opracowanie może być także pomocne dla osób zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu spożywczego i jednostkach związanych z dystrybucją oraz kontrolą jakości produktów spożywczych.

Wojciech Kwieciński, *Polscy robotnicy przymusowi w regionie bielefeldzkim podczas II wojny światowej (1939-1945)*, ISBN: 978-83-7996-043-9, 2014, s. 215, oprawa broszurowa, cena: 21,00 zł.

Podjęte przez autora badania nad rekonstrukcją praktyki zatrudniania polskich robotników przymusowych w regionie bielefeldzkim stanowią próbę uzupełnienia rodzimej historiografii, wobec braku podobnych opracowań dotyczących zachodnich obszarów, tzw. Altreich. W okresie drugiej wojny światowej ponad 2,8 miliona obywateli polskich wykonywało pracę przymusową na rzecz Trzeciej Rzeszy. Mimo ogromnej skali liczbowej tego zjawiska i jego złożoności problematyka ta pozostaje na marginesie aktualnych zainteresowań polskich historyków.

Zesłania i powroty. Twórczość Józefa Bujnowskiego, red. **Wojciech Ligęza, Jolanta Pasterska**, ISBN: 978-83-7996-053-8, 2014, s. 270, format B5, oprawa broszurowa, cena 21,00 zł

Tytuł książki *Zesłania i powroty* można rozumieć w sposób dosłowny i metaforyczny. Józef Bujnowski – więzień totalitarnego państwa – podzielił los polskich zesłańców z XIX i XX wieku. Niedaleko od doświadczeń zesłańczych lokuje się pobyt na emigracji, choć bezpośrednia opresja przestaje tu działać. W wielu utworach emigrantów, symetrycznie do rozpamiętywanego wygnania, powstają literackie projekty powrotu – realnego, imaginacyjnego, fantasmagorycznego. Na tom składają się rozprawy i szkice poświęcone życiu i twórczości Józefa Bujnowskiego. Zgromadzony materiał jest przeglądem różnorodnego dorobku artystyczno-naukowego autora *Kół w mgławicach*, prezentuje też skomplikowaną drogę życia poety, żołnierza i uczonego, który z powodów ideowo-politycznych wybrał niełatwy los emigranta.

Publikacje Wydawnictwa UR można nabywać w księgarniach lub bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa. Przyjmujemy zamówienia wysyłane listem, pocztą elektroniczną oraz za pośrednictwem strony internetowej Wydawnictwa. Prowadzimy sprzedaż wysyłkową.

Aktualna i kompletna informacja o naszej ofercie jest dostępna pod adresem: <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>

CZY PRODUKTY OWSIANE MOGĄ POMÓC W WALCE Z CHOLESTEROLEM?

Spośród wielu trudnych problemów oraz wyzwań, które stoją przed współczesną cywilizacją i wymagają rozwiązania, są niewątpliwie zagadnienia dotyczące konieczności zwiększania w diecie człowieka produktów, które będą miały działanie profilaktyczne, w tym antycholesterolowe. Wiele tu mogą zmienić przetwory owsiane, zaliczane do żywności funkcjonalnej. Do niedawna ziarno owsa wykorzystywane było głównie jako pasza dla koni, a tylko niewielkie ilości stosowano w żywieniu człowieka. Aktualnie znaczenie konsumpcyjne tego zboża znacznie wzrosło, co wynika z jego wysokich wartości fizjologiczno-żywnościowych. Liczne badania potwierdzają, że ziarno owsa, powinno znaleźć się w codziennej diecie człowieka. Nasi przodkowie kiedyś wysoko cenili owies. Dowodzą tego przysłowia dotyczące tego zboża, jak *Owsianka czyni ludzi z żelaza*.

Przez stulecia, aż do początku XIX wieku, owsianka była pożywieniem codziennym, zwłaszcza warstw uboższych. Dlatego i my, wzorem naszych przodków, powinniśmy wzbogacić naszą dietę w owies i jego przetwory, a to niewątpliwie przyczyni się do poprawy naszego zdrowia.

Z CZEGO WYNIKA WARTOŚĆ ŻYWIENIOWA OWSA?

Ziarno owsa siewnego (*Avena sativa*) zaliczane jest do tzw. żywności funkcjonalnej, która zgodnie z definicją FUFOS (*Functional Food Science in Europe*) jest produktem spożywczym otrzymanym z naturalnie występujących składników. Żywność taka powinna stanowić podstawowy składnik codziennej diety i wpływać korzystnie na procesy fizjologiczne organizmu, zwiększać jego odporność, przeciwdziałać chorobom i sprzyjać ich leczeniu, a także spowalniać procesy starzenia oraz poprawiać nasz stan psychiczny i fizyczny.

” *Wzorem naszych przodków powinniśmy wzbogacić naszą dietę w owies i jego przetwory, a to niewątpliwie przyczyni się do poprawy naszego zdrowia.*

Jakość zdrowotna żywności funkcjonalnej wynika głównie z obecności w jej składzie substancji bioaktywnych, tzw. nutraceutyków. Owies i jego przetwory są pod tym względem produktami szczególnymi, bogatymi w błonnik pokarmowy (a zwłaszcza w β -glukany), związki o właściwościach przeciwutleniających (np. tokoferole, kwasy polifenolowe, kwas fitynowy), wielonienasycone kwasy tłuszczowe, fitosterole i in. Dlatego spo-

żywanie przetworów owsianych i żywności wzbogaconej w ziarno tego zboża wpływa korzystnie na funkcjonowanie naszego organizmu, a szczególnie gospodarkę lipidową i węglowodanową.

JAKI JEST WPŁYW PRZETWORÓW OWSIANYCH NA GOSPODARKĘ TŁUSZCZOWĄ?

Korzystny wpływ przetworów owsianych na gospodarkę lipidową wynika głównie z zawartości w nich błonnika pokarmowego, którego głównym składnikiem jest β -glukan. Liczne badania przeprowadzane od lat 60. XX wieku do współczesnych dowodzą, że wzbogacenie diety osób z podwyższonym poziomem cholesterolu we krwi i bez zaburzeń gospodarki lipidowej zmniejsza stężenie cholesterolu, proporcjonalnie do dawki przetworów owsianych, a wpływ ten jest większy u osób z hipercholesterolemią. Badania wykazały, że włączenie do diety 2/3 filiżanki płatków owsianych lub 1/3 filiżanki otrąb owsianych, albo 1/2 filiżanki kaszy owsianej dziennie (odpowiada to 3 g β -glukanów) zmniejsza stężenie cholesterolu całkowitego we krwi o 2%, a stężenie cholesterolu LDL prawie o 5%, co może ograniczyć ryzyko występowania chorób serca związanych z niedokrwieniem o 10%. Zmiany stężenia wskaźników lipidowych u osób z wysokim stężeniem cholesterolu we krwi obserwowano nie tylko po włączeniu do diety otrąb, mąki czy płatków owsianych, ale także mleka owsianego w ilości 0,75–1 litra dziennie. Wyniki tych badań spowodowały, że na pełnoziarnistych przetworach owsianych w USA umieszcza się informację „Spożycie 25 g dziennie przetworów owsianych zmniejsza ryzyko wystąpienia chorób serca”, natomiast Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (European Food Safety Authority), Zespół ds. Produktów Dietetycznych, Żywienia i Alergii oświadczył – „Regularne spożycie β -glukanów przyczynia się do utrzymania prawidłowego stężenia cholesterolu we krwi”.

Przetwory owsiane nie tylko mają korzystny wpływ na gospodarkę lipidową, ale także wpływają pozytywnie na metabolizm węglowodanów.

JAKI JEST WPŁYW PRZETWORÓW OWSIANYCH NA PRZEMIANY WĘGLOWODANÓW W ORGANIZMIE?

Rozpuszczalne substancje błonnika pokarmowego (β -glukany) korzystnie wpływają na układ pokarmowy, obniżając wskaźnik glikemiczny, przez co normalizują poziom glukozy we krwi. Produkty owsiane, szczególnie płatki, otręby i mąka owsiana mają mniejszy indeks glikemiczny niż odpowiednie produkty innych zbóż. Badania wskazują, że dodatek od 1 do 4 g β -glukanów owsianych w posiłku zmniejsza indeks glikemiczny średnio o 1%, uzależnione to jest jednak od wieku i otyłości osób

oraz od stopnia przetworzenia produktów owsianych. Posiłki na bazie przetworów owsianych charakteryzują się także wysokim indeksem sytości, przez co zapobiegają otyłości. Po zjedzeniu np. płatków owsianych na mleku czy wodzie uzyskuje się większe uczucie sytości w porównaniu z podobną porcją produktów z innych zbóż.

JAKIE JESZCZE INNE PROZDROWOTNE WŁAŚCIWOŚCI MA OWIES?

Białko owsa jest bogate w aminokwasy egzogenne, więcej jest lizyny, metioniny i cystyny niż u innych zbóż. Wyróżnia się wysoką wartością biologiczną. Dobrze uzupełnia się z białkiem roślin bobowatych, np. grochu, soi czy soczewicy, w nasionach, których mniej jest metioniny i cystyny. Zawarte białko w przetworach owsianych dostarcza ponad 14% energii. Owies zawiera znaczące ilości witamin z grupy B, zwłaszcza tiaminy (B_1) oraz składników mineralnych (manganu, żelaza, wapnia, cynku, miedzi).

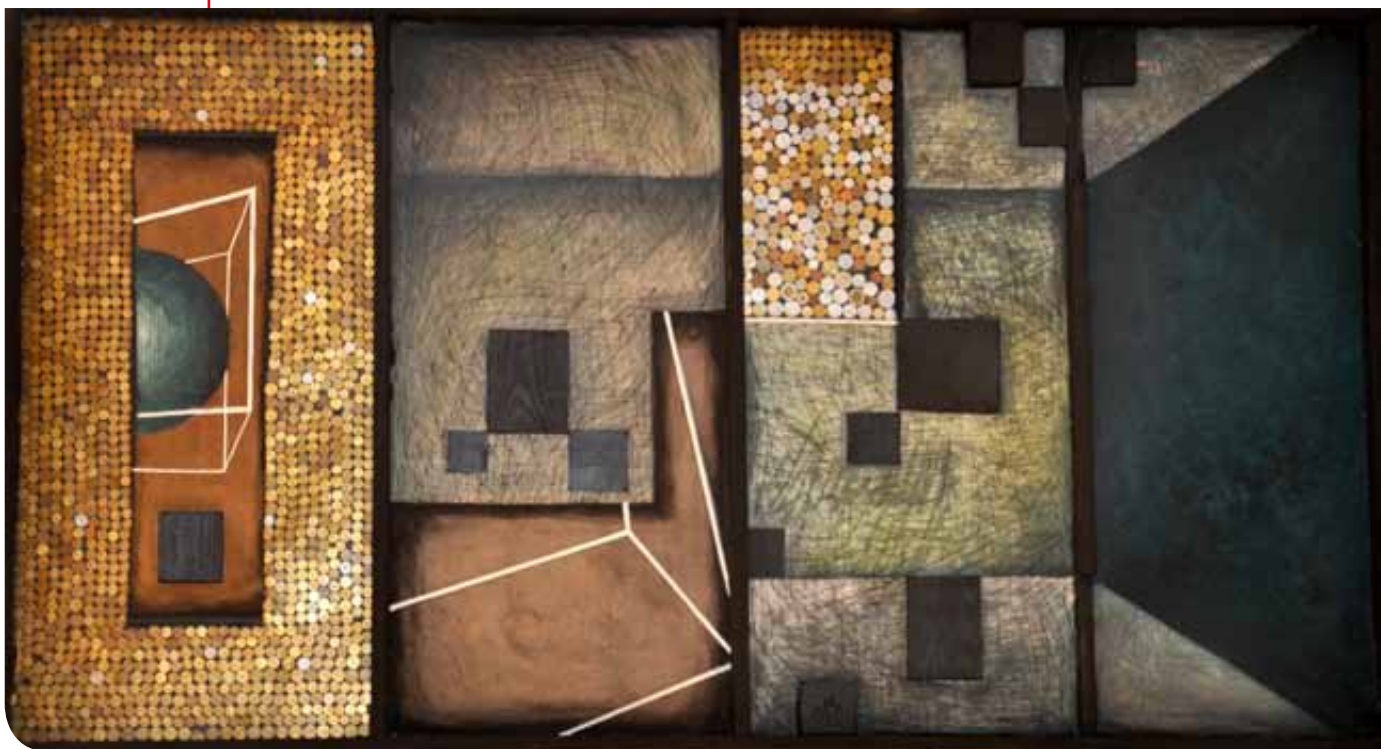
Owies to zboże bezglutenowe, a jego produkty są bezpieczne dla większości osób z celiakią. Inne prozdrowotne właściwości owsa to poprawa koncentracji i nastroju, działanie pobudzające i przeciwpróchnicze, antyalergiczne i antyastmatyczne. Bogate w rozpuszczalne składniki błonnika pokarmowego przetwory owsiane mogą być również istotnym elementem wspomagania dietoterapii nadciśnienia tętniczego i dietoprofilaktyki nowotworów jelita grubego.

JAKIE PRZETWORY OWSIANE SĄ DOSTĘPNE NA RYNKU PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH?

Najbardziej popularne przetwory owsiane to płatki owsiane o różnej grubości, otręby owsiane, kasza owsiana. Do nowych produktów owsianych zalicza się napoje z dodatkiem β -glukanów owsianych oraz napoje fermentowane, produkowane na bazie mąki owsianej z dodatkiem bakterii kwasu mlekowego. Przetwory owsiane są dodatkiem do mieszanek typu musli, pieczywa, ciastek i koncentratów spożywczych. Niektóre produkty owsiane, jak batoniki i ciasteczka owsiane mogą jednak dostarczać sporo kalorii ze względu na zawartość sacharozy.

PODSUMOWANIE

Produkty owsiane ze względu na unikatowe właściwości żywieniowe powinny być podstawowymi składnikami codziennej diety człowieka. Należy wzbogacać dietę o płatki owsiane, otręby czy nowe rodzaje pieczywa z dodatkiem owsa. W naszym jadłospisie owsianka na mleku lub wodzie powinna stanowić pierwszy posiłek, zaś przy porannej kawie konieczne spróbujmy dietetycznego ciasteczka owsianego.

ARTUR MORDKA

CZARNOWIDZENIE; WYSTAWA MALARSTWA PRZEMYSŁAWA POKRYWKI

Wraz z postępem malarskiego procesu, obraz oddala się od twórcy, by ostatecznie usamodzielnic się i zaistnieć jako odrębna całość, która – prezentowana na wystawach i w galeriach – jest już czymś zupełnie zewnętrznym dla malarza. Tak wysoki stopień autonomizacji obrazu jest warunkiem jego intersubiektywności, umożliwia bowiem percepcję dzieła przez podmioty estetyczne

(...) Życie nabiera rozmachu, jego drogi prostują się, a przez to i same obrazy przestają być przede wszystkim świadectwem prawdy życia i bardziej wyrażają prawdę sztuki. Dla odbiorcy ona jest najważniejsza, a i dla twórcy nabiera znaczenia niezależnego od jasnych lub ciemnych zdarzeń.

nieznające twórcy. Sam malarz wraz ze swymi przeżyciami, zmaganiem się z materią i życiem, pozostaje w tle, niejako za obrazem, choć jest jego przyczyną sprawczą. Pojawia się zatem nieusuwalna antynomia między fundamentalnym przecież znaczeniem procesu tworzenia a malarskim dziełem sztuki i jego odbiorem, które znaczenie to osłabiają, zawieszają, a nawet znoszą.

Wyrazem tej antynomii, a także jej przypomnieniem, jest wystawa Przemysława Pokrywki *Czarnowidzenie*, prezentowana w przestrzeniach Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego we wrześniu i październiku 2014 roku. Tytuł wystawy wskazuje na dwa momenty: artystyczny i osobisty. Pierwszy sprowadza się do dominacji czerni oraz jej malarskiej interpretacji jako znaku malarskiego budującego figurę, nasycającego przestrzeń i wypełniającego niemal bez reszty płaszczyznę malarską (*Cień*, tryptyk, olej na płótnie). Drugi natomiast, obecny bardziej w wypowiedzi malarza, stanowiącej wprowadzenie do wystawy, ujawnia nokturn związany raczej z życiem niż płaszczyznami artystycznymi. Wówczas Przemysław Pokrywka mówił o niewesołych losach,

Przemysław Pokrywka - urodzony w 1980 roku w Rzeszowie. Studiował w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego (s. magisterskie) i na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (s. doktoranckie). Dyplom magisterski zrealizował w pracowni malarstwa prof. Tadeusza Wiktora w roku 2005, w 2010 uzyskał tytuł doktora sztuki. Uprawia malarstwo, rysunek, zajmuje się projektowaniem graficznym i scenograficznym. Zorganizował 5 wystaw indywidualnych (Rzeszów, Kraków). Brał udział w przeszło 60 ekspozycjach zbiorowych, prezentowanych w kraju i za granicą (Belgia, Niemcy, Włochy, Czechy, Słowacja, Węgry, Turcja, Rumunia). Laureat nagród w dziedzinie malarstwa (2005, 2006), stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2007). O swojej twórczości artysta mówi: *Maluję, wycinam, zbijam. Konstruję. Gram z iluzją i poprzez iluzję. Swoje językowe inspiracje czerpię zarówno z osiągnięć sztuki figuratywnej, jak i z dokonań abstrakcjonistów. Poruszam się w dwóch światach stylistycznych, nierzadko mieszając morfologię obu konwencji. Moja twórczość nosi znamiona malarstwa materii, surrealizmu, pop-art'u. Przeżywam, abstrahuję, kontestuję otaczającą mnie rzeczywistość. Inspiruje mnie „naturalnie” abstrakcyjna ikonosfera współczesnej cywilizacji - wyjąłowane z pierwotnej treści symbole, zdegradowana architektura, fragmenty niegdyś przydatnych mechanizmów, bazgroły na murach (...).*

które towarzyszyły jego malarskiej drodze po ukończeniu studiów w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ta osobista refleksja przywraca jednak więc między życiem a obrazami i w pewnym sensie traktuje je jako obiektywizację wówczas „czarnego” oglądu świata. Jednak losy odwracają się, życie nabiera rozmachu, jego drogi prostują się, a przez to i same obrazy przestają być przede wszystkim świadectwem prawdy życia i bardziej wyrażają prawdę sztuki. Dla odbiorcy ona jest najważniejsza, a i dla twórcy nabiera znaczenia niezależnego od jasnych lub ciemnych zdarzeń.

Wystawa Przemysława Pokrywki została zaprezentowana w Czytelni Prasy Bieżącej Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego i włącza się w cykl wystaw, które tam gościły. Artystyczne znaki spotykały się duchem litery, rozszerzając granice wyznaczone istotą i funkcjami biblioteki.

Fot. J. Zakulec

JADWIGA MADEJ

TAŃCE NARODOWE I PIEŚNI PATRIOTYCZNE

10 listopada 2014 roku w Filharmonii Podkarpackiej w Rzeszowie odbył się spektakl artystyczny Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans” z okazji Święta Odzyskania Niepodległości. Uroczystość rozpoczęła słynna „Rota” w wykonaniu katedralnego chóru chłopięco-męskiego „Pueri Cantores Resovienses” pod batutą Marcina Florczaka. W czasie koncertu chór ten zaprezentował również inne pieśni polskie: „...tacy sami jak my”, „Polonez Katyński”, „Serce w plecaku”, „Polskie kwiaty”, „Komendancie nasz” oraz „Armia Krajowa”. Poezją patriotyczną koncert uświetnił Stach Ożóg (Instytut Filologii Polskiej), deklamując wiersze „Wstań” (W. Bandurskiego) i „Polsko, nie jesteś Ty już niewolnicą” (L. Staffa). Jacek Ścibor (tenor, Wydział Muzyki) zaprezentował dwie pieśni „Zakochani w Rzeszowie” oraz „Gdzie byłaś prawdo” (A. Listwana). Podkarpacki kwintet akordeonowy „Ambitus V” w składzie: Paweł Paluch, Mirosław Dymon, Tomasz Blicharz, Mariusz Siušta i Michał Stefanik wykonał Poloneza Kieśwettera. Rzeszowski zespół tańca nowoczesnego „Kornele” pod kierownictwem artystycznym i choreograficznym Marty Muchy, wykonał dwie spektakularne pozycje taneczne: „Gniazdo” i „Brama do nieba”, wspaniale komponujące się z podniosłą atmosferą spektaklu. ZPiT UR „Resovia Saltans” zaprezentował polskie tańce narodowe, które swym charakterem ukazały nie tylko piękno i bogactwo kultury polskiej, ale również patriotyzm, dumę i temperament Polaków. Zespołowi towarzyszył chór Wydziału Muzyki działającym pod kierownictwem Bożeny Staszewskiej-Chrobak, a na ten koncert przygotowany przez Katarzynę Sobas-Klocek. Spektakl zakończył mazur w wykonaniu „Resovii Saltans” do oryginalnej muzyki z opery „Halka” Stanisława Moniuszki.

Przez pieśni, poezję i tańce narodowe w piękny sposób artyści wyrazili miłość Polaków do Ojczyzny, wzbudziła patriotyczne emocje, a niekiedy nawet łzy wzruszenia wśród publiczności, która odwzajemniła się wspaniałą, niepowtarzalną atmosferą w czasie prezentacji.

Świąteczny koncert cieszył się ogromnym zainteresowaniem. Swą obecnością imprezę uświetniły m.in.

władze naszej uczelni, przedstawiciele władz Rzeszowa i władz samorządowych Podkarpacia. Było wiele osób ze środowiska artystycznego oraz duże grono sympatyków „Resovii Saltans”. Licznie zgromadzona publiczność (brak miejsc siedzących w dużej sali Filharmonii liczącej prawie 700 miejsc) świadczy nie tylko o wysokim poziomie artystycznym środowiska tanecznego i twórców kultury w Rzeszowie, ale również o tym, że istnieje duże zapotrzebowanie na tego typu imprezy kulturalne.

Spektakl „Tańce narodowe i pieśni patriotyczne” został oceniony w środowisku rzeszowskim jako wydarzenie artystyczne. ZPiT „Resovia Saltans” otrzymał pisma gratulacyjne od prezydenta Rzeszowa Tadeusza Ferency oraz od marszałka województwa podkarpackiego Władysława Ortyła.

Spektakl powstał z inicjatywy współpracującego z „Resovią Saltans” Rzeszowskiego Stowarzyszenia Folklorystycznego, na czele z jego prezesem Jerzym Rembiszem, który sprawował pieczę nad stroną organizacyjną całej uroczystości. Zrealizowany został przy dofinansowaniu z budżetu województwa podkarpackiego i budżetu Rzeszowa.

Reżyserem tego artystycznego wydarzenia był Romuald Kalinowski, kierownik artystyczny i choreograf ZPiT UR „Resovia Saltans”, przy współpracy choreograficznej Jadwigi Madej, wokalne Sławomira Gołęba i muzycznej Pawła Palucha. Oprawę medialną przygotowali Wojciech Weseli i Paweł Pokrywka, pracownicy Wydziału Muzyki UR. Koncert poprowadził Krzysztof Szczepaniak.

” *Przez pieśni, poezję i tańce narodowe w piękny sposób artyści wyrazili miłość Polaków do Ojczyzny, wzbudziła patriotyczne emocje, a niekiedy nawet łzy wzruszenia wśród publiczności.*

Wieczorem wejście do hal targowych mieniło się kolorami i kusilo zwiedzających

EWA KUC

„DUNAJ” I „WISŁA” – „WYSPY” PEŁNE KSIĄŻEK

Jak co roku, jesienią, Kraków będący wielowiekowym dziedzictwem literatury stał się strefą promocji czytelnictwa i dobrej książki – stopy nowości wydawniczych, setki spotkań z pisarzami i znawcami literatury, wystawy, gorączka rabatów, kilometrowe kolejki do kas, niekończące się dyskusje... Za nami **18. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie**, największa impreza wydawniczo-czytelnicza w kraju, będąca już firmowym znakiem tego miasta. Tutaj spotykają się wszyscy, którzy mają coś do powiedzenia na rynku wydawniczym, a niepowtarzalna atmosfera magicznego Krakowa przyciąga co roku rzeszę czytelników z całego kraju.

Honorowy patronat nad wydarzeniem sprawował Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski. Hasłem przewodnim stały się natomiast słowa profesora Tadeusza Gadacza: *Myślenie zawsze zaczyna się od czytania.*

TO TRZEBA WIEDZIEĆ O NOWYCH TARGACH

Od 23 do 26 października wszystkie drogi prowadziły w stronę Nowej Huty, gdzie powstało długo wyczekiwane Międzynarodowe Centrum Targowo-Kongresowe EXPO Kraków (o powierzchni użytkowej 9 tys. m²), z dwiema halami wystawienniczymi „Wisła” i „Dunaj”. Obiekt spełnił wymagania i zdał egzamin logistyczny, co przeważnie jest bołączką tak dużych imprez. Za minus niektórzy uznali jednak podział targów na dwie hale z osobnym nagłośnieniem (zwiedzający w „Dunaju” nie słyszał informacji o wydarzeniach z drugiej hali), inni

odnosili się natomiast sceptycznie do samej lokalizacji przedsięwzięcia niepasującego do socrealistycznego krajobrazu i klimatu Nowej Huty. Nie było chyba wystawcy, który nie miałby problemu ze znalezieniem nowego adresu. Przyszłość pokaże, czy nietypowa lokalizacja stanie się swoistą wizytówką targów i stanowić będzie o niepowtarzalnym, osobliwym charakterze imprezy, niespotykanym nigdzie indziej poza Krakowem.

Zasadniczo nowa formuła targów przypadła do gustu wystawcom. A co ze zwiedzającymi? Ciekawość nowego miejsca, prestiż wydarzenia, cenione nazwiska, niecodzienna okazja do spotkania wszystkich znaczących wydawców w jednym miejscu oraz to, co najważniejsze – miłość do książek przełożyły się na rekordową frekwencję, tj. ok. 60 tys. osób (dla porównania rok temu halę przy ul. Centralnej odwiedziło o 20 tys. osób mniej). Nie zaszkodziło ani sąsiedztwo kominów i opustoszałych fabryk, ani nawet brzydka pogoda i przeszywający, zimny wiatr towarzyszący nam od samego przyjazdu do Krakowa.

Rekordowa była także w tym roku liczba wystawców (700 z 20 krajów), m.in. z Australii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Syrii, USA, Wielkiej Brytanii i Włoch. To zdecydowało o zmianie nazwy targów z krajowych na międzynarodowe. W ten sposób organizatorzy imprezy chcieli także nawiązać do wydarzenia, które miało miejsce jesienią 2013 r., kiedy to uhonorowano Kraków zaszczytnym tytułem Miasta Literatury UNESCO.

W czasie czterech targowych dni w tramwajach, na przystankach autobusowych, w kularach oraz regionalnej telewizji i branżowych mediach nie mówiło się o niczym innym. Miasto żyło targowymi wydarzeniami, których esencją od zawsze są spotkania z pisarzami; w tym roku zaproszenie na targi przyjęło ponad 600 autorów. Zainteresowanych odsyłam zatem do strony internetowej 18. Targów Książki w Krakowie, gdzie znajduje się szczegółowy program towarzyszący i ciekawa fotorelacja. W sobotę Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie odwiedziła małżonka prezydenta – Anna Komorowska. Tradycyjnie zorganizowano Salon Małych Ojczyzn, którego bohaterem były Węgry, dzięki czemu mogliśmy lepiej poznać kulturę tego kraju.

KONKURSY, LAUREACI...

Konkursy to również nieodłączna część targowego kalendarium. Pierwszego dnia podczas uroczystej gali w Teatrze im. J. Słowackiego poznaliśmy laureata 17. edycji Konkursu o **Nagrodę im. Jana Długosza**. Decyzją jury nagrodę otrzymał prof. Grzegorz Niziołek za książkę *Polski teatr Zagłady*, która ukazała się w 2013 r. nakładem Instytutu Teatralnego i Wydawnictwa Krytyki Politycznej. W trakcie targów rozstrzygnięto także inne konkursy. Oto ich subiektywny wybór: konkurs „**Edycja**” na najpiękniejszą książkę organizowany przez magazyn „Wydawca” – laureatem zostało Wydawnictwo Dwie Siostry za „*Słodkie abecadło*” i „*Typogryzmo!*”; **konkurs na najlepszy skrypt i podręcznik akademicki** – nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych „Academicus” – statuetkę „*Gaudeamus*” otrzymało Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie za publikację „*O języku i stylu polskiego dramatu. Studia i szkice*” autorstwa Marii Wojtak. Bezpłatne stoisko podczas przyszłorocznych targów książki ufundowane przez organizatorów przypadło Wydawnictwu Uniwersytetu Gdańskiego za „*Skorupiaki Bałtyku*” autorstwa Anny Szaniawskiej; **konkurs na najlepszą książkę na jesień** organizowany przez portal Granice.pl – wybór jury padł na „*Czarne Skrzydła*” Sue Monk Kidd.

Od 2011 roku przyznawane są również tytuły Ambasadorów Targów Książki w Krakowie. Otrzymują je osoby wspierające ideę targów oraz promujące czytelnictwo. W tym roku tytuły te otrzymali: Jacek Majchrowski – prezydent Krakowa oraz Grzegorz Gauden – dyrektor Instytutu Książki, Anna Polony i Józef Opalski – przez wiele lat prowadzący galę Konkursu o Nagrodę im. Jana Długosza, oraz (w głosowaniu fanów na facebooku) Jerzy Fąfara – dyrektor Podkarpackiego Instytutu Książki i Marketingu w Rzeszowie.

Ci, którzy oglądali dokładnie książki wydawane przez UR (patrzyli na ich treść i formę) bardzo często dokonywali zakupu

TYLKO O NAS

Stoisko Wydawnictwa UR znajdowało się w hali „Dunaj”, w sektorze przewidzianym dla wydawców akademickich. Naszym nadrzędnym celem była promocja książek wydanych w ciągu ostatniego roku. Mieliśmy do dyspozycji 4 m² powierzchni, miejsca zatem bardzo niewiele, a tytułów do pokazania sporo, bo ponad 100. Zwykle to one cieszą się największym zainteresowaniem, po tytuły starsze z reguły nikt nie sięga, chyba że jest to książka antykwaryczna po mocno zaniżonej cenie. Zdążyliśmy się już przyzwyczaić do pochwał, że „w Rzeszowie dużo się wydaje”. To dla nas ważne, że tak jesteśmy odbierani. Nasza coroczna obecność na targach jest dowodem na rozwój naukowy uczelni i jej kadry.

Promocją i sprzedażą książek podczas targów zajmowali się Ewa Kuc i Robert Szary z Wydawnictwa UR. W targach uczestniczył także dyrektor Stanisław Dudziński, który wziął udział w walnym zgromadzeniu Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych – organizacji zrzeszającej ponad 50 wydawców akademickich z całej Polski, do której należymy od 1998 roku.

Dla wydawców akademickich uczestnictwo w targach jest także okazją do zaznaczenia swojej obecności na rynku, nieocenionych spotkań branżowych, które bardzo często procentują w przyszłości, rozmów z innymi wystawcami, wymiany doświadczeń i branżowego rekonesansu. Właśnie tutaj, jak nigdzie indziej, można zorientować się w trendach panujących na rynku, nowinkach technologicznych, zobaczyć jak wydają inni.

19. edycja Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie odbędzie się w dniach 22–25 października 2015 r. w EXPO Kraków (ul. Galicyjska 9). To odległy termin, jednak dla Wydawnictwa UR przygotowania do targów trwają cały rok. Jesteśmy w trakcie opracowywania kilkudziesięciu tytułów. Wiele prac znajduje się obecnie w recenzji, inne zostaną dopiero złożone przez autorów i wydane niebawem. Wszystkie te publikacje planujemy zaprezentować na targowych półkach w przyszłym roku. A zatem drodzy Autorzy – obecni i przyszli – życzymy weny twórczej i do zobaczenia w krakowskim „Dunaju”, literackiej „wyspie” Nowej Huty.

Fot. E. Kuc, R. Szary

MAREK A.
OLSZYŃSKI

CZY COŚ SIĘ KOŃCZY?

23 października br. w Galerii Miejskiej Zespołu Szkół Plastycznych im. Piotra Michałowskiego w Rzeszowie odbył się finał ostatniej z serii wystaw prezentujących dorobek drugiej edycji MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM UCZELNI I KIERUNKÓW ARTYSTYCZNYCH „Szymbark 2013. Premiera tego międzynarodowego projektu miała miejsce już trzy lata temu, a jej pomysłodawcami byli profesorowie UR – dr hab. **Antoni Nikiel** oraz dr hab. **Marek Adam Olszyński** z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Aktualnym organizatorem ostatnich projektów była PWSZ w Nowym Sączu oraz Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów w Gorlicach. Imprezę swoim patronatem objęło także koło naukowo-artystyczne studentów Wydziału Sztuki UR – „Razem”, którego członkowie – wraz z jego byłą opiekunką, dr Magdaleną Uchman brali udział w tym projekcie. W drugiej edycji sympozjum uczestniczyli wykładowcy i studenci pięciu uczelni: PWSZ w Nowym Sączu, ASP w Krakowie, ASP w Łodzi, Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze na Słowacji i Wydział Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Organizatorom przyświecały dwa zasadnicze cele: prezentacja i wymiana doświadczeń dydaktycznych w pracy artystycznej, połączona z dyskusjami podejmowanymi przez teoretyków sztuki. Sympozja składały się z dwóch części: pleneru malarskiego i panelu dyskusyjnego. Intencją organizatorów było, aby studenci nie tylko doskonalili się pod okiem swoich nauczycieli, ale uczestniczyli również w intelektualnej dyskusji o ideach i wartościach w sztuce. Bardzo istotnym celem tych spotkań była także konfrontacja różnych środo-

wisk akademickich i porównanie stosowanych tam systemów dydaktycznych oraz analiza efektów artystycznego kształcenia.

Zwieńczeniem każdego sympozjum był panel teoretyczny, któremu towarzyszyła dyskusja – zazwyczaj bardzo interesująca – teoretyków z twórcami. Oprócz sprawdzonej grupy teoretyków i historyków sztuki z kręgu naszej rzeszowskiej uczelni, między innymi prof. UR **Magdy Rabizo-Birek**, dr **Agnieszki Iskry-Paczkowskiej**, dra hab. **Wojciecha M. Nowaka** oraz doktora filozofii **Marka Korneckiego**, Prezesa Stowarzyszenia Fenomenologicznego im. Jana Patočki, w ostatnim panelu dyskusyjnym brali również udział zaproszeni goście; między innymi prof. **Joanna Maria Wężyk** (USA) i dr **Janka Satkova** (Słowacja).

Ostatnie sympozjum w Szymbarku k. Gorlic było również spektakularnym sukcesem naszej rzeszowskiej reprezentacji studentów, przede wszystkim członków działającego przy Wydziale Sztuki koła „Razem”, którym niezależne jury przyznało aż sześć nagród i wyróżnień regulaminowych za prace powstałe podczas tego międzynarodowego spotkania dla młodych artystów.

Mamy nadzieję, iż znajdą się środki finansowe i chętni do kontynuacji tego sprawdzonego już w naszym środowisku akademickim projektu – międzynarodowych konfrontacji artystycznych dla uczelni plastycznych oraz do zorganizowania następnych dyskusji panelowych – dla historyków i teoretyków sztuki.

MICHAŁ RUT

OGRÓD – POMIĘDZY NATURĄ A KULTURĄ

Muzeum Okręgowe w Rzeszowie wraz z Wydziałem Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego - przy finansowym wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie - zorganizowało projekt pt. *Ogród – pomiędzy naturą a kulturą*. Jego celem było pokazanie, iż ogrody są cennym z przyrodniczego punktu widzenia zasobami natury ożywionej i nieożywionej oraz obrazują stosunek człowieka do przyrody. Poprzez szeroką akcję edukacyjną i różnego typu aktywności dla uczestników projektu starano się ujmować kwestię ogrodów w aspekcie zarówno ochrony przyrody, jak i dziedzictwa kulturowego. Przedsięwzięcie składało się z wystaw malarstwa i fotografii, warsztatów fotograficznych, warsztatów i lekcji muzealnych, pikniku ekologicznego oraz wyjazdu studyjnego do Lusławic.

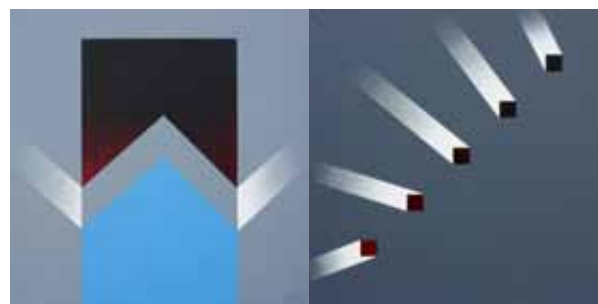
” *W XX wieku zaniknęło postrzeganie ogrodu jako miejsca sakralnego, które niesie ze sobą treści symboliczne. „Ogrody” zastąpiła „zielen”, „tworzenie” zostało wyparte przez „projektowanie” często wspomagane automatycznym programem komputerowym. Ogród przestał być miejscem pełnym treści, a stał się fabryką tlenu, miejscem rekreacji, piaskownicą dla dziecka, ławką dla emeryta.*

Główną częścią projektu była wystawa pt. „Pejzaż znaczeń. Ogród w malarstwie Młodej Polski”. Ogród w sztukach pięknych i literaturze stanowi miejsce wyjątkowe odnoszące się do wielu symbolicznych treści, w nich zawierają się idee, archetypy, które budują naszą świadomość. Jako jeden z podstawowych w naszej kulturze toposów ogród jest doskonałą figurą Kosmosu, symbolizuje świat idealnej harmonii, jest uosobieniem piękna, a także postrzegany jest jako swoista scena, na której rozgrywają się ludzkie namiętności i uniesienia. Począwszy od czasów romantyzmu ogród stawał się również zagadką, tajemnicą życia i śmierci, szczęścia i cierpienia, a także miejscem nostalgii za upływającym nieuchronnie czasem. Zaprezentowano dzieła mistrzów malarstwa polskiego: m. in. Jacka Malczewskiego, Wojciecha Weissa, Józefa

Mehhofera, Stanisława Kamockiego, Jana Stanisławskiego, Ferdynanda Ruszczyca i wielu innych. Ekspozyty pochodzą z następujących muzeów: Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Śląskie w Katowicach, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Muzeum im. J. Malczewskiego w Radomiu, Muzeum im. S. Fischera w Bochni, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Ekspozycji towarzyszyły warsztaty i lekcje muzealne, wykłady i prezentacje multimedialne przygotowane przez pracowników Muzeum oraz wykładowców Uniwersytetu, ofertę edukacyjną uzupełniły rodzinne warsztaty ekologiczne. Na zakończenie wystawy przy udziale Podkarpackiego Klastra Energii Odnawialnej oraz firm produkujących zdrową żywność zorganizowano Piknik Ekologiczny.

W ramach projektu dla studentów Wydziału Biologiczno-Rolniczego UR zorganizowano warsztaty fotograficzne prowadzone przez Marka Bebełota w Lusławicach. Miejsce warsztatów fotograficznych nie zostało wybrane przypadkowo. W szerokiej tematyce historii ogrodówoczesne miejsce zajmuje tematyka związana z ogrodami artystów. Doskonałym tego przykładem jest ogród założony w Lusławicach przez Krzysztofa Pendereckiego, co jest wynikiem jego botanicznych zamiłowań i co inspirowało jego muzyczną twórczość. Uczestnicy warsztatów, oprócz arboretum kompozytora, zwiedzili również Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego.

Na projekt składają się również prezentacje artystów współczesnych, których twórczość inspirowana jest naturą. Zaprezentowane zostały prace prof. Piotra Patoczki z Wydziału Biologiczno-Rolniczego UR, dr Jerzego Tomali z Wydziału Pedagogicznego, fotografie Marka Bebełota dokumentujące ogrody Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach.

W dniach od 13 listopada do 7 grudnia 2014 r. w Galerii Wyższej Szkoły Inżyneryjno-Ekonomicznej w Rzeszowie była prezentowana wystawa malarstwa Jerzego Tomali zatytułowana „Dąb w ogrodzie”. Artysta odbył studia na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dyplom w pracowni malarstwa prof. Mieczysława Wiśniewskiego w 1975 r. Brał udział w ponad 90 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą (m.in. Francja, Węgry, USA, Grecja, Słowacja, Litwa, Hiszpania). W swoim dorobku ma ponad 30 wystaw indywidualnych. Uprawia malarstwo, grafikę wydawniczą, rysunek i fotografię.

Treścią obrazów Jerzego Tomali jest przestrzeń bezwymiara, a językiem ją opisującym jest geometria. Przestrzeń ta nie jest przestrzenią, jakiej doświadczamy każdego dnia w sensie fizycznym, brak w niej tradycyjnej głębi poprzez odwołanie się do zasad perspektywy. Przestrzenność autor uzyskuje poprzez środki malarskie: układ kompozycyjny, kształt, barwę, ale mające swe bliższe lub dalsze reminiscencje w rzeczywistości. Widz, postrzegając na obrazach rytm, symetrię, statykę, dynamikę, fakturę, pobudzany przez asocjacje i retrospekcje, odwołuje się do świata fizycznego. Autor podkreśla: „Zgeometryzowany pejzaż lub sprowadzona do płaskich zgeometryzowanych figur natura może wywołać sprzeciw odbiorcy, ale nie pozostanie on wobec niej obojętny. Będzie – bardziej lub mniej świadomie – wiedział, czuł, że ta przestrzeń jest częścią jego istnienia, a jego istnienie

jest istnieniem przestrzeni: człowiek żyje w przestrzeni i sam jest przestrzenią. Ponieważ przestrzeń bezwymiarowa zawiera *in spe* wszystkie możliwe wymiary i skale, to o relacjach przestrzennych między obiektami decyduje widz i w zależności od potrzeb może je widzieć jako wielkie lub małe, jako makro- lub mikrokosmos”.

W XX wieku zaniknęło postrzeganie ogrodu jako miejsca sakralnego, które niesie ze sobą treści symboliczne. „Ogrody” zastąpiła „zieleń”, „tworzenie” zostało wyparte przez „projektowanie” często wspomaganie automatycznym programem komputerowym. Ogród przestał być miejscem pełnym treści, a stał się fabryką tlenu, miejscem rekreacji, piaskownicą dla dziecka, ławką dla emeryta. Zamiarem twórców projektu było ukazanie ogrodów w szerokim spektrum przemian społecznych i historycznych. Ogrody stanowią dobrą podstawę do poznawania środowiska przyrodniczego, do sposobów jego ochrony i roli, jaką pełnią w krajobrazie kulturowym.

WOJCIECH
FURMAN

POLSKA I NIEMCY WOBEC PRZEMIAN NA UKRAINIE - KONFERENCJA W UR

Zorganizowana przez Towarzystwo Polsko-Niemieckie w Rzeszowie i UR konferencja (w dniach 24–25 października) nawiązywała tematyką do cyklicznych spotkań, jeszcze niedawno organizowanych przez Instytut Historii. Obrady odbyły się w czterech panelach, a podczas każdej sesji wygłoszono od czterech do pięciu referatów. Wśród uczestników konferencji najwięcej było Polaków, ale także dziesięciu gości z Niemiec oraz podobna liczba przedstawicieli środowisk naukowych z zachodniej Ukrainy.

Już podczas pierwszego panelu stało się jasne, jak palących kwestii będą dotyczyły referaty i dyskusja. Prof. **Ragnar Leunig**, reprezentujący Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz ośrodek kształcenia europejskiego w Nicei, wskazał na malejące znaczenie Europy w polityce USA. Towarzyszy temu zamiar Putina, aby dokonać odbudowy imperium rosyjskiego, z wykorzystaniem dostaw energii jako narzędzia tej polityki. W podobnym tonie wypowiedział się prof. **Jurij Makar** z Uniwersytetu Czerniowieckiego. Wyraził też opinię, że społeczeństwo Ukrainy znajduje się w tym miejscu, w którym było społeczeństwo polskie na początku transformacji.

Z optymistyczną tezą, że Ukraińcy krok po kroku sami dojdą do Unii Europejskiej i NATO, polemizował dr **Paweł Kowal**, były wiceminister spraw zagranicznych i były europoseł, a obecnie pracownik Instytutu Nauk Politycznych PAN. Polskie wsparcie dla przemian na Ukrainie nie wynika wszak z altruizmu, lecz z przekonania, że Polska będzie bezpieczna tylko wtedy, jeśli Rosji nie uda się odbudować imperium. Dla polityków z Berlina punktem odniesienia pozostaje natomiast Rosja, czemu towarzyszy pewien brak przekonania do zdolności samodzielnego funkcjonowania państw poradzieckich. Jeszcze inna jest perspektywa Paryża, kładącego nacisk na modernizowanie i europeizowanie Rosji. Skutkiem tych rozbieżności jest faktyczna zgoda Komisji Europejskiej na zachowanie monopolu Gazpromu w Europie oraz opóźnienie o cały rok wejścia w życie umowy o stowarzyszeniu Ukrainy z UE. Aby nie dopuścić do zwolnienia lub wręcz zahamowania ukraińskich przemian, potrzebny jest nowy plan Marshalla dla Ukrainy, wsparty solidnymi gwarancjami USA. Zgodził się z tym prof. **Krzysztof**

Miszczak ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, dodając, że aneksja Krymu oznacza katapultowanie się Rosji z cywilizowanego świata. Reakcją nie będzie zbrojny konflikt, lecz sankcje gospodarcze, wsparcie ukraińskich przemian oraz troska o zachowanie integralności terytorialnej Ukrainy, a także Mołdawii i Gruzji.

Podczas drugiego panelu temperatura dyskusji nie opadała. Prof. **Erhard Cziomer** z Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego poddał analizie politykę wschodnią Niemiec, wskazując na widoczne zmiany. Współcześnie Niemcy stały się bardziej krytyczne wobec Rosji, lecz zarazem pozostają świadome rosyjskiego poczucia zagrożenia. Równocześnie Niemcy są tym krajem UE, który najbardziej wspiera gospodarczo Ukrainę. Surowej oceny minionego dziesięciolecia na Ukrainie dokonał prof. **Włodzimierz Bonusiak** z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Stwierdził, że po pomarańczowej rewolucji Ukraina traciła czas, a proces Julii Tymoszenko świadczył o regresie demokracji. Przypominał polską pomoc dla Ukrainy wyrażającą się w braku zgody na budowę przez terytorium Polski gazociągu omijającego Ukrainę. Wyraził też sceptycyzm co do możliwości realnego wpływu Polski na procesy polityczne zachodzące współcześnie na Ukrainie. Bardziej optymistycznie zabrzmiał głos dr. **Mieczysława Janowskiego**, też reprezentującego Uniwersytet Rzeszowski, a wcześniej prezydenta Rzeszowa, senatora i posła do Parlamentu Europejskiego. Wskazał on na udział Ukrainy w wielu instytucjach europejskich oraz na doświadczenia krajów bałtyckich i Polski, stanowiące przykład możliwej transformacji od autorytaryzmu do demokracji. Cenne uzupełnienie wniósł do tego panelu prof. **Witalij Telwak** z Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu. Przypomniwał on poglądy **Mychaj-**

Od lewej dr Paweł Kowal, prof. dr hab. Erhard Cziomer, prof. dr hab. Jurij Makar, prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Miszczak

ły **Hruszewskiego**, które chociaż pochodzą z przełomu wieku XIX i XX, lecz do dzisiaj wywierają wpływ na ukraińskie poczucie tożsamości. Hruszewski uznawał, że ukraiński charakter narodowy kształtował się pod wpływem kultury zachodnioeuropejskiej, a przejście Ukrainy spod władzy polsko-litewskiej pod władzę moskiewskiego cara dało impuls do wzrostu potęgi Rosji i przyczyniło się do europeizowania tego państwa. Doprowadziło jednak do przymusowej rusyfikacji Ukrainy, stąd też było wezwanie Hruszewskiego, aby Ukraina ponownie zwróciła się ku Zachodowi.

W drugim dniu konferencji obrady rozpoczął prof. **Ołeksij Suchyj** z Uniwersytetu Lwowskiego od zreferowania stanu nauczania języka polskiego na Ukrainie i języka ukraińskiego w Polsce. To wystąpienie wywołało żywą dyskusję, w której wskazywano na rosnącą liczbę młodych Ukraińców podejmujących studia w Polsce oraz Polaków studiujących na Ukrainie. Drugim mówcą był **Cornelius Ochmann**, który oparł się na własnych doświadczeniach z pracy w Fundacji Bertelsmanna. Mówił o niemieckim poczuciu wdzięczności wobec Gorbaczowa oraz o nadziejach, jakie wiązały się z pomarańczową rewolucją. Przypomniał bardzo dobrze przyjęte wystąpienie prezydenta Juszczenki w Bundestagu oraz zainteresowanie firm niemieckich inwestycjami na Ukrainie. Podkreślił, że współcześnie rząd niemiecki oraz rząd polski podobnie oceniają sytuację na Ukrainie. Uzupełnieniem tych opinii był głos **Małgorzaty Nocuń**, zastępcy redaktora naczelnego kwartalnika „Nowa Euro-

Prof. dr hab. Ragnar Leunig

pa Wschodnia”. Z dziennikarskiego punktu widzenia przedstawiła działalność organizacji pozarządowych na Ukrainie, które w wielu dziedzinach skutecznie zastępują polityków w reformowaniu państwa. Działalności

mediów dotyczyło też wystąpienie prof. **Wojciecha Furmana** z Uniwersytetu Rzeszowskiego, który przedstawił skrótową odpowiedź na pytanie o zgodność ram poznawczych dotyczących Ukrainy, jakie można odczytać z opinii polskiego rządu oraz z poczytnych polskich tygodników. Analiza zawartości komunikatów MSZ oraz publikacji tygodnika „Angora” potwierdziła zasadniczą zgodność spojrzenia na problematykę ukraińską. Natomiast dr Witalij Makar z Uniwersytetu Czerniowieckiego wskazał na analogie w polityce zagranicznej Polski i Kanady. Oba te państwa wspierają europejski wybór Ukrainy, sprzeciwiają się bezprawnej interwencji Rosji, a w przeszłości w tym samym dniu jako pierwsze uznały niepodległość Ukrainy.

W czwartym panelu jako pierwszy wystąpił red. **Peter Issig** z Monachium, zastępca redaktora naczelnego bawarskiego oddziału dziennika „Die Welt”. Dokonał zwięzłego przeglądu stosunków Polski i Bawarii, mówiąc z uznaniem o współpracy na szczeblu rządu i samorządów, wymianie handlowej, kontaktach szkół wyższych, stażach i praktykach. Wspomniał też o dobrym funkcjonowaniu klastra lotniczego w województwie podkarpackim. Wśród przeszkód wymienił procedury przetargowe, długie procesy sądowe i niejasne prawo podatkowe. To był dobry punkt wyjścia dla kolejnego referatu, jaki wygłosiła dr **Iwanna Łuczakiwska** z Uniwersytetu Pedagogicznego w Drohobyczu. Mówiła o polsko-ukraińskiej współpracy w dziedzinie ochrony środowiska. To wystąpienie wywołało dyskusję nad obecnym i przyszłym stanem ukraińskich elektrowni atomowych. Problemów

energetyki dotyczyły także dwa kolejne referaty. Prof. **Beata Molo** z Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego przedstawiła powiązania gospodarcze Niemiec i Rosji w dziedzinie energetyki, rozpoczęte jeszcze w latach 70. XX wieku i sięgające aż do wymiany majątku między Gazpromem i BASF, jaka została dokonana przy aprobacie Komisji Europejskiej. **Witold Karapyta**, reprezentujący Towarzystwo Polsko-Niemieckie w Rzeszowie, mówił o różnicach między Polską i Niemcami w podejściu do kwestii energetycznych. Podkreślił, że Polska opowiada się za liberalizacją polityki energetycznej, podczas gdy Niemcy i Francja sprzeciwiały się rozdzieleniu funkcji producentów i dystrybutorów gazu.

Dr **Magdalena Telus** z uniwersytetu w Saarbrücken zastosowała metodę analizy dyskursu do uważnego spojrzenia na publikacje polsko-niemieckiego magazynu „Dialog” pochodzące z pierwszego numeru z 2014 roku. Wynikło z tej analizy, że protest Euromajdanu dobrze mieści się w tradycji jesieni ludów z 1989 roku, że ofiara życia złożona przez tak wielu Ukraińców dała obywatelom Ukrainy moralne prawo do otrzymania pomocy od pozostałych państw Europy oraz że zbliżenie Ukrainy do Unii Europejskiej należy traktować jako proces symetryczny.

Osobom zainteresowanym tematyką podjętą w dniach 24–25 października w Uniwersytecie Rzeszowskim polecamy też wydawnictwo pokonferencyjne, które niebawem przygotowuje wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. E. Krzyżanowska

JADWIGA
MADEJ

HAMBURSKA TRADYCJA

W dniach 15–22 września 2014 r. Zespół Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans” przebywał w Niemczech Północnych, prezentując opracowane artystycznie tańce i pieśni ludowe wybranych regionów Polski. Zespół został zaproszony przez pana **Gerda Hoffmana** – prezesa honorowego Towarzystwa Niemiecko-Polskiego, który nie tylko sprawował pieczę nad stroną organizacyjną i koncertową tournée, ale również zatroszczył się o atrakcyjny program pobytu. W wyjeździe brały udział dwie grupy baletowe, grupa wokalna i grupa instrumentalna. „Resovia” zaprezentowała niemieckiej publicz-

ności i Polonii jedenaście spektakli taneczno-wokalnych w Hamburgu i w jego okolicach, m.in. w Tostedt, Schneverdingen i Lütjensee. Szczególnie miło Resovia wspomina koncerty w Tostedt, które wykonała na specjalne zaproszenie tutejszego Towarzystwa Niemiecko-Polskiego pod przewodnictwem prezesa **Klause-Dietra Feindta** oraz prezes honorowej **Ruth Zuther**. W Schneverdingen zespół dał dwa koncerty w ramach Dni Kultury Polskiej, natomiast w Rahlstedt uświetnił imprezę z okazji obchodów Tygodnia Kultury. Niezapomnianym wydarzeniem był wspólny koncert z zaprzyjaźnioną hamburską grupą artystyczną „Finkwarder Speeldeel”, prezentującą obok rodzimego folkloru oryginalne pieśni szantowe.

Tygodniowy program pobytu w Niemczech został ułożony tak, by zespół miał okazję zobaczyć interesujące miejsca i pomniki kultury. Oprócz zwiedzania centrum Hamburga i rejsu statkiem po porcie, na długo pozostanie w pamięci uczestników zwiedzanie pięknej Lubeki, która urzekła nie tylko oryginalną zabudową, ale także niepo-

” W wyjeździe brały udział dwie grupy baletowe, grupa wokalna i grupa instrumentalna. „Resovia” zaprezentowała niemieckiej publiczności i Polonii jedenaście spektakli taneczno-wokalnych w Hamburgu i w jego okolicach...

ZPiT „Resovia Saltans“ przed hamburskim jeziorem Außenalster z panem Gerdem Hoffmannem.

wtarzalną atmosferą niemieckich miasteczek hanseatycznych. Z wielką ochotą udali się wszyscy do sklepu firmowego z marcepanami, aby degustować ten znany w Europie oryginalny lubecki specjał. Uniwersytecki zespół mieszkał w domkach wypoczynkowych położonych na terenie Lüneburger Heide – przepięknej krainie wrzosów o walorach przyrodniczych i uzdrowiskowych. Na długo pozostanie w pamięci uczestników wyjazdu bardzo serdeczna i przyjazna atmosfera, jaką stworzyli gospodarze – członkowie Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Hamburgu, wspólne wieczorne grillowania i biesiady po wyczerpującym dniu. Wiele rodzin, u których członkowie Resovii mieszkali w minionych latach, uczestniczyło w koncertach i ze wzruszeniem wspominało z zaprzyjaźnionymi tancerzami dawne czasy. Tegoroczny pobyt „Resovii Saltans“ w Niemczech Północnych pozostawił w środowisku lokalnym wiele pięknych wspomnień. W prasie pojawiły się pochlebne artykuły tematyzujące spektakle Resovii: „Tänzer zünden ein Folklore-Feuerwerk. Polnisches Ensemble „Resovia Saltans“ begeistert in der FZB“, „Osteuropäische Folklore. Gesangs- und Tanzensemble Resovia Saltans kommt nach Tostedt“, „Feuerwerk der guten Laune bei Konzert von Resovia Saltans“ to tylko wybrane przykłady.

Wyjazdy ZPiT „Resovia Saltans“ do Hamburga to długoletnia tradycja. Już od czterdziestu lat Zespół zapraszany jest przez hamburskie Towarzystwo Niemiecko-Polskie na tournée artystyczne. To właśnie „Resovia Saltans“ zapoczątkowała kontakty pomiędzy tym Towarzystwem i Uniwersytetem Rzeszowskim (wtedy jeszcze Wyższą Szkołą Pedagogiczną). W następnych latach poszerzano tematykę współpracy na różnych płaszczyznach (naukowych, sportowych i artystycznych). Studenci wielu kierunków często wyjeżdżają do Hamburga w ramach różnych projektów.

Pamiątkowe zdjęcie przed koncertem w stroju krakowskim

ZPiT „Resovia Saltans“ składa serdeczne podziękowania panu **Gerdowi Hoffmannowi**, pani **Violi Krizak** oraz wszystkim członkom Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Hamburgu i Tostedt za trud, jaki włożyli w zorganizowanie tegorocznego tournée.

Program artystyczny ZPiT UR „Resovia Saltans“ prezentowany w Niemczech został opracowany i przygotowany przez kierownika artystycznego i choreografa zespołu mgra **Romualda Kalinowskiego** przy współpracy choreograficznej dr **Jadwigi Madej**. Przygotowaniem wokalnemu grup zajmował się mgr **Sławomir Gołąb**, a kierownictwo muzyczne i przygotowanie kapeli powierzono dr. hab. prof. UR **Pawłowi Paluchowi**.

Fot. K. Ozimek

LESŁAW
NIEMCZYK

WIZYTA PROFESORA WAYMONDA RODGERSA

W dniach od 8 do 13 października br. przebywał w Polsce z wizytą prof. **Waymond Rodgers** z USA, którego do przyjazdu na Uniwersytet Rzeszowski zachęciły przeprowadzone tu badania nad teorią rachunkowości kapitału intelektualnego. Organizatorem wizyty była Katedra Finansów z Wydziału Ekonomii. W trakcie wizyty znakomity gość wystąpił z wykładami na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej oraz Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Na Uniwersytecie Rzeszowskim gość został przyjęty przez prof. Aleksandra Bobko, rektora UR.

Waymond Rodgers jest profesorem na Uniwersytecie w Hull w Wielkiej Brytanii oraz profesorem rachunkowości na Uniwersytecie w Texas El Paso. Współpracuje w dziedzinie badań ze szwedzkim Uniwersytetem w Halmstad oraz Wyższą Szkołą Marynarki w kalifornijskim Monterey. Wcześniej współpracował także z innymi amerykańskimi uczelniami. Podstawowy obszar jego zainteresowań badawczych to audyt finansowy, podejmowanie decyzji kredytowych, modelowanie procesu decyzyjnego, etyka, kapitał intelektualny oraz zarządzanie wiedzą. Posiada uprawnienia biegłego rewidenta w USA.

Pracował jako audytor finansowy dla Ernst & Young oraz PriceWaterhouseCoopers. W zakresie działalności kredytowej, społecznej odpowiedzialności biznesu oraz kapitału intelektualnego był konsultantem największych amerykańskich banków: Bank of America, Citibank, Santander Bank i Union Bank.

Publikuje swoje artykuły naukowe w najlepszych czasopismach: Communications of the ACM, European Accounting Review, Journal of Applied Social Psychology, Journal of the Association of Information Systems, Journal of Business Ethics, Management Science, Organization Studies i innych. W przeszłości uzyskiwał granty badawcze oraz stypendia z prestiżowych instytucji: U.S. States Department, CGA Canada Research Foundation Grant, Citicorp's Foundation Grant, Ford Foundation, Franklin Fellowship, National Institute of Health, National Science Foundation, Department of Defense oraz Navy Personnel Research and Development Center.

W czasie wizyty prof. Waymonda Rodgersa na Wydziale Ekonomii przyjęto konkretne propozycje współpracy, które, miejmy nadzieję, zaowocują w przyszłości cennymi publikacjami.

MARIA ZADARKO-
DOMARADZKA

EDUKACJA PROZDROWOTNA W WYCHOWANIU FIZYCZNYM

W dniach 5–6 listopada 2014 roku, w Centrum Szkoleniowym Ośrodka Rozwoju Edukacji w Sulejówku k. Warszawy odbyło się seminarium poświęcone **kształceniu i doskonaleniu nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie edukacji zdrowotnej**. W spotkaniu mającym charakter ogólnokrajowy udział wzięli nauczyciele akademicy wykładający edukację zdrowotną na kierunku *wychowanie fizyczne*, przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz kierownictwo Zespołu ds. Promocji Zdrowia w Szkole ORE, a także doradcy metodyczni wychowania fizycznego. Obradom przewodniczyła prof. dr hab. nauk med. Barbara Woynarowska – lekarz pediatra, wybitny specjalista w zakresie edukacji zdrowotnej, współtwórczyni polskiej koncepcji szkoły promującej zdrowie, współautorka podstawy programowej wychowania fizycznego.

Wydział Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego reprezentowały dwie osoby: dr **Maria Zadarko-Domaradzka** – kierownik Zakładu Biologii

Człowieka i Edukacji Zdrowotnej oraz mgr **Edyta Nizioł-Babiarz** – asystent w Zakładzie Nauk o Zdrowiu.

Celem dwudniowego spotkania było omówienie sytuacji panującej na uczelniach wyższych w kształceniu przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego w zakresie edukacji zdrowotnej, dyskusja nad sposobami poprawy tego kształcenia oraz doskonalenia zawodowego obecnie pracujących nauczycieli wychowania fizycznego, jak również prezentacja doświadczeń i przykładów rozwiązań.

” *W istotny sposób zmienia się model wychowania fizycznego, jaki do tej pory funkcjonował w polskiej szkole. Współczesne lekcje z zajęć prosportowych będą ukierunkowane na zajęcia prozdrowotne. Obecnie nauczyciel wychowania fizycznego to promotor zdrowia.*

W 2008 roku w Polsce przyjęto nowe podstawy programowe kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r.). W wyniku tej reformy nauczyciele wychowania fizycznego, szczególnie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, zostali zobowiązani do prowadzenia edukacji zdrowotnej w ramach wychowania fizycznego. Było to kolejne działanie w ramach zapoczątkowanej w latach dziewięćdziesiątych XX wieku zmiany w systemie edukacji, kiedy wprowadzono edukację zdrowotną do podstawy programowej kształcenia ogólnego w postaci ścieżki międzyprzedmiotowej. Od 2002 roku obowiązuje to we wszystkich szkołach pod nazwą „edukacja prozdrowotna”. Wówczas jednak nie określono jej konkretnego miejsca i liczby godzin. W rozpoczętych w 2007 roku pracach nad nową podstawą programową założono likwidację ścieżek edukacyjnych, w tym także edukacji zdrowotnej, uznając że jej treści będą realizowane w ramach biologii i wychowania fizycznego. Takie założenie oznaczało regres. Dopiero kolejna reforma programowa w 2008 roku, sukcesywnie od roku szkolnego 2009/2010 wprowadzająca do szkół nową podstawę programową, wpisała edukację zdrowotną do obowiązkowych zadań szkoły, a przedmiotem wiodącym w tej kwestii uznano wychowanie fizyczne. Ta podstawa programowa w istotny sposób zmienia model wycho-

wania fizycznego, jaki do tej pory funkcjonował w polskiej szkole. Współczesne lekcje wychowania fizycznego z zajęć prozdrowotnych będą ukierunkowane na zajęcia prozdrowotne. Obecnie nauczyciel wychowania fizycznego to promotor zdrowia. Zakłada się, że uczniowie dzięki nabytej w okresie szkolnej edukacji wiedzy i nawykom oraz ukształtowaniu odpowiedniej postawy będą świadomie dążyć do utrzymania zdrowia także wówczas, gdy opuszczą szkołę. Dlatego też w Sulejówku przedstawiciele środowisk naukowych z AWF w Poznaniu, Krakowie, Katowicach, Warszawie, Białej Podlaskiej, Uniwersytetu w Rzeszowie, Szczecinie, Bydgoszczy, Zielonej Góry, Łodzi, Politechniki Opolskiej, AJD w Częstochowie, Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach, PWSZ w Raciborzu i Krośnie obradowali w 7 sesjach problemowych, aby szczegółowo określić najbliższe zadania i obowiązki zarówno nauczycieli akademickich, jak i tych, którzy pracują w szkolnictwie podległym MEN.

Uczestnicy seminarium są pełni nadziei, że współpraca powstałej, jak na razie nieformalnej, sieci pod roboczą nazwą *Ogólnopolski Zespół Wspierający Realizację Edukacji Zdrowotnej* będzie się rozwijać, przynosząc wymierne efekty i już wstępnie wyznaczili kolejne spotkanie grupy w pierwszej połowie 2015 roku, tym razem w murach AWF w Warszawie.

MAŁGORZATA
JANDA

W CENTRUM „POLONUS” SPEŁNIAJĄ SIĘ ŻYCZENIA MŁODYCH

Z Ukrainy, Rosji, Białorusi, Mołdawii oraz z Rumunii przybyli do Rzeszowa, by spełnić swoje marzenia. Ich domy rodzinne pozostały nawet pięć tysięcy kilometrów stąd, niektórych w dalekiej Syberii. Podjęli postanowienie, że wrócą do ojczyzny przodków, którzy – zmuszeni do opuszczenia Polski – nigdy nie zerwali więzi z krajem swej młodości. Od jesieni 2014 roku młodzi z kilku krajów na Uniwersytecie Rzeszowskim rozpoczęli roczny kurs języka polskiego, by po jego ukończeniu studiować na wybranych kierunkach polskich uczelni.

Nauczanie języka polskiego, jako obcego, w Rzeszowie ma głębokie tradycje. W 1990 roku zostało utworzone Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców, a w roku 1996 powołano Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców „Polo-

nius”. Od początku placówką kierowała dr **Hanna Kru-
pińska-Łyp**. Od października tego roku kierownikiem Centrum jest dr **Danuta Hejda**.

Słuchacze doskonałą znajomość języka na konwersacjach, uczą się gramatyki, bogacą leksykę. Poznają także polską literaturę, historię i geografę. Śpiewają polskie pieśni narodowe i biesiadne. Z przejęciem recytują wiersze Mickiewicza, Konopnickiej i Miłosza. Nade wszystko interesuje ich polska kultura; przyznają, że marzy im się wyjście do teatru i filharmonii. Pytają o polskich malarzy i ich dzieła, o kompozytorów, reżyserów, aktorów. W ramach zajęć w Centrum „Polonus” chętnie oglądają filmowe adaptacje utworów literackich. Wielu z nich odwiedza polskie kościoły, za którymi – z niespokojnej Ukrainy i odległej Syberii – autentycznie tęsknili.

Każdy uczestnik rocznego programu nauki ma ciekawy życiorys. Izabela Anisimowa przekonuje, że jest dumna z życia na Ukrainie, a Maryna Godlewska, nazywa swe miejsce urodzenia „kochaną ojczyzną”. Wspomnieniami chętnie dzieli się także Julia z Naddniestrza. Jej prababcia pochodziła z Warszawy. Podczas II wojny światowej, jako pielęgniarka-wolontariuszka, wyjechała do Mołdawii. Pradziadek Julii był dyrektorem szkoły polskiej we Lwowie. Swą przyszlą żonę poznał w Kiszyniowie. Ich syn, Remoald – dziadek słuchaczki z Naddniestrza – zmarł dokładnie rok przed jej narodzinami. „Zawsze chciałam poznać dziadka. – wyznaje Julia – Dlatego zaczęłam uczyć się polskiego, poznawać kulturę ojczyzny moich przodków. Myślę, że kiedy mieszkam w Polsce i kiedy mówię po polsku to jestem bliżej dziadka”.

O swojej przeszłości opowiada też Wiktoria, która urodziła się w syberyjskim Kańsku, w polskiej rodzinie, a od 5 lat mieszka w Moskwie. Tam uczyła się w polskiej szkole przy Ambasadzie RP. O syberyjskiej historii w dziejach rodziny wspomina również Olga; „mój dziadek – twierdzi – razem z rodziną został zesłany w głąb Rosji. Tam urodziła się moja mama. Rodzice i dziadkowie bardzo chcieli wrócić do Polski, ale nigdy nie speł-

nili swego marzenia. Wybrali więc Mołdawię. Tam przyszłam na świat. Nie wiem, który kraj jest moją ojczyzną. Kocham Mołdawię i Polskę. Mam też jedno jeszcze ambitne zadanie odszukania naszych dalekich krewnych. Mieszkają w Elblągu i w Bydgoszczy. Przez trzydzieści lat nie mieliśmy z nimi kontaktu. Ufam, że ich poznam i polubię...”

Bezpośrednie, bliskie relacje z Polakami są dla słuchaczy „Polonusa” niezwykle cenne. Rozumieją, że – mimo polskiego pochodzenia – pozostają tu cudzoziemcami. Obserwują, jacy jesteśmy i mówią o nas dobrze. Anna z Żytomierza przyznaje: „Polacy są przyjaźni i zawsze gotowi do pomocy. Lubię z nimi rozmawiać”.

Uczestnicy rocznego kursu w UR rozumieją nasz język. Posługują się nim w stopniu mniej lub bardziej zaawansowanym. Najlepiej władają polszczyzną, jeśli jej znajomość nabyli w rodzinnych domach. Bywa, że – tak jak dziewczęta, pochodzące z polskiej wioski w Rumunii – posługują się językiem gwarowym. Wielu poznawało język polski w tzw. „sobotnich szkołach” przy Związku Polaków na Ukrainie. Są też tacy, którzy uczęszczali do polsko-ukraińskich szkół, albo – jak słuchacze z Mołdawii – uczyli się przy Stowarzyszeniu „Dom Polski”.

BARBARA
BRZOZOWSKA

PAULINA
CZARNOTA

KAMILA
SMOLIK

STUDENCI WYDZIAŁU EKONOMII ZDOBYWAJĄ DOŚWIADCZENIE W PRACY BADAWCZEJ

W roku akademickim 2013/2014 studenci Wydziału Ekonomii uczestniczyli w badaniach naukowych dotyczących współpracy przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu. Przedsięwzięcie było jedną z wielu inicjatyw realizowanych przez Koło Naukowe *Liderzy Biznesu* (KNLB).

W prace badawcze zaangażowało się 70 studentów specjalności ekonomia usług biznesowych, którzy przeprowadzili wywiady kwestionariuszowe w 64 przedsiębiorstwach dobranych losowo, z różnych sektorów gospodarki. Analizą otrzymanych danych i sporządzeniem raportu zajęły się cztery osoby. Praca studentów była koordynowana przez dr **Małgorzatę Lechwar**, która zainicjowała projekt oraz dr **Władysławę Jastrzębską**, która zrecenzowała opracowany raport. Najważniejsze wyniki badań zostały zaprezentowane na pierwszym spotkaniu koła w tym roku akademickim.

Oprócz przetworzenia uzyskanych danych, zdobycia cennych umiejętności i kompetencji, studenci zaangażowani w projekt byli uczestnikami najlepszej lekcji praktycznego stosowania wiedzy teoretycznej i metodologicznej, zdobyte doświadczenie z zakresu organizacji pracy w grupie, relacji interpersonalnych oraz w wykorzystaniu narzędzi pomocniczych przy weryfikacji i scalaniu danych pozyskanych w badaniach ankietowych. Praca w zespole miała też duży wpływ na rozwój kreatywności i stworzyła idealne warunki do wykorzystania metod twórczego myślenia. W takich warunkach, w głowie każdego uczestnika projektu aż roilo się od pomysłów i wniosków, które syntetycznie zostaną tu zaprezentowane.

Hipoteza postawiona w pracy badawczej zakładała, iż rozszerza się zakres i skala współpracy jednostek gospodarczych z instytucjami otoczenia biznesu.

” tylko 7% badanych przedsiębiorstw współpracuje z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczymi.

Podczas przeprowadzonych badań studenci natrafili na różne problemy, z czego określono trzy najważniejsze, a mianowicie: przedsiębiorcy nie rozumieją do końca pojęcia „instytucja”, mają problem z określeniem maksymalnie trzech barier współpracy oraz kwestionariusz ankietowy zawierał pytania sugerujące odpowiedzi, co z kolei utrudniało swobodę wypowiedzi badanych respondentów. Warto więc zauważyć, iż kluczowe znaczenie w przeprowadzeniu badań ankietowych ma stworzenie odpowiedniego kwestionariusza wywiadu, który pozwala na swobodę udzielanych odpowiedzi oraz krótko i przejrzysto określa badany pro-

blem. Żeby nauczyć się tej, jak się okazało, trudnej sztuki, nie było konieczne opracowanie wielu wersji formularzy – wystarczył jeden kwestionariusz, przeprowadzenie badań sondażowych i umiejętne wyciągnięcie z nich wniosków wykorzystanych w dalszych badaniach. W taki sposób przetestowaliśmy umiejętności wykorzystania wywiadu kwestionariuszowego jako metody gromadzenia danych niezbędnych do wykonania podjętego zadania badawczego.

Wyniki, które studenci uzyskali nie potwierdziły założonej hipotezy badawczej. Większość badanych firm (dobranych losowo) to mikro- przedsiębiorstwa stanowiące aż 48% całej próby, następnie małe (25%), duże (14%) i średnie (13%). Fakt ten wynika z charakteru województwa podkarpackiego, które jest kolebką mikro i MŚP. Analizowane przedsiębiorstwa współpracują przede wszystkim z instytucjami finansowymi (37%), ośrodkami szkoleniowo-doradczymi (16%), inkubatorami przedsiębiorczości (12%), a w najmniejszym stopniu ze stowarzyszeniami gospodarczymi (1%). Warto też podkreślić, że tylko 7% badanych przedsiębiorstw współpracuje z uczelniami wyższymi i jednostkami badawczymi. Temat ten z pewnością zasługuje na głębsze badania.

Kolejna ważna informacja – pozyskana dzięki przeprowadzonym badaniom – była o charakterze współpracy przedsiębiorstw z instytucjami – aż 56% wykazuje stałą współpracę, pozostałe doraźną. Innym faktem wartym podkreślenia jest wykazywana niechęć do podejmowania współpracy z uczelniami i jednostkami badawczymi – aż 86% badanych nie deklaruje zainteresowania współpracą. Jest to bardzo niepokojący sygnał ze strony firm, ponieważ stan ten ogranicza możliwości badawcze uczelni, komercjalizację badań oraz rozwój przedsiębiorstw.

Być może niebawem nowi, kreatywni i wyszkoleni pracownicy zrewolucjonizują dotychczasową działalność firm, zwiększając tym samym ich pozycję na konkurencyjnym rynku? Identyfikowana niechęć do współpracy może wynikać również z braku wiedzy i doświadczenia na temat współpracy – przynajmniej tak zadeklarowali badani respondenci.

Jednym z motywów podjęcia badań przez studentów Wydziału Ekonomii była chęć poszerzenia wiedzy zdobytej na programowym przedmiocie zajęć, związanym z analizą otoczenia instytucjonalnego przedsiębiorstw. Przeprowadzanie badań z zakresu ekonomii to nie tylko liczby, tabelki i raporty. Była również wspaniałą zabawą w gronie nowo poznanych przyjaciół, zdobywanie nieocenionego doświadczenia w pracy w grupie oraz rozwój swoich umiejętności i kreatywności. Dzięki takim inicjatywom studia stają się ciekawsze!

FAUSTYNA
ŚWIĘTOŃ

PROFILAKTYKA RATUJE CI ŻYCIE

23 października 2014 roku na terenie Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się II edycja akcji *Zawalcz o własne piersi*, która została zorganizowana przez członków Studenckiego Koła Naukowego „Młody Elektroradiolog”, przy współpracy Samorządu Studentów Wydziału Medycznego UR. Projekt skierowany był do studentek uczelni oraz wszystkich kobiet w wieku od 25 do 69 lat, z terenu województwa podkarpackiego.

Część wykładową spotkania rozpoczął dr n. med. **Jan Gawętko**, który w swoim wystąpieniu mówił o występowaniu raka piersi na świecie, w Polsce i na Podkarpaciu. Tematykę samobadania oraz profilaktyki nowotworów i leczenia przybliżyła zgromadzonym dr **Ewa Osip**. Uczestnicząca w spotkaniu **Halina Lubera** – prezes Rzeszowskiego Stowarzyszenia „Amazonka” mówiła o znaczeniu profilaktyki raka piersi, a także przedstawiła najważniejsze zamierzenia z programu działania amazonek. Część wykładową akcji zamknęła **Halina Sowa** – przedstawicielka firmy Avon, która opowiedziała o akcji różowej wstążki.

Akcja *Zawalcz o własne piersi* zgromadziła prawie 250 osób. W większości byli to studenci z trzech kierunków Wydziału Medycznego, elektroradiologii, pielęgniarstwa i położnictwa. Na sali nie brakowało także osób, które nie są na co dzień związane z uczelnią, a o akcji profilaktycznej dowiedziały się z plakatów reklamowych lub informacji w mediach, które objęły patronatem to wydarzenie.

W czasie przerwy kawowej uczestnicy spotkania chętnie odwiedzali stoiska firm partner-

„ (...) wszyscy musimy pamiętać, że nowotwór wykryty we wczesnym stadium daje bardzo duże szanse na całkowite wyleczenie

skich, by zasięgnąć porady oraz zabrać materiały edukacyjne. W rozmowach i wypełnionych ankietach uczestnicy wydarzenia podkreślali, że takie inicjatywy odgrywają ważną rolę społeczną, promując badania profilaktyczne i zwiększając świadomość ludzi. Dlatego też wszyscy musimy pamiętać, że nowotwór wykryty we wczesnym stadium daje bardzo duże szanse na całkowite wyleczenie.

JENNIFER MYTYCH,

STUDENTKA STUDIÓW MAGISTERSKICH

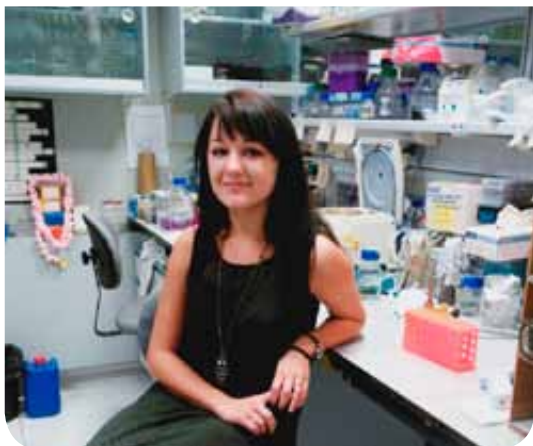
– Dwukrotnie brałam udział w praktykach zagranicznych: Szwecja (5,5 miesiąca) oraz Dania (3 miesiące). Wyjazdy zagraniczne są świetną okazją do poznania nowych kultur, nowych miejsc i nowych ludzi. To z obyczajowego punktu widzenia. Z naukowego natomiast dają możliwość nauczenia się wielu technik, poszerzenia horyzontów, podszkolenia języka angielskiego, nawiązania cennych kontaktów oraz być może rozpoczęcia owocnej, długotrwałej współpracy. Dzięki wyjazdom tego typu z pewnością nabywamy też dużo pewności siebie oraz kształtujemy swój charakter. Osobiście jestem bardzo zadowolona z faktu, iż mogłam w nich uczestniczyć i polecam wszystkim taką formę praktyk.

ANITA PANEK,

STUDENTKA STUDIÓW INŻYNIERSKICH

– Moje zagraniczne praktyki są czymś, o czym nie miałabym śmiałości wcześniej pomarzyć. Dostałam możliwość pracy przez trzy miesiące we wspólnym i nowoczesnym laboratorium w stolicy Andaluzji, które co roku publikuje wyniki swoich badań w renomowanych czasopiśmie. Dzięki temu na własnej skórze mogę przekonać się, na czym polega praca naukowca oraz zdobyć doświadczenie w metodyce laboratoryjnej, którą wcześniej znałam tylko z książek. Jest to niezwykle ważny aspekt w przyszłych poszukiwaniach pracy.

MACIEJ WNUK

ANITA PANEK

TYLKO STRACH MA WIELKIE OCZY

Studenckie zagraniczne staże i praktyki naukowe to bez wątpienia jeden z nieocenionych elementów realizacji procesu dydaktycznego oraz ważny czynnik indywidualizacji całego etapu kształcenia dla każdego z kierunków nauk przyrodniczych i rolniczych. Jednocześnie, często padają pytania wynikające z naturalnego strachu przed nieznanym, a sprowadzające się zawsze do „czy?” „kiedy?” i „gdzie?” jechać. Artykuł dedykujemy tym wszystkim, którzy chcą przeżyć wyjątkowy okres w życiu, który może być zarazem początkiem wspaniałej kariery naukowej, a jeszcze nie wierzą we własne siły.

Czy jechać?

Niewątpliwie studiowanie to czas zerwania z przysłowiową rutyną, a także okres, podczas którego można wejść do najbardziej elitarnych grup badawczych. Podczas wyjazdów studenci mają możliwość pracy z najlepszymi naukowcami, w tym niejednokrotnie z autorami prac w takich czasopiśmie jak Nature czy Science. Staże/praktyki umożliwiają rozwijanie nie tylko własnych zainteresowań naukowych, ale także są źródłem cennej nauki specjalistycznego, naukowego języka. Taka forma nauki pozwala przede wszystkim na zdobycie praktyki, która stanowi przecież istotę nauk empirycznych, choćby poprzez poznanie nowych technik badawczych. Okres stażu to czas, w którym student uczy się pewności siebie oraz radzenia sobie ze stresem, np. podczas publicznych wystąpień (w trakcie prezentowania wyników na seminariach, konferencjach, czy w publicznych dyskusjach naukowych). Wreszcie czas stażu to nauka pracy w zespole, jak również nauka pewnych norm i standardów pracy, tzw. Good Laboratory Practice, to również wprost nieoceniony czas zawierania znajomości, poznawania wybitnych ludzi, szansa zostania współautorem prac naukowych lub po studiach doktorantem.

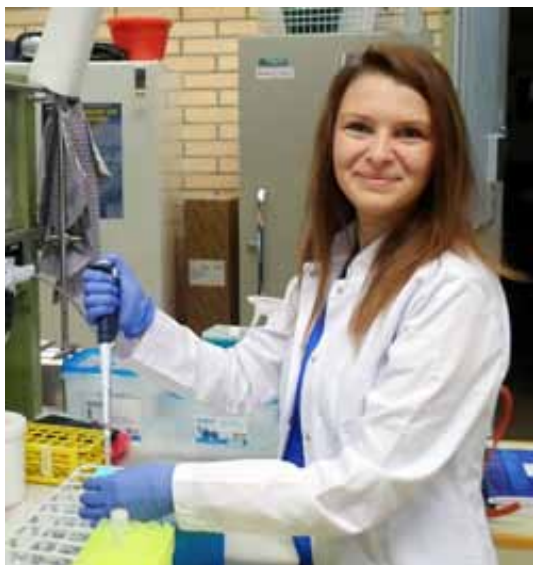
Kiedy jechać?

Najlepszym okresem na wyjazdy na staże/praktyki naukowe jest czas po zaliczeniu co najmniej dwóch lat studiów, a jeszcze lepszym jest czas po pierwszym roku studiów magisterskich. Aby wyjazd mógł być dobrze wykorzystany, student musi posiadać pewną wiedzę oraz zasób umiejętności - staże czy praktyki to nie ma być czas „mycia próbek”, a powinien to być okres intensywnej pracy intelektualnej podczas wykonywania eksperymentów badawczych. Po dru-

IWONA RZESZUTEK

ABSOLWENTKA BIOTECHNOLOGII

- Wyjazd w ramach programu Erasmus to niesamowita okazja do poznania nie tylko nowych technik badawczych i rozwijania się naukowo, ale również możliwość nawiązania nowych znajomości. Co więcej, dzięki takim wyjazdom stajemy się bardziej tolerancyjni, otwarci na świat i nowości. W moim przypadku, program Erasmus był początkiem dalszej przygody ze światem nauki. Dziś jestem doktorantką na Uniwersytecie Berneńskim, gdzie odbywałam 3 miesięczne praktyki. Jak zauważyć można, możliwości jakie daje nam program Erasmus jest wiele, należy się tylko odważyć i ciężko pracować, a wówczas świat stoi otworem.

ANNA DERĘGOWSKA

ABSOLWENTKA BIOTECHNOLOGII

- Pobyt na stypendium Erasmusa okazał się strzałem w dziesiątkę. Padło na stolicę Finlandii. 3-miesięczny staż, na który zdecydowałam się podczas studiów magisterskich umożliwił zdobycie doświadczenia w pracy laboratoryjnej, przełamanie bariery językowej, zobaczenie zakątków Skandynawii i przede wszystkim uzyskanie pozycji w CV, która dodała pewności siebie i ułatwiła kontynuację przygody z nauką.

gie, student jadąc do zagranicznego ośrodka naukowego reprezentuje społeczność akademicką Uniwersytetu Rzeszowskiego, w związku z czym musi reprezentować też pewien poziom naukowy, bowiem dobrze przygotowany student umożliwi wyjazd kolejnym osobom, a źle przygotowany zamknie bezpowrotnie możliwość wyjazdu. Stąd bardzo ważny jest etap rekrutacji i selekcji studentów, który powinien spoczywać głównie na opiekunach naukowych (nauczycielach akademickich). Dodatkowo wyjazd osób zakwalifikowanych (stypendystów) powinien być poprzedzony odpowiednim przygotowaniem do wyjazdu, na przykład pod opieką wydziałowych nauczycieli w okresie wakacyjnym, bezpośrednio przed wyjazdem na staż/praktykę.

Dokąd jechać?

Wszędzie tam, gdzie robi się „światową” naukę. Należy pamiętać, że może to być jedyna okazja wyjazdu i należy ją dobrze wykorzystać. Zwiedzać świat człowiek może przez całe życie, a mieć okazję pracy u boku wybitnych naukowców niekoniecznie. Stąd nie ma znaczenia czy będzie to miejsce atrakcyjne turystycznie. Czas stażu to czas ciężkiej pracy i taką świadomość powinni mieć wszyscy, którzy chcą ubiegać się o wyjazdy naukowe do najlepszych ośrodków naukowych. Szukając miejsca stażu/praktyki, zawsze trzeba starać się dostać do najlepszych i nie zrażać się, gdy przez kilka dni ktoś nie odpisuje.

O czym warto pamiętać:

- na stronie <http://www.ur.edu.pl/universytet/stypendia> można znaleźć wszystkie potrzebne informacje o aktualnych programach i stypendiach wyjazdowych, dodatkowo warto odwiedzić DZIAŁ WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ, który zawsze chętnie służy pomocą,
- o sukcesie aplikacji decyduje dobrze przygotowane CV, posiadane już umiejętności, dorobek naukowy oraz opinia opiekuna naukowego,
- staże naukowe niejednokrotnie otwierają drogę do kariery naukowej, w tym innych stypendiów.

W Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w bieżącym roku wyjechało na różne staże/stypendia/praktyki 15 studentów. Są oni m.in. w Lund University (Szwecja), Aarhus University (Dania), Seville University (Hiszpania), Palermo University (Włochy), ETH Zurich (Szwajcaria), Zagreb University (Chorwacja), Virginia University (USA). Nasi studenci korzystają obecnie z 4 programów stypendialnych (ERASMUS +, stypendia ufundowane przez prof. Annę Blom z Lund University, stypendium ETH oraz stypendium University of Virginia-University of Chicago Visiting Research Graduate Traineeship Program for Polish Masters Students in the Biological Sciences Program pod patronatem Fulbrighta).

Wśród byłych i obecnych uczestników programów wyjazdowych w Instytucie Biotechnologii jest dwójka laureatek Diamentowego Grantu, wszyscy to stypendiści Rektora UR, a większość to współautorzy publikacji z listy JCR (Impact Factor 2-6).

ADAM MARYNIAK
ARTUR SOCHACKI

MISTRZOSTWO POLSKI DLA RZESZOWIAN

Rzeszowska drużyna rugby na wózkach **FLYING WINGS**, prowadzona przez wykładowcę Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego, trenera mgra **Artura Sochackiego** zdobyła tytuł mistrza Polski na rok 2014!!!

W ostatnim turnieju bieżącego sezonu, który odbył się pod koniec września w Warszawie (w Arenie Ursynów) nasze „Latające Skrzydła” wygrały wszystkie swoje mecze w znakomitym stylu, udowadniając po raz czwarty, że są najlepszą drużyną w Polsce. Trzy lata wyjątkowej pracy, zaangażowania ze strony przede wszystkim zawodników i trenera dało znakomity rezultat, a ten złoty medal jest czwartym w kolekcji FLYING WINGS. Poprzednio zespół triumfował w latach 2009–2011.

Turniej w stolicy był trzecim w tegorocznych rozgrywkach, rugbyści rzeszowscy wygrali wszystkie cze-

ry mecze finałowe, w tym decydujący mecz z Balianem Rugby Wielkopolska z Poznania 50:47 po niezwykle zaćiętej walce, przechylając szalę zwycięstwa w ostatniej minucie meczu!!!

Zawodnik FLYING WINGS **Paweł Szostak** został wybrany najlepszym zawodnikiem tegorocznej ligi w klasyfikacji dwupunktowej (punkty oznaczają stopień niepełnosprawności).

Przy okazji warto odnotować, że druga drużyna Flying Wings w ostatnim sezonie występowała na parkietach trzecioliigowych, gdzie wygrała wszystkie swoje spotkania i bezapelacyjnie awansowała do II ligi.

W zespole FLYING WINGS występowali: **Krzysztof Kapusta (kapitan zespołu), Paweł Szostak, Łukasz Gogosz, Karol Kubicki, Michał Niewczas, Paweł Horzempa i Stephen Hickey.**

MARIA RUSIN
MICHAŁ
SZCZĘSNY

KIJE, NOŻE I MACZETY, CZYLI SAMOOBRONA PO FILIPIŃSKU

W lutym tego roku skład sekcji sportowych Centrum Sportu i Rekreacji UR wzbogaciła sekcja filipińskich sztuk walki. Na zajęciach studenci poznają techniki walki bronią i walki wręcz, charakterystyczne dla systemu nauczanego w szkole Cacoy Doce Pares (CDP) w Cebu na Filipinach, który słynie ze swojej skuteczności w walce w krótkim dystansie.

ESKRIMA – FILIPIŃSKA | SZTUKA WALKI

Filipińskie sztuki walki (FMA) znane są powszechnie pod nazwami eskrima, arnis oraz kali. Dwie pierwsze nazwy pochodzą od hiszpańskich słów esgrima - szermierka i arnis - zbroja. Słowo kali to akronim będący złożeniem dwóch wyrazów z dialektu cebuańskiego (Dialekt używany w centralnej części Filipin w prowincji Cebu), kamot - ręce i lihok - ruch. W eskrimie do walki używa się kijów (olisi) wykonanych z drewna rattanowego, materiału twardego i bardzo mocnego, a zarazem lekkiego. Na treningach wiele uwagi poświęca się nauce walki różnymi rodzajami ostrzy, takich jak noże i maczety, a także ręcznym technikom samoobrony (pangamot). Eskrima to kompletny system samoobrony, który można doskonalić przez całe życie. O jego skuteczności może świadczyć fakt, że elementy filipińskich sztuk walki należą obecnie do podstawowych składników szkolenia m.in. w armii amerykańskiej i rosyjskich jednostkach specjalnych.

NA PRZESTRZENI WIEKÓW

Pierwsze zapiski o eskrimie dotyczą wydarzeń, które rozegrały się 27 kwietnia 1521 roku u wybrzeży wyspy Mactan (w Archipelagu Filipińskim) w prowincji Cebu, gdzie śmierć z rąk wodza Lapu Lapu poniósł portugalski podróżnik Ferdynand Magellan.

Przez blisko trzysta lat, począwszy od roku 1571, nauka eskrimy została w dużym stopniu ograniczona przez hiszpańskich kolonizatorów. Stan ten uległ zmianie dopiero na początku XX wieku, po utracie przez Hiszpanię kontroli nad Filipinami na rzecz Stanów Zjednoczonych. Dzięki liberalnemu podejściu władz amery-

kańskich filipińskie sztuki walki zaczęły przeżywać swoisty renesans.

Pierwsza regularna szkoła eskrimy – *Doce Pares* – została założona 11 stycznia 1932 roku przez najbardziej utalentowanych i szanowanych eskrimatorów, którym przyświecał cel rozpowszechniania tej tradycyjnej sztuki walki. Dzięki niezwykłym umiejętnościom jej członków zamiar ten był systematycznie realizowany. Wraz z wybuchem II wojny światowej wielu obywateli Filipin zostało wcielonych do armii amerykańskiej i walczyło z japońskim okupantem, nierzadko wykorzystując tradycyjne techniki samoobrony.

Po II wojnie światowej pieczę nad szkołą objęli bracia Cañete, zasłużeni i wybitni eskrimadorzy. Jeden z braci, Ciriaco „Cacoy” Cañete, zasłynął jako wyjątkowo utalentowany wojownik, zwyciężając w ponad 100 pojedynkach na śmierć i życie. Wprowadził on również wiele zmian do tradycyjnego systemu samoobrony, wzbogacając go o rozmaite techniki, które pozwalały na bardziej kompleksowe i uniwersalne używanie *olisi* w walce. Oprócz tego połączył elementy jujitsu, judo i eskrimy, co zaowocowało powstaniem sztuki zwanej *eskrido*. W roku 1975 uregulowano zasady walki sportowej, a w 1979 odbyły się pierwsze otwarte zawody. Od tamtego czasu turnieje eskrimy organizowane są regularnie i przyciągają zawodników z całego świata. W 2009 roku filipińskie sztuki walki zostały ogłoszone narodowym sportem Filipin.

W 2001 roku powołano Międzynarodową Federację Cacoy Doce Pares, której nazwa miała wskazywać na bezpośrednie powiązanie z Ciriaco Cañete i odróżnić ją od innych grup zrzeszonych pod nazwą Doce Pares, które powstały na skutek różnicy poglądów dotyczących rozwoju tej sztuki.

RZESZOWSKA ESKRIMA

Działalność grupy eskrimatorów w Rzeszowie rozpoczęła się w październiku 2012 roku, kiedy zawiązała się rzeszowska grupa miłośników eskrimy, zrzeszająca entuzjastów tej sztuki walki. Dzięki życzliwości i pomocy dra hab. prof. UR **Wojciecha Walata** - prorektora do spraw studenckich i kształcenia oraz uprzejmości i wsparciu kierownika Centrum Sportu i Rekreacji UR mgra **Bogusława Berdela** udało się powołać oficjalną sekcję sportową i znacząco poszerzyć jej działalność. Kierownictwo organizacyjne grupy objęła dr **Agnieszka Buk** z Instytutu Filologii Germańskiej, która systematycznie uczestniczy w zajęciach sekcji. Obecnie regularne treningi prowadzone są dwa razy w tygodniu przez trenera sekcji, mgra **Michała Szczęsnego**, w sali C7, w budynku D1 przy ul. Ćwiklińskiej na Zalesiu. Przy

sprzyjającej pogodzie trenujemy dodatkowo w plenerze, a zimą organizujemy treningi indywidualne w jednym z rzeszowskich fitness-klubów.

Oprócz regularnych treningów ważnym elementem działalności sekcji jest organizacja warsztatów, prowadzonych przez zaproszonych mistrzów FMA. W maju tego roku w Centrum Sportu i Rekreacji UR przeprowadzono trzecią już edycję warsztatów filipińskich sztuk walki. Współorganizatorem wydarzenia było Towarzystwo Akademickie Creator, a patronat nad szkoleniem objął JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**. Warsztaty mogły się odbyć dzięki wsparciu uzyskanemu ze środków prorektora do spraw studenckich prof. dra Wojciecha Walata oraz Samorządu Studenckiego UR.

Pierwsze warsztaty przeprowadził mistrz **Janusz Zbień**, przedstawiciel CDP Europe na Polskę, posiadacz tytułów mistrzowskich w kilku stylach eskrimy oraz czwartego stopnia mistrzowskiego w CDP. Na kolejnych gościł Grandmaster **John Mac**, posiadacz czarnego pasa dziewiątego stopnia, uczeń SGM Ciriaco „Cacoy” Cañete, pięciokrotny mistrz świata i główny instruktor w szkole CDP na Filipinach. W tym roku warsztaty poprowadził Grandmaster **Anton St. James**, jeden z czołowych instruktorów eskrimy w Europie, posiadacz czarnego pasa dziewiątego stopnia, prezes organizacji Cacoy Doce Pares Europe (CDPE), który prowadzi szkołę sztuk walki w Plymouth w Wielkiej Brytanii i współpracuje od lat z tamtejszym uniwersytetem, a do Rzeszowa przybył w towarzystwie dwóch adeptów swojej akademii.

Rzeszowska sekcja utrzymuje stały kontakt z klubem Masters Academy w Plymouth (w Wielkiej Brytanii) oraz z klubem FMA w Częstochowie. Najbardziej aktywni członkowie sekcji doskonałą swą umiejętności także poza Rzeszowem, uczestnicząc w treningach i warsztatach prowadzonych w Plymouth, Berlinie, Łodzi i Częstochowie.

Eskrima to sport bardzo widowiskowy, dlatego elementy FMA można także zauważyć w wielu scenach hollywoodzkich filmów akcji. Grupa z UR już kilkakrotnie organizowała pokazy eskrimy w Rzeszowie, a w październiku tego roku przedstawiciele sekcji reprezentowali Uniwersytet Rzeszowski na Gali Sztuk Walki, zorganizowanej w ramach III Światowego Kongresu Naukowego Sportów Walki i Sztuk Walki.

KONTAKT

Osoby zainteresowane kulturą filipińską oraz eskrimą mogą uzyskać więcej informacji, kontaktując się z trenerem sekcji, mgrem Michałem Szczęsnym (eskrima.rzeszow@gmail.com) lub z dr Agnieszką Buk, kierownikiem organizacyjnym sekcji (agnusdei@wp.pl). Zachętą do rozpoczęcia nauki eskrimy może być fakt, że jest to sztuka walki, którą można uprawiać przez całe życie, czego najlepszym przykładem jest mistrz Cacoy, który mimo sędziwego wieku – a ma 95 lat – wciąż walczy i naucza innych.

Fot. J. Zakulec

KRZYSZTOF
KUBALA

III Światowy Kongres Sportów Walki i Sztuk Walki w Rzeszowie. III Międzynarodowa Konferencja IMACSSS

15 października rozpoczęła się w Centrum Kongresowym w Zalesiu trzecia edycja Światowego Kongresu Sportów Walki i Sztuk Walki, połączona z III Międzynarodową Konferencją Naukową Międzynarodowego Towarzystwa Naukowego Sportów i Sztuk Walki (IMACSSS), w ramach której odbyło się także VII Sympozjum „Człowiek – sztuki walki – humanizm” z sesją plenarną i równoległą (referatową, tematyczną) oraz III Galą Budo i IV Warsztatami Sztuk Walki dla praktyków sztuk walki, prowadzonymi przez światowej klasy instruktorów i trenerów, będących gośćmi naszego Kongresu.

Ponieważ w tym roku upływa kadencja wybranych na II Kongresie władz, więc przeprowadzono zebranie sprawozdawczo-wyborcze, na którym prezydent IMACSSS, dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski złożył sprawozdanie merytoryczne, a sekretarz generalny przedstawił sprawozdanie finansowe. Następnie odbyły się wybory nowych władz. Prezydentem został ponownie prof. UR Wojciech J. Cynarski, a wiceprezydentami zostali: prof. Chuchchai Gomaratur (Tajlandia), prof. Fuminori Nakiri (Japonia), prof. Abel A. Figueiredo (Portugalia), prof. Yu Jong-Hoon (USA) oraz prof. Zdenko Reguli (Czechy), co zapewniło naszej organizacji reprezentatywną, przedstawiającą większość kontynentów władzę przedstawicielską. Sekretarzem generalnym został ponownie dr Krzysztof Kubala, a skarbnikiem mgr

Agnieszka Pałys. Wybrano też członków zarządu oraz członków komisji rewizyjnej. Kadencja nowych władz IMACSSS, reprezentujących cały świat, będzie obejmować lata 2014–2018.

Po zakończeniu tego spotkania obrady rozpoczął Kongres, na który zgłoszono wcześniej i zakwalifikowano przez komitet naukowy 83 referaty. Zostały one wydane w *Abstract Book*, co znacznie usprawniło obrady. Łącznie w Rzeszowie zabrało głos 120 referentów–uczestników spotkania z 26 krajów – od Australii po Brazylię i USA, nie licząc zaproszonych gości, recenzentów zgłaszanych prac, osób towarzyszących i uczestników warsztatów, towarzyszących Kongresowi. Przewodniczącym Komitetu Naukowego i Organizacyjnego Kongresu był dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski, prezydent IMACSSS.

Na otwarciu Kongresu było obecnych wielu zaproszonych gości. Władze Uniwersytetu Rzeszowskiego reprezentował prof. Aleksander Bobko, rektor uczelni. Po gratulacjach i życzeniach przystąpiono do pracy w sesji plenarnej. Tego dnia odbyły się także dwie sesje posterowe, z których jedna była interdyscyplinarna, a druga przedstawiała prace kandydatów do przyznawanej już drugi raz przez IMACSSS Young Researcher Awards nagrody dla młodych badaczy sztuk i sportów walki. W tym roku nagrodzono 3 osoby.

W drugim dniu obrad zorganizowano dwie sesje plenarne, a następnie uczestnicy Kongresu przenieśli się do hali na Podpromiu, gdzie rozpoczęły się IV Warsztaty Sztuk Walki w Rzeszowie. Współorganizatorem warsztatów było tradycyjnie już Stowarzyszenie Idokan Polska (Idokan Poland Association). Zajęcia poprowadzili Polacy i goście z wielu krajów świata. Warsztaty i gala, która po nich nastąpiła, były już tradycyjnie otwarte dla wszystkich mieszkańców Rzeszowa. Po warsztatach, w których uczestniczyli chętni do doskonalenia swoich umiejętności pod okiem mistrzów, przyszła kolej na III Galę Sztuk Walki w Rzeszowie, którą poprowadził i komentował prezydent W.J. Cynarski. Skrót gali pokazała TVP Rzeszów.

Ostatniego dnia obrad odbyła się IV sesja plenarna, podczas której dokonano podsumowania rzeszowskich obrad. Przedstawione zostały także propozycje kolejnych konferencji IMACSSS – IV Konferencji w Turcji (w 2015 roku) i V Konferencji w Portugalii (w 2016). Wręczono

nagrody, tablice pamiątkowe, dyplomy uznania, pamiątkowe medale i dyplomy, wyrażając nadzieję, że spotkamy się na kolejnych konferencjach i kongresach, rozwijając międzynarodową współpracę naukową i realizując wspólne badania.

Materiały konferencyjne ukażą się w wysoko punktowanych czasopismach: „*Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology*”, „*Revista de Artes Marciales Asiaticas*” i w pokonferencyjnym recenzowanym *Proceedings Book* na stronach Thomson Reuters.

DOROTA SKIBA

VIII EDYCJA TESTU COOPERA

25 października, tradycyjnie już na Stadionie „Resovii”, rzeszowski AZS zorganizował dla mieszkańców Rzeszowa i okolic VIII edycję „**Testu Coopera dla Wszystkich**”. Akcja ta ma patronat Ministerstwa Sportu i Turystyki, w ramach ogólnopolskiej kampanii promowania sprawności fizycznej przez Akademicki Związek Sportowy Warszawa we współpracy z wojewódzkimi ośrodkami AZS. Impreza ta jest równocześnie częścią akcji „**Polska Biega**”.

Test Coopera to próba wytrzymałościowa, opracowana przez amerykańskiego lekarza Kennetha H. Coopera, polegająca na dwunastominutowym nieprzerwanym biegu. Obecnie jest szeroko stosowana do badania sprawności fizycznej, wszystkich tych, którzy dbają o swoje zdrowie, nie tylko sportowców. Polega ona na przemierzeniu w dowolny sposób, biegając lub idąc, jak największego dystansu w ciągu 12 minut. Potem dokonuje się wyliczeń efektów, w odpowiedniej dla płci i wieku komórce tabeli odczytuje wynik. Jeśli osiągamy gor-

szy niż „zadowolający” to jest przyczyna do niepokoju i potrzeba pracy nad stanem zdrowia.

W VIII Edycji Testu Coopera w Rzeszowie wzięło udział 317 osób. Najlepszy wynik zdobył **Patryk Marszałek** (19 lat) z wynikiem 3700 m. Kobieta, która pokonała największy dystans była **Patrycja Kijowska** (2880 m). Najstarszym uczestnikiem była **Renata Grabska** (64 lata), która pokonała dystans 2,5 km. Za najmłodszą uczestniczką **Barbara Samolewicz** (2 lata), pokonała dystans 1400 m z pomocą taty, zaś najmłodszym, samodzielnym uczestnikiem był też dwuletni Franko Fąfrowicz, który pokonał 400 m. Uczestnikom testu udało się przebiec w sumie 707,61 km. 170 pierwszych osób otrzymało pamiątkowe koszulki, natomiast każdy mógł liczyć na numerkę startowy oraz certyfikat z dystansem, jaki przebiegł. Na każdego uczestnika czekała także na mecie butelka wody mineralnej.

Za rok spotykamy się znowu na stadionie „Resovii”.

JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego
Prof. dr hab. Aleksander Bobko

zaprasza

społeczność akademicką na

UNIWERSYTECKI BAL KARNAWAŁOWY

który odbędzie się

31 stycznia 2015 r. (sobota)

w Hotelu BRISTOL (Rzeszów, Rynek 20)

Rozpoczęcie balu o godz. **19.00**

Zespół Pałacowo-Parkowy w Iwoniczu

Szukasz miejsca na organizację szkolenia, konferencji, imprezy firmowej w urokliwej scenerii?

- sala konferencyjno-szkoleniowa dla 80 osób
- kuchnia z wyposażeniem dla 80 osób
- baza noclegowa dla 40 osób
- jadalnia dla 65 osób

Skorzystaj z atrakcyjnej cenowo oferty Uniwersytetu Rzeszowskiego i zaplanuj pobyt w ośrodku szkoleniowo-wypoczynkowym w Pałacu Żaluskich!

Cena za nocleg:	V - IX	X - IV
dla pracowników UR	- 25 zł	35 zł
dla gości z zewnątrz	- 40 zł	50 zł

Uniwersytet Rzeszowski

Mariusz Jucha, tel. 660 458 503, 17 861 40 02, e-mail: mjucha@ur.edu.pl
Tadeusz Kuliga, tel. 13 425 02 73, e-mail: kuligatadeusz@gmail.com
Kontakt: www.ur.edu.pl/iwonicz